รายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมือง ให้ยึดโยงกับประชาชน

ของ

คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมาธิการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมือง ให้ยึดโยงกับประชาชน

ของ

คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมาธิการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๘.๐๓/๕๐๗๐

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมประชาชน เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๒๔) ในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมและเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วิถีคิดและวิถีปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เสรีภาพและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งคณะกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายวิริยะ ทองผา	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. นายประดิษฐ์ สังขจาย	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า
๗. นายธนกร วังบุญคงชนะ	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๘. นายสาเหะมูหามัด อัลอิดรุส	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๙. นางสาวตวงทิพย์ จินตะเวช	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๐. นายวรายุทธ ทองสุข	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๑. นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๒. นางสาวณัฐจิรา อิ่มวิเศษ	กรรมาธิการ
๑๓. นางสาวภคมน หนุนอนันต์	กรรมาธิการ
๑๔. นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์	กรรมาธิการ
๑๕. นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์	เลขานุการคณะกรรมาธิการ

ในการนี้ ...

ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้มีการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และได้มีการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณารายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พริษฐ์ วัชรสินธุ
(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักกรรมาธิการ ๒
กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๗๐๓๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ politicaldev@parliament.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายชูพงศ์ นิลสกุล)
ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๒

กอบชัย ชิงชัย /ร่าง
ปภาวดี พรหมเดช /พิมพ์
ชิดชนก ภูรินันทน์ /ตรวจ

ตรวจทาน
ครั้งที่ ๑ ศิริรัตน์ อยู่ฉัตร
ครั้งที่ ๒ ธนพจน์ พุทธรักษ์
ครั้งที่ ๓ อภิสรา ทัดภูธร

รายนามคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ
ประธานคณะกรรมาธิการ

นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

นายฉัตร สุภัทรวณิชย์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง

นายวิริยะ ทองผา
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม

นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

นายประดิษฐ์ สังขจาย
รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า

นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์
เลขานุการคณะกรรมาธิการ

นางสาวตวงทิพย์ จินตะเวช
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายวรายุทธ ทองสุข
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายธนกร วังบุญคงชนะ
กรรมาธิการและที่ปรึกษา

นายสาเหะมูหามัด อัลอิดรุส
กรรมาธิการและที่ปรึกษา

นางสาวณัฐจิรา อิ่มวิเศษ
กรรมาธิการ

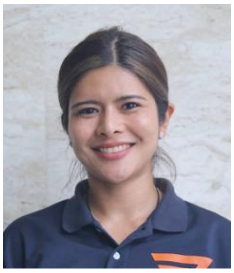

นางสาวภคมน หนุนอนันต์
กรรมาธิการ

นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์
กรรมาธิการ

รายนามคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

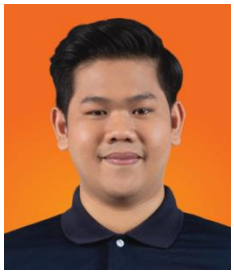

นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง

นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง

นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย
อนุกรรมาธิการ

นายสติธร ธนานิธิโชติ
อนุกรรมาธิการ

นายอภิวัฒน์ เริงทรัพย์
อนุกรรมาธิการ

นายวรวุฒิ บุตรมาตร
อนุกรรมาธิการ

นายธีระพนธ์ เทศเกิด
อนุกรรมาธิการ

นางสาววิสุดา วิเชียรศิลป์
อนุกรรมาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

พรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองเปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ที่ประชาชนส่งผ่านความคิดความเชื่อ ความต้องการตามเจตนารมณ์ของตนผ่านพรรคการเมืองให้เข้าไปเป็นผู้แทนของตนในการบริหารประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการออกกฎระเบียบเพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและมีความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่ยึดโยงกับประ ชาชน ดำเนินกิจกรรมด้วยความสร้างสรรค์ โปร่งใส ตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งปัจจุบันพรรคการเมืองดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง พบว่ายังมีข้อควรพิจารณาศึกษาให้รอบคอบและให้สอดรับกับแนวทางการดำเนินงานของพรรคการเมืองในปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายและระเบียบดังกล่าวส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเข้มแข็งและขาดความยึดโยงกับประชาชนเท่าที่ควร โดยมีสาเหตุเป็นต้นว่า การจัดตั้งพรรคการเมืองมีเงื่อนไขและใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ทั้งในมิติงบประมาณและมิติทรัพยากรบุคคล การอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองผ่านการแสดงเจตนาในรูปแบบแสดงรายการบริจาคภาษียังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและข้อจำกัดสำหรับปริมาณการบริจาค การใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองที่พรรคการเมืองยังไม่มีสิทธิในการบริหารจัดการเท่าที่ควร หรือปัญหาเรื่องการระดมทุนโดยการขายสินค้าออนไลน์ของพรรคการเมืองที่ยังมีข้อจำกัด ตลอดจนพรรคการเมืองถูกยุบโดยง่าย ด้วยเหตุนี้คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงได้ตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน เพื่อพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน โดยมีผลการพิจารณาศึกษาดังนี้

พรรคการเมืองต้องจัดตั้งได้ง่าย เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ความเห็นทางการเมือง ความเชื่อ เพศ ศาสนา ที่แตกต่างกัน ไม่ควรถูกนำมาเป็นข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง จึงเห็นว่าบุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันสามารถร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยง่าย ปราศจากอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือที่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินควร มีการกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการทางกฎหมายเพียงเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง (Freedom to form a political party) ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเปิดกว้าง ซึ่งพรรคการเมืองควรมีความหลากหลายให้ประชาชนมีตัวเลือกเพื่อสะท้อนความต้องการที่หลากหลาย ไม่ควรตีกรอบ

ว่าพรรคการเมืองที่ดีนั้นต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ หรือพรรคการเมืองที่มีจุดประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อสะท้อนประเด็นปัญหาทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค แต่ควรจะมีการส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมือง เช่น พรรคการเมืองเชิงประเด็น (พรรคการเมืองที่มีเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม พรรคการเมืองที่ผลักดันการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากความหลากหลายทางเพศ หรือพรรคการเมืองที่ขับเคลื่อนประเด็นแรงงาน) หรือพรรคการเมืองที่มีเป้าหมายเฉพาะจังหวัดหรือภาคใดเป็นพิเศษ ดังนั้นกฎหมายไม่ควรกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการทางกฎหมายที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดอิสระในการบริหารจัดการตนเองตามความเหมาะสม อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีตัวเลือกที่หลากหลาย และทำให้พรรคการเมืองที่มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน สามารถเกิด จัดตั้งและดำรงอยู่ได้ โดยมีการอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งพรรคการเมืองและมีขั้นตอนการจัดตั้งพรรคการเมืองที่ไม่ยุ่งยาก รวมถึงการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองควรเปิดกว้างแก่ประชาชนทุกกลุ่ม และการรับสมัครบุคคลเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องสามารถกระทำได้โดยง่าย หากการตั้งพรรคการเมืองเกิดขึ้นได้ยากแล้วจะเป็นการปิดกั้นโอกาสของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดตัวเลือกอันเหมาะสมที่สามารถตอบสนองความคิดความเชื่อของประชาชนได้อย่างหลากหลาย และจากการพิจารณายังพบข้อจำกัดที่กีดกันให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ยาก เป็นต้นว่า การกำหนดให้มีทุนประเดิมในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง การกำหนดจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่สูงเกินความจำเป็น ไปจนถึงเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าสมควรพิจารณาแก้ไขประเด็นดังกล่าวเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้โดยง่ายและยึดโยงกับประชาชน ดังนี้

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u>

๑) จำนวนของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน อาจทำให้พรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนเฉพาะกลุ่มสามารถจัดตั้งได้ยากหรือไม่สามารถจัดตั้งได้ จึงควรกำหนดลดจำนวนของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าว ให้เหลือเพียงไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

๒) ลดอายุของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี เพื่อให้สอดคล้องสภาพสังคมปัจจุบันที่อายุในการบรรลุนิติภาวะอาจลดลง และสอดคล้องกับอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓) ลดข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยไม่ควรนำคุณสมบัติที่เทียบเท่ากับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากำหนดไว้ เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่สูงเกินไปและปิดกันสิทธิของประชาชนเกินความจำเป็น โดยกำหนดให้เหลือเพียงเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยและมีอายุตามที่กำหนด

๔) ทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูงทำให้ประชาชนบางกลุ่มอาจไม่สามารถร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมได้ตามกฎหมาย จึงควรลดจำนวนทุนประเดิมดังกล่าวลง หรืออาจจะมีทางเลือกให้ยกเลิกการมีทุนประเดิม โดยอนุกรรมาธิการเห็นว่ายังควรมีทุนประเดิมอยู่แต่ให้เหลือเพียงไม่น้อยกว่าสองแสนห้าหมื่นบาท

๕) อำนวยความสะดวกให้การประชุมร่วมกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองและการส่งหลักฐานในการจัดตั้งพรรคการเมืองสามารถดำเนินการทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

๖) ไม่ควรมีการบังคับให้พรรคการเมืองเรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองในการสมัครสมาชิกพรรคการเมือง และเมื่อบุคคลได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วควรได้สิทธิการเป็นสมาชิกพรรคตลอดชีพ ทั้งนี้ หากพรรคการเมืองใดต้องการที่จะเก็บค่าธรรมเนียมหรือบำรุงพรรคการเมืองก็สามารถระบุไว้ในข้อบังคับได้

พรรคการเมืองต้องดำรงอยู่ได้ การที่พรรคการเมืองจะเข้มแข็งได้นั้นจะต้องมีการบริหารจัดการและต้องมีทรัพยากรที่เพียงพอ หากมีการตีกรอบการดำเนินการของพรรคการเมืองที่มากจนเกินความจำเป็นก็จะทำให้พรรคการเมืองไม่เข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วมกับประชาชน กฎหมายพรรคการเมืองที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง เช่น การระดมทุนของพรรคการเมือง เป็นต้นว่า พรรคการเมืองไม่สามารถขายสินค้าออนไลน์ได้ การใช้งบกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองที่มีข้อจำกัด ซึ่งหากกฎหมายกำหนดให้พรรคการเมืองระดมทุนหรือรับบริจาคมีเงื่อนไขที่มาก จนเกินควร อาจนำไปสู่การที่พรรคการเมืองต้องการการสนับสนุนจากกลุ่มทุนหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพลไม่กี่ราย อันอาจนำไปสู่การทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถสะท้อนเจตนาของประชาชนได้ อีกทั้ง การที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องทำการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) จะส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองที่เพิ่งจัดตั้ง เกิดความยากลำบากในการดำเนินการดังกล่าว และอาจนำไปสู่การดำเนินการที่ไม่ตรงตามหลักการที่ต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการเลือกส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับกลายเป็นพรรคการเมืองดำเนินการเพื่อเป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น จึงควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถการดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้อย่างเปิดกว้าง อย่างไรก็ตามหลักการเลือกตั้งขั้นตอน (Primary Vote) เป็นสิ่งที่ดีแต่ควรให้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละพรรคการเมือง จึงไม่ควรใช้วิธีการบังคับแต่ควรใช้มาตรการจูงใจส่งเสริมให้พรรคการเมืองสร้างการมีส่วนร่วม และไม่ควรมีข้อกำหนดที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดอิสระในการบริหารจัดการตนเองตามความเหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสร้างสรรค์และเต็มศักยภาพ หากมีการตีกรอบการดำเนินการของพรรคการเมืองที่มากจนเกินความจำเป็นก็จะทำให้พรรคการเมืองไม่เข้มแข็งและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีการอำนวยความสะดวกและดำเนินการให้พรรคการเมือง และประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ลดขั้นตอนการดำเนินการที่มีความซ้ำซ้อนและไม่จำเป็น ลดภาระทางธุรการของพรรคการเมือง และเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง พรรคการเมืองควรมีช่องทางในการหารายได้อย่างเปิดกว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น โดยอาจแสวงหากำไรเพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองได้ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าสมควรพิจารณาแก้ไขประเด็นดังกล่าวเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้และยึดโยงกับประชาชน ดังนี้

<u>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</u>

๑) แก้ไขเรื่องอายุของกรรมการบริหารพรรคโดยกำหนดให้เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ เนื่องจากหากในอนาคตกฎหมายที่กำหนดตัวเลขอายุการบรรลุนิติภาวะมีการเปลี่ยนแปลงความในกฎหมายฉบับนี้ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตามไปได้ และกำหนดลักษณะต้องห้ามตามลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) กำหนดให้กรรมการบริหารพรรคไม่สามารถเป็นกรรมการสาขาพรรคในเวลาเดียวกัน เนื่องจากการดำรงตำแหน่ง ทั้งตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคและตำแหน่งกรรมการสาขาพรรค เป็นประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ อาทิ ปัญหาการนับองค์ประชุมของพรรค

๓) แก้ไขให้พรรคการเมืองอาจดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรได้ เพื่อการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยไม่มีลักษณะเป็นการนำกำไรดังกล่าวมาแบ่งปันกันเอง เนื่องจากการกำหนดให้พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันตามเดิมเกิดปัญหาในการตีความได้กว้างและทำให้เป็นอุปสรรคในการหารายได้ของพรรคการเมือง เช่น การขายสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำรายได้มาใช้ประโยชน์สำหรับการใช้จ่ายของพรรคการเมือง ตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เป็นต้น

๔) ยกเลิกการกำหนดมาตรการให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เนื่องจาก มีความไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นภาระเกินควรแก่พรรคการเมืองในการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย การครอบงำอาจตีความได้กว้างขวางและอาจทำให้พรรคการเมืองได้รับผลกระทบได้ เช่น พรรคการเมืองที่ให้นักวิชาการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาช่วยออกแบบและกำหนดนโยบายอาจถูกตีความว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือไม่ รวมถึงหากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกของพรรคการเมืองเข้ามาช่วยให้คำแนะนำในการบริหารจัดการพรรคการเมืองหรือให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์ของพรรคการเมืองจะถือว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือไม่

๕) แก้ไขเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง โดยไม่ควรนำคุณสมบัติที่เทียบเท่ากับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากำหนดไว้ เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่สูงเกินไปและปิดกั้นสิทธิของประชาชนเกินความจำเป็น โดยกำหนดให้เหลือเพียงเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และมีอายุตามที่กำหนดเท่านั้น

๖) อำนวยความสะดวกให้การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองสามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๗) อำนวยความสะดวกให้การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสามารถยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้

๘) อำนวยความสะดวกให้การประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง สามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการและภาระค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

๙) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองเริ่มตั้งแต่เมื่อนายทะเบียนสมาชิกตอบรับไม่ใช่เมื่อจ่ายเงิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

๑๐) กำหนดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับปรุงการเป็นสมาชิกย้อนหลัง เนื่องจากการนำเข้าข้อมูลสมาชิกเป็นหน้าที่ของพรรคการเมือง ทำให้ตรวจสอบและพิสูจน์ได้ยากในทางปฏิบัติ

๑๑) ยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยการให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม กรณีการจูงใจที่มีปัญหาในการตีความ เช่น เมื่อสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอาจทำบัตรลักษณะ

พิเศษได้หรือไม่ หรือจะทำส่วนลดสำหรับสินค้าของพรรคได้หรือไม่ ทั้งนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวอาจทำให้การเชิญชวนประชาชนมาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองขาดความคิดสร้างสรรค์

๑๒) แก้ไขเรื่องการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียน ให้เป็นเรื่องการบริหารจัดการของพรรคการเมืองโดยไม่มีการบังคับ เนื่องจากเป็นภาระเกินควรแก่พรรคการเมืองในการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๑๓) ขยายระยะเวลาการแจ้งการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง จากที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันเป็นภายในสามสิบวัน และอำนวยความสะดวกให้มีการแจ้งผ่านช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๑๔) ยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เนื่องจากเดิมหากไม่มีสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะไม่สามารถส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่การตั้งสาขาพรรคการเมืองมีข้อจำกัดที่สามารถจัดตั้งได้ยาก จึงเกิดตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนให้ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งได้ จึงเห็นว่าควรยกเลิกเพื่อลดความซ้ำซ้อนและทำให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเกิดขึ้นได้ง่าย

๑๕) ขยายระยะเวลาการแจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมืองด้วยเหตุใด ๆ จากที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันเป็นสามสิบวัน และอำนวยความสะดวกให้มีการแจ้งผ่านช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๑๖) ลดจำนวนองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ตามสัดส่วน ทั้งที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

๑๗) หากเกิดปัญหาไม่มีกรรมการบริหารพรรคการเมืองเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกสามารถจัดประชุมได้

๑๘) แก้ไขให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ในรอบปีปฏิทิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

<u>หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</u>

๑) ยกเลิกการบังคับให้พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ต้องดำเนินการการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Primary Vote) ทั้งนี้พรรคการเมืองจะทำ Primary Vote หรือไม่ก็ได้ ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น ๆ อย่างไรก็ตามควรมีข้อกำหนดในลักษณะของการสนับสนุนและเพิ่มแรงจูงใจให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือทำ Primary Vote ได้โดยสะดวก และเป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย

๒) การเลือกตั้งทั่วไป รวมถึงการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างลง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ การดำเนินการสรรหาให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง

๓) ยกเลิกการกำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งนโยบายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการเลือกตั้งไม่ได้มีหน้าที่หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบนโยบาย และเมื่อนำนโยบายเหล่านั้นไปหาเสียงต่อประชาชน นโยบายเหล่านั้นก็ถือว่าเป็นสัญญาที่พรรคการเมืองให้ไว้กับประชาชน และเป็นความรับผิดชอบในทางการเมืองด้านหนึ่ง

หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง

๑) สาขาพรรคการเมืองไม่ต้องทำบัญชีรายรับรายจ่ายและบัญชีรายชื่อสมาชิกเพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

๒) แก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงินของพรรคการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามหลักการทางการเงินและบัญชี

หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง

๑) เพิ่มช่องทางการหารายได้ของพรรคการเมืองอย่างเปิดกว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น เช่น การขายสินค้าออนไลน์ หรือรองรับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒) กำหนดให้พรรคการเมืองอาจแสวงหากำไรเพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองได้ตามกฎหมาย โดยต้องไม่มีลักษณะเป็นการนำกำไรดังกล่าวมาแบ่งปันกันเอง เช่น การขายสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำรายได้มาใช้ประโยชน์สำหรับการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เป็นต้น

๓) กำหนดให้ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคล มีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งได้จากเดิมปีละห้าร้อยบาท เพิ่มขึ้นเป็นหนึ่งพันบาท

๔) กำหนดให้เงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้ ซึ่งมิใช่นิติบุคคล แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมือง ให้เป็นรายได้ของพรรคการเมืองและให้กรมสรรพากรโอนเงินดังกล่าวให้แก่พรรคการเมืองโดยตรง โดยไม่ต้องโอนเงินดังกล่าวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก่อน

๕) กำหนดให้หากนิติบุคคลมีบุคคลเดียวกันคนหนึ่งหรือหลายคนมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ให้ถือว่าเป็นการบริจาคของนิติบุคคลเดียวกัน ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว เพื่อป้องกันการเลี่ยงบริจาคให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้บริษัทในเครือเดียวกัน

๖) กำหนดให้การรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและพิจารณา

๗) กำหนดให้การหารายได้ของพรรคการเมืองสามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมถึงการออกใบเสร็จและหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดด้วย

๘) กำหนดให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค เฉพาะที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท

จากเดิมไม่น้อยกว่าห้าพันบาท เพื่อลดข้อจำกัดกรณีผู้บริจาคไม่ต้องการแสดงชื่อต่อสาธารณะในการบริจาคในจำนวนไม่มาก และลดภาระทางธุรการของพรรคการเมือง

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๑) กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีสัดส่วนของผู้แทนจากพรรคการเมืองด้วย โดยมีตัวแทนจากพรรคการเมืองที่มีรัฐมนตรีสองคน ตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีรัฐมนตรีสองคน และตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน และไม่มีสัดส่วนกรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

๒) กำหนดให้เงินค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้จัดสรรเงินนั้นแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จากเดิมที่เงินจากการกระทำความผิดดังกล่าวจะจัดสรรเป็นเงินแผ่นดิน

๓) กำหนดให้เงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองดังกล่าว ไม่เป็นเงินและทรัพย์สินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยให้กรมสรรพากรโอนเงินดังกล่าวให้แก่พรรคการเมืองโดยตรงโดยไม่ต้องโอนเงินดังกล่าวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก่อน

๔) กำหนดให้ในกรณีคณะกรรมการยังไม่ได้รับเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย หรือกรณีที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ให้สามารถนำเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนมาใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนก่อนได้

๕) แก้ไขสัดส่วนในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง จากเดิมเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองร้อยละ ๔๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ ๔๐ และจากจำนวนสาขาพรรคการเมืองร้อยละ ๒๐ เป็นให้สัดส่วนจากค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นร้อยละ ๓๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ ๔๐ และจากสาขาพรรคการเมืองมีจำนวนเป็นร้อยละ ๓๐

๖) กำหนดให้เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสามารถใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และประชาชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

๑) กำหนดให้พรรคการเมืองสามารถนำเงินของพรรคการเมือง นอกจากเงินที่ได้รับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาชำระค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้

๒) ยกเลิกการกำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใด ให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมและไม่ว่าจะให้เป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึง

การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เนื่องจากเป็นภาระแก่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนเกินควร ในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

พรรคการเมืองต้องสิ้นสุดได้ยาก เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ การที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือการยุบพรรคการเมืองย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิในการเข้าถึงอำนาจรัฐของประชาชนโดยตรง การสิ้นสภาพพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมืองจึงควรมีเฉพาะกรณีร้ายแรงเพื่อเป็นมาตรการสุดท้ายในการควบคุมพรรคการเมืองเท่านั้น และต้องระลึกอย่างยิ่งว่าการยุบพรรคคือการลิดรอนสิทธิของประชาชน ไม่เพียงเท่านี้ การกำหนดบทลงโทษโดยการตัดสิทธิเลือกตั้ง การตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือการห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ก็สมควรได้รับการทบทวนถึงความจำเป็นเหมาะสมและได้สัดส่วน กำหนดโทษทางอาญาแก่พรรคการเมืองและประชาชนเฉพาะความผิดร้ายแรงที่เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม และไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใด เพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าสมควรพิจารณาแก้ไขประเด็นดังกล่าวเพื่อให้พรรคการเมืองสิ้นสุดได้ยากและยึดโยงกับประชาชน ดังนี้

<u>หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง</u>

๑) กำหนดเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและสามารถดำรงอยู่ได้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ทางการเมือง โดยปราศจากอุปสรรคเกินควร

๒) กำหนดให้การยุบพรรคการเมือง ควรมีเฉพาะกรณีร้ายแรงเพื่อเป็นมาตรการสุดท้ายในการควบคุมพรรคการเมืองเท่านั้น โดยกำหนดโทษยุบพรรคการเมือง เฉพาะในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดร้ายแรงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองเท่านั้น

๓) กำหนดให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง การห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองควรเป็นไปโดยจำกัด ไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ใดเกิน ๕ ปี และยกเลิกการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๔) กำหนดให้ต้องมีการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อน ในการยื่นคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

<u>หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง</u>

ไม่มีการแก้ไข

แนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

<u>หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ</u>

๑) ยกเลิกโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายของบุคคลเกินสมควร

๒) กำหนดให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีเฉพาะในกรณีที่เป็นความผิดที่ร้ายแรง กระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเหมาะสมกับหลักความได้สัดส่วนระหว่างความผิดและบทลงโทษ โดยไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ใดเกิน ๕ ปี

๓) โทษยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในความผิดที่แจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้อยู่ว่าเป็นความเท็จ เป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายของบุคคลและไม่ได้สัดส่วนตามหลักความได้สัดส่วนระหว่างความผิดและบทลงโทษ แต่ยังคงโทษจำคุกและโทษปรับอยู่ ทั้งนี้ ไม่ควรถือว่าการกระทำของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในทางส่วนตัว (ไม่ใช่มติของพรรคการเมือง) เป็นการกระทำของพรรคการเมือง

๔) ลดค่าปรับรายวันให้ได้สัดส่วนระหว่างการกระทำความผิดและบทลงโทษ

๕) กำหนดให้เงินค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จัดสรรเป็นเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๖) กำหนดให้การกระทำความผิดมีอายุความ ๑ ปี เริ่มนับอายุความในการฟ้องคดีใหม่ตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอายุความที่เริ่มนับใหม่นั้นมีกำหนด ๑ ปี

นอกจากนี้ ทางคณะอนุกรรมาธิการยังมีการพิจารณาศึกษาและแก้ไขในส่วนของรายละเอียดอื่น ๆ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางธุรการและการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ เพื่อให้พรรคการเมืองและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยสามารถดูรายละเอียดได้ที่ภาคผนวก ก

สารบัญ

หน้า

รายนามคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน ก

รายนามคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ค

บทสรุปผู้บริหาร ง

สารบัญ ฐ

บทที่ ๑ บทนำ ๑

๑.๑ ตำแหน่งในคณะอนุกรรมาธิการ ๑

๑.๒ ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการ ๑

๑.๓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑

๑.๔ วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒

๑.๕ วิธีการพิจารณาศึกษา ๓

๑.๖ ระยะเวลาในการศึกษา ๓

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ๓

บทที่ ๒ ผลการรวบรวมข้อมูล ๔

๒.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๔

๒.๒ ข้อมูลจากผู้แทนพรรคการเมือง ๙

๒.๓ ตารางเปรียบเทียบความเห็นของผู้แทนพรรคการเมือง ๒๐

๒.๔ ข้อมูลจากนักวิชาการ ๓๒

บทที่ ๓ ผลการพิจารณาศึกษา ๓๗

๓.๑ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่าย ๓๙

๓.๒ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองดำรงอยู่ได้ ๔๒

๓.๓ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองสิ้นสุดได้ยาก ๕๓

๓.๔ แนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ ๕๔

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ ๕๖

๔.๑ บทสรุป ๕๖

๔.๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ ๕๖

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ภาคผนวก ข ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมาธิการและแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ค ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่อง ตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และที่เพิ่มเติม

ภาคผนวก ง บันทึกขอขยายเวลาการพิจารณาและจัดทำรายงานของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ภาคผนวก จ รายงานศึกษาดูงาน เรื่อง การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ภาคผนวก ฉ รายงานโครงการสัมมนา เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ยึดโยงกับประชาชน

ภาคผนวก ช กฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๑
บทนำ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๖ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่ประชุมมีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน โดยมีหน้าที่พิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และจัดทำรายงานผลการศึกษาเสนอให้คณะกรรมาธิการพิจารณา โดยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๓๒ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบรายงานของคณะอนุกรรมาธิการแล้ว และที่ประชุมได้มีมติให้เสนอรายงานฉบับดังกล่าวให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ปรากฏผลดังนี้

๑.๑ ตำแหน่งในคณะอนุกรรมาธิการ

๑) นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒) นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓) นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔) นายสติธร ธนานิธิโชติ	อนุกรรมาธิการ
๕) นายอภิวัฒน์ เริงทรัพย์	อนุกรรมาธิการ
๖) นายวรวุฒิ บุตรมาตร	อนุกรรมาธิการ
๗) นายธีระพนธ์ เทศเกิด	อนุกรรมาธิการ
๘) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย	อนุกรรมาธิการ
๙) นางสาววิสุดา วิเชียรศิลป์	อนุกรรมาธิการ
๑๐) นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

๑.๒ ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการ

๑) นายพริษฐ์ วัชรสินธุ
๒) รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ก้องกีรติ
๓) นายวรภพ วิริยะโรจน์
๔) นางสาวธิดารัตน์ ศิริวิทยากร
๕) นายภานุพงค์ วีรตันตยาภรณ์
๖) นายกิจพัฒน์ จุลเจือวงศ์

๑.๓ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งพรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองเปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ที่ประชาชนส่งผ่านความคิด ความเชื่อ ความต้องการ

ตามเจตนารมณ์ของตนผ่านพรรคการเมืองให้เข้าไปเป็นผู้แทนของตนในการบริหารประเทศ ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการออกกฎระเบียบ เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและมีความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่ยึดโยงกับประชาชน ดำเนินกิจกรรมด้วยความสร้างสรรค์ โปร่งใส ตามวิถีประชาธิปไตย

ปัจจุบันพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองยังมีข้อควรพิจารณาศึกษาให้รอบคอบและสอดรับกับแนวทางการดำเนินงานของพรรคการเมืองในปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายและระเบียบดังกล่าวส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเข้มแข็งและขาดความยึดโยงกับประชาชนเท่าที่ควร โดยมีสาเหตุเป็นต้นว่า การจัดตั้งพรรคการเมืองมีเงื่อนไขและใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ทั้งในมิติงบประมาณและมิติทรัพยากรบุคคล การอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองผ่านการแสดงเจตนาในรูปแบบแสดงรายการบริจาคภาษียังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงและข้อจำกัดสำหรับปริมาณการบริจาค การใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองที่พรรคการเมืองยังไม่มีสิทธิในการบริหารจัดการเท่าที่ควร หรือปัญหาเรื่องการระดมทุนโดยการขายสินค้าออนไลน์ของพรรคการเมืองที่ยังมีข้อจำกัด และที่สำคัญคือพรรคการเมืองถูกยุบโดยง่าย

คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีหน้าที่และอำนาจกระทำกิจการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมและเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วิถีคิดและวิถีปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เสรีภาพและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ด้วยหน้าที่และอำนาจดังกล่าวคณะกรรมาธิการจึงได้ตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน เพื่อพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน อันจะช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๔ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๔.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๔.๒ เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๑.๔.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน

๑.๕ วิธีการพิจารณาศึกษา

๑.๕.๑ พิจารณาศึกษารวบรวมข้อมูลในประเด็นปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเชิญนักวิชาการ ผู้แทนพรรคการเมือง ผู้แทนมูลนิธิพรรคการเมืองของต่างประเทศ และหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุม อีกทั้งคณะอนุกรรมาธิการได้มีการทำแบบสอบถามไปยังพรรคการเมืองในฐานะผู้ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายและสอบถามถึงแนวทางที่พรรคการเมืองเห็นว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่เพียงเท่านี้คณะอนุกรรมาธิการเดินทางไปปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพรรคการเมือง และจัดการเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็น ตลอดจนพิจารณาศึกษาเอกสารวิชาการ งานวิจัย ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๕.๒ ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา และจัดทำข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องและยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน

๑.๖ ระยะเวลาในการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน มีระยะเวลาในการพิจารณาศึกษาทั้งสิ้น ๑๕๐ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗) มีการประชุมจำนวน ๙ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ วันพุธที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๒ วันพุธที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๔ วันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๗ วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗
ครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ได้รับทราบถึงข้อมูลข้อเท็จจริง ปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๗.๒ ได้รับทราบแนวทางในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๑.๗.๓ ได้ข้อเสนอในปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องและได้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน

บทที่ ๒
ผลการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ในคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร คณะอนุกรรมาธิการได้มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานของพรรคการเมือง โดยได้มีการเชิญผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ ผู้แทนมูลนิธิต่างประเทศเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความยึดโยงกับประชาชน ตลอดจนเดินทางไปปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพรรคการเมือง ทำให้คณะอนุกรรมาธิการได้รับทราบข้อมูลข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการ ดังนี้

๒.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑) วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ มาตรา ๑๓๐ มาตรา ๒๒๔ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ และกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง กำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองและมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ขึ้น

๒) มาตรการสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถูกตราขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายใต้การกำกับและควบคุมของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๑๐ หมวด มีการกำหนดมาตรการสำคัญเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ดังนี้

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u> กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง การยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองและผู้ยื่นคำขอแจ้งการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมือง กำหนดลักษณะต้องห้ามของชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ลักษณะของข้อบังคับพรรคการเมือง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ตลอดจนวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

<u>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</u> กำหนดให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหา

กำไรมาแบ่งปันกันกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ โดยให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง กำหนดมาตรการให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง และสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมือง โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีระบบฐานข้อมูลพรรคการเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และการประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ โดยให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในการดำเนินการ และให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหา เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไป ประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง กำหนดมาตรการในการดำเนินการสรรหาให้เป็นไปโดยโปร่งใสและตรวจสอบได้ ปราศจากการจูงใจให้สมาชิกลงคะแนนหรือให้งดเว้นการลงคะแนน และการเรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือให้หรือสัญญาว่าจะให้เงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อให้สมาชิกผู้ใดลงสมัครหรือไม่ลงสมัครรับเลือกหรือเพื่อให้เสนอชื่อสมาชิกผู้ใดเข้ารับการเลือกในการสรรหา กำหนดให้นโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณา ต้องให้สาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นด้วย และหากนโยบายใดจะต้องใช้จ่ายเงิน การประกาศโฆษณานโยบายนั้นอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้

หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารการเงินและการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง โดยให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งประกอบด้วยรายการบัญชีตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ กำหนดระยะเวลา รายการและรายละเอียดที่ต้องแสดงเมื่อมีการปิดบัญชีของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีเพื่อรับรองการสอบบัญชีดังกล่าว และให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี และเมื่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและมาตรการในการหารายได้ของพรรคการเมืองให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ โดยพรรคการเมืองอาจมีรายได้ ได้แก่ เงินทุนประเดิมจัดตั้งพรรคการเมือง เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง เงิน ทรัพย์สิน

และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค เงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และดอกผล และรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง โดยผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุได้ และผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการที่จำเป็นให้พรรคการเมืองปฏิบัติในการรับบริจาคของพรรคการเมือง และมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พรรคการเมือง รวมทั้งมีอำนาจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และมาตรการในการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง เพื่อให้เป็นไปโดยโปร่งใสและตรวจสอบได้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมดูแลการดำเนินการและการใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง การบริหาร และควบคุมดูแลกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมทั้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเรียกเงินคืน หรือลดการจัดสรรเงินอุดหนุน หรืองดการจัดสรรเงินอุดหนุนในปีถัด ๆ ไป เมื่อเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนด หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง หรือรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด และกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกพรรค โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมือง เพื่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อการแถลงผลงานของพรรคการเมืองโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมือง และค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ว่าในรูปแบบใดให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ในกรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญาให้พรรคการเมืองผู้บริหารพรรคการเมืองหรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณีแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และประกาศให้ประชาชนทราบด้วย นอกจากนี้ยังห้ามสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลใดโดยไม่มีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เว้นแต่เงินที่ได้มีการแจ้งแล้วในข้างต้น โดยคณะกรรมการบริหาร

พรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมมิให้มีการนำเงินหรือทรัพย์สินของพรรคการเมืองไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ดังกล่าว

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง กำหนดเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสุดการเป็นพรรคการเมือง ได้แก่ การสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และการควบรวมพรรคการเมือง ตามหมวด ๙ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง และในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมือง โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการกระทำของพรรคการเมืองดังกล่าว และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้องกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการของพรรคการเมืองเมื่อไม่เห็นด้วยกับประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพและการดำเนินการหลังจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบรวมพรรคการเมือง ห้ามควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกพรรคการเมืองเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าด้วยกันในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร และให้มีการควบรวมพรรคการเมืองได้เฉพาะเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ โดยให้สมาชิกพรรคการเมืองเดิม ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศคำสั่ง การสิ้นสุดและการควบรวมพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ กำหนดโทษทางอาญาที่หากผู้ใดกระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุก ปรับ หรือเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง ในกรณีที่ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น และในกรณีที่พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าการกระทำความผิดของพรรคการเมืองนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของพรรคการเมืองนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้พรรคการเมืองกระทำความผิดผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย โดยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และไม่มีกรณีที่ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้

โดยเมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

๒.๒ ข้อมูลจากผู้แทนพรรคการเมือง

ด้วยคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชนในคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ ตลอดจนผู้แทนมูลนิธิหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ เป็นเพียงความเห็นของผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ ตลอดจนผู้แทนมูลนิธิหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงเท่านั้น

๒.๒.๑ ผู้แทนพรรคก้าวไกล (โดยคุณสุนีย์ กรุมรัมย์ และคุณกวีกานต์ กุณวงศ์)

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u>

ควรลดจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและลดจำนวนทุนประเดิมเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้โดยง่าย อันจะส่งผลให้พรรคการเมืองมีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงลดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จดทะเบียนจัดตั้งและสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อไม่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการจดทะเบียนจัดตั้งหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

<u>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</u>

๑) สำหรับประเด็นเรื่องการสมัครสมาชิกพรรคการเมืองยังมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ เช่น การตรวจความซ้ำซ้อน การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก่อนการสมัครทางเว็บไซต์อิเล็กทรอนิกส์ หรือประเด็นเรื่องเงินบำรุงพรรคการเมืองที่ชำระมาแล้วแต่ยังพบปัญหาในการสมัครสมาชิก จึงเห็นว่าควรมีข้อปฏิบัติให้พรรคการเมืองอย่างชัดเจน

๒) การหารายได้ของพรรคการเมืองจากการขายสินค้า บริการ ควรให้สามารถดำเนินการหารายได้ของพรรคการเมืองจากการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกของพรรคการเมือง ผ่านการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

๓) การกำหนดระยะเวลาที่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องการตั้งสาขาและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดควรมีการปรับให้มีเวลามากกว่านี้ เนื่องจากที่กำหนดอยู่นั้นมีระยะเวลาที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติ

<u>หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง</u>

ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีช่องทางการหารายได้มากขึ้น และพรรคการเมืองควรสามารถกู้เงินจากบุคคลหรือกองทุนรวมได้ สำหรับประเด็นที่ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด จากเดิมที่ต้องไม่น้อยกว่าห้าพันบาทนั้น เห็นควรปรับเป็นไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท และการรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองจัดทำเอกสารหลักฐานนั้นในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

เห็นว่าควรให้อิสระกับพรรคการเมืองในการใช้เงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมากขึ้น และเห็นว่าเงินจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองมีเงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้มากเกินควร ซึ่งในกฎหมายมีกำหนดอยู่แล้วว่าพรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายอะไรได้บ้างในหมวดรายจ่าย

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

มีความเห็นว่าควรยกเลิกมาตรา ๙๐ (๒) พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๒ และ ยกเลิกมาตรา ๙๒ และควรยกเลิกการยุบพรรคเนื่องจากมีจำนวนสมาชิกหรือจำนวนสาขาพรรคการเมืองไม่ครบตามกฎหมายกำหนด รวมถึงในกรณีที่ไม่ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

การลงโทษไม่ควรมีโทษตัดสิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นการลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และโทษตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งและโทษจำคุกก็ควรได้สัดส่วนกับการกระความทำผิด

๒.๒.๒ ผู้แทนพรรคครูไทยเพื่อประชาชน (โดยนายปรีดา บุญเพลิง)

พรรคการเมืองไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็มีศักดิ์ศรีเท่ากัน แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธว่าพรรคการเมืองที่มีขนาดเล็กหรือจัดตั้งขึ้นใหม่จะพบอุปสรรคปัญหามาก อาทิ หากดำเนินการส่งเอกสารให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งล่าช้าก็จะถูกปรับ หรือกรณีการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองก็สรรหาได้ยาก เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดคุณสมบัติไว้สูงและมีค่าใช้จ่าย หรือปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองขนาดเล็ก หรือปัญหาการลาออกจากพรรคการเมืองที่สมาชิกไปลาออกจากการเป็นสมาชิกที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งไม่ได้แจ้งกับพรรคการเมืองต้นสังกัดโดยตรง ส่งผลให้พรรคการเมืองไม่ทราบ นำไปสู่การไม่ได้แจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้พรรคการเมืองเสียค่าปรับ ในประเด็นนี้เห็นว่าเป็นเรื่องที่ซ้ำซ้อนสมควรแก้ไขปัญหานี้ เป็นต้น นอกจากการมีกฎระเบียบที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินการของพรรคการเมืองแล้ว คนที่อยู่ในระบบบางส่วนก็เป็นปัญหา ปากบอกว่าต้องเป็นประชาธิปไตย แต่ใจเผด็จการ เมื่อเป็นเช่นนั้นการดำเนินนโยบายก็จะมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกของตน ฉะนั้นต้องส่งเสริมให้พรรคการเมืองคัดเลือกนักการเมืองที่มีคุณภาพและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และเห็นว่าพรรคการเมืองควรเติบโตไปตามธรรมชาติค่อย ๆ เติบโต การรีบเร่งให้มีสาขาพรรคการเมืองอาจไม่เป็นประโยชน์เสมอไป ควรให้เป็นเรื่องของพรรคการเมืองในการบริหารจัดการไม่ควรเอากฎหมายมาบังคับใช้ เพราะพรรคการเมืองมีหลายขนาดและมีแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน การบังคับจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ ส่วนประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ไม่เห็นด้วยกับการบังคับให้ดำเนินการตามมาตรการนี้ เนื่องจากไม่เกิดประโยชน์ขึ้นจริง พรรคการเมืองทำไปเพราะว่ากฎหมายบังคับ นอกจากนี้เห็นว่าสมควรส่งเสริมให้กลุ่มคนในสังคมที่มีหลากหลายมาเข้าร่วมหรือจัดตั้งพรรคการเมือง เช่น กลุ่มคนพิการ กลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของความคิดและข้อเสนออันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ

๒.๒.๓ ผู้แทนพรรคชาติไทยพัฒนา (โดยนายเอกสิษฐ์ อัครศักดิ์กีรติ)

จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่ายังมีข้อจำกัดในตัวเองและสาระสำคัญ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเรื่องสมาชิกพรรคการเมือง จึงอาจส่งผลให้เกิดการยึดโยงกับประชาชนยาก แม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด เช่น ประเด็นเรื่องการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรที่จะให้เกิดการเพิกถอนได้โดยง่าย หรือในประเด็นเรื่องค่านิยมของพรรคการเมืองที่มักหาค่านิยมเดี่ยว จริงอยู่ที่ค่านิยมเช่นนี้มีความมั่นคงเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการบริหาร แต่อาจนำไปสู่เผด็จการสภาได้ จึงเห็นว่าจะต้องมีการทบทวนถึงกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชน

๒.๒.๔ ผู้แทนพรรคไทยสร้างไทย (โดยนายกิติ วงษ์กุหลาบ, นายนรุตม์ชัย บันนาค, และนายณัฐวัฒน์ พอใช้ได้)

ต้องการให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่าย สามารถดำรงอยู่ได้ และต้องสิ้นสุดได้ยาก แต่ปัจจุบันพรรคการเมืองถูกยุบง่าย จึงเห็นว่าจำเป็นจะต้องกำหนดขอบเขตในการกำหนดโทษแห่งการยุบพรรคการเมืองให้ชัดเจน

๒.๒.๕ ผู้แทนพรรคประชาธิปไตยใหม่ (โดยนายสุรทิน พิจารณ์)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการกำหนดในหลายประเด็นไว้อย่างรัดกุม ในบางประเด็นที่สมควรจะเปิดกว้างเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกกับติดด้วยข้อกฎหมาย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องงานธุรการส่งผลให้พรรคการเมืองถูกเสียค่าปรับได้ง่ายและเป็นจำนวนมาก เมื่อพรรคการเมืองต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการก็นำไปสู่ การแสวงหากลุ่มทุนเพื่อมาสนับสนุนพรรคการเมืองของตน ที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการได้ ไม่เพียงเท่านี้ ยังพบปัญหา เช่น เรื่องทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรจะต้องมีทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคเมือง หรือเรื่องการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรเก็บเงินในส่วนนี้ เนื่องจากเป็นการสร้างภาระให้กับสมาชิกควรยึดมั่นที่อุดมการณ์ หรือในเรื่องการกำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองก็เห็นว่าไม่ควรกำหนด ควรให้เป็นเรื่องของพรรคการเมืองในการบริหารจัดการและให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินผ่านการเลือกตั้ง และควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองรับใช้อุดมการณ์ที่ความหลากหลายในสังคม นอกจากนี้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรให้ความสำคัญกับการจัดการเลือกตั้งที่โปร่งใสมากกว่าจะมาตรวจสอบพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรอยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการ ส่งเสริมกองทุนพรรคการเมือง และที่สำคัญที่สุดควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง

๒.๒.๖ ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ (โดยนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน, นาวาตรี สุธรรม ระหงส์, นายนริศ ชำนุรักษ์, พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่, นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท, นายอัศวิน วิภูศิริ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชดา ธนาดิเรก, นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์, นายราเมศ รัตนะแขวง, นายชนินทร์ รุ่งแสง, และนายแทนคุณ จิตต์อิสระ)

ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์มีความเห็นว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในประเด็นดังต่อไปนี้

บทนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” จากเดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เห็นว่า บทนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ควรมีบทนิยามในความหมายอย่างกว้าง เช่น คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติ มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u>

๑) เงินค่าบำรุงพรรค เห็นว่า เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง เรื่องเงินไม่ควรเป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองโดยผ่านการใช้ความรู้ความสามารถ แทนการจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค

๒) มาตรา ๙ คุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และมาตรา ๒๔ คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรใช้ข้อกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๓) มาตรา ๙ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองเห็นว่า ไม่ควรกำหนดจำนวนทุนประเดิมหรือควรแก้ไขจำนวนทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่ลดน้อยลง เนื่องจากการกำหนดทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งล้านบาท เป็นจำนวนที่สูงสำหรับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

<u>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</u>

๑) การทำ Primary Vote เห็นว่า หากจะมีการทำ Primary Vote ก็ควรมีการจัดการเลือกตั้งภายในพรรคอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นภายในพรรค และการทำ Primary Vote ควรเป็นวัฒนธรรมของแต่ละพรรคการเมือง

๒) การกำหนดจำนวนสาขาพรรค จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และทุนประเดิมพรรคการเมืองที่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓) การครอบงำพรรคในประเด็นเรื่องของการมีบุคคลภายนอกช่วยคิดนโยบายตามมาตรา ๒๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรเป็นเรื่องที่กระทำได้ ไม่ควรมองว่าเป็นการครอบงำพรรค เนื่องจากประชาชนอาจต้องการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง แต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

๔) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดข้อจำกัดใด ๆ ของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เช่น การตัดโอกาสการประกอบอาชีพบางอาชีพ เป็นต้น

<u>หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง</u>

รายได้ของพรรคการเมืองเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายละเอียดไม่ครอบคลุมสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

เงินสนับสนุนพรรคการเมือง เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่มากขึ้น เพื่อพรรคการเมืองจะได้มีงบประมาณมาใช้ดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองมีความใกล้ชิดประชาชน และการปราศรัยก่อนการเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าเวทีให้ความรู้ที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

การยุบพรรคเห็นว่า หากมีเหตุกระทำผิดตามกฎหมายอันนำไปสู่การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนใดไม่มีส่วนรู้เห็นกับเหตุกระทำผิดดังกล่าว ก็ควรเปิดโอกาสให้กรรมการบริหารพรรคที่ไม่มีส่วนรู้เห็น ได้มีโอกาสตามสิทธิขั้นพื้นฐานในการชี้แจงและพิสูจน์ความผิด

๒.๒.๗ ผู้แทนพรรคเป็นธรรม (โดยนายปิติพงศ์ เต็มเจริญ, นายบุญธร อุปนันท์, นางสาวเสาวลักษณ์ โพธิ์งาม)

ประเด็นเรื่องค่าปรับและเรื่องคดีอาญา มีเห็นว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นผู้แบกรับภาระ ซึ่งบางทีไม่ได้เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองโดยตรง เช่น ตัวแทนประจำจังหวัดขาดจากการเป็นสมาชิกภาพ พรรคการเมืองต้องเป็นผู้รับผิดชอบหากไม่จ่ายค่าปรับก็อาจนำไปสู่การโดนยุบพรรคการเมืองได้ จึงสมควรต้องแก้ไขในประเด็นนี้ และมีความเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งสมควรส่งเสริมทุกพรรคการเมืองด้วยความเป็นธรรม ไม่ว่าพรรคการเมืองนั้นจะเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตาม หรือในประเด็นเรื่องคุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรเทียบเท่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอแค่เป็นประชาชนคนไทยที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ก็สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้แล้ว ในกรณีที่ย้ายสัญชาติ หากย้ายมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ก็เห็นว่าสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ และไม่ควรมีการเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง เพราะจะเป็นการขัดขวางประชาชนไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือในประเด็นการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เป็นไปได้ยากโดยเฉพาะกับพรรคการเมืองที่เพิ่งจะตั้งขึ้นใหม่ และสมควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่าจะทำให้หรือไม่ หรือในประเด็นเรื่องทุนประเดิมไม่ควรมีกำหนดไว้ และประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง พรรคการเมืองควรได้บริหารจัดการงบประมาณนั้นเอง โดยไม่ต้องผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๒.๘ ผู้แทนพรรคเพื่อไทย (โดยนายชูศักดิ์ ศิรินิล, นายสรวงศ์ เทียนทอง, นายกฤช เอื้อวงศ์, นายวัฒนา เตียงกูล, นางสาวจิราพร สินธุไพร, และนายศรัณย์ ทิมสุวรรณ)

ผู้แทนพรรคเพื่อไทยมีความเห็นว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในประเด็นดังต่อไปนี้

หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

๑) มาตรา ๙ คุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และมาตรา ๒๔ คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรใช้ข้อกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๒) มาตรา ๙ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองเห็นว่า ไม่ควรกำหนดจำนวนทุนประเดิมหรือควรแก้ไขจำนวนทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่ลดน้อยลง เนื่องจากการกำหนดทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่สูงสำหรับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

๓) มาตรา ๑๕ (๑๕) วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการชำระค่าสมาชิก เห็นว่า การชำระค่าสมาชิกควรมีเพียงครั้งเดียวหรือควรยกเลิกการชำระค่าสมาชิก เนื่องจากการติดตามการชำระค่าสมาชิกทำได้ยากในทางปฏิบัติและไม่ควรกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อไม่ชำระค่าบำรุงพรรคเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เนื่องจากสมาชิกบางคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เมื่อไม่ชำระค่าสมาชิกทำให้ขาดจากการเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ส่งผลให้ต้องมีการประชุมจัดตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใหม่

<u>หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง</u>

๑) มาตรา ๒๒ วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ควบคุม และกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้ง หรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกำหนดโทษให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง จนกว่าจะพ้นเวลายี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เห็นว่าการกำหนดโทษในอัตราดังกล่าวเป็นการกำหนดโทษที่ไม่ได้สัดส่วนของความผิด

๒) มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการครอบงำพรรคการเมือง เห็นว่า บุคคลไม่ว่าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ ควรมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง

<u>หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</u>

มาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับรายการที่จะต้องแจ้งในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองเห็นว่า ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น เป็นการกำหนดที่ไม่มีความจำเป็นและไม่อาจดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

<u>หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง</u>

มาตรา ๕๘ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่กำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกเห็นว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีความซ้ำซ้อนกับข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการในหน้าที่ของสำนักงานใหญ่

<u>หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง</u>

มาตรา ๖๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เห็นว่า การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน

หรือประโยชน์อื่นใดมีกำหนดควบคุมไว้แล้ว โดยให้เป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองในการแจ้งเกี่ยวกับการบริจาคเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ การกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องแจ้งข้อมูลการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็นและเพิ่มขั้นตอนให้กับผู้สมัครและคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการและตรวจสอบ

หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๑) มาตรา ๘๐ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง เห็นว่า ควรให้ผู้แทนพรรคการเมืองทั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองด้วย

๒) มาตรา ๘๒ (๑) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินกองทุนจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๘ (๒) เห็นว่า การจัดสรรเงินกองทุนควรกำหนดให้รวมถึงเงินสะสมของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่มีอยู่ด้วย ไม่ควรจัดสรรเงินจากงบประมาณรายจ่ายปีที่จัดสรรเท่านั้น (ไม่ควรตีความงบประมาณรายจ่ายในความหมายอย่างแคบ)

๓) มาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเงินจัดสรรที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๙ เห็นว่า เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร เป็นเงินที่ได้รับจากการแสดงเจตนาของผู้เสียภาษีในการอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้สมกับความประสงค์ของผู้เสียภาษี ควรให้พรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายได้โดยไม่จำต้องอยู่ในกรอบ มาตรา ๘๔ และไม่ต้องรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกสามเดือน ทั้งนี้พรรคการเมืองต้องทำงบการเงินและบัญชีรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้ง

หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง

มาตรา ๘๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น เห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวไม่สามารถบังคับจริงได้ในทางปฏิบัติ

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

๑) มาตรา ๙๑ (๗) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดของพรรคการเมือง เห็นว่า ควรมีข้อกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับ โดยต้องผ่านความเห็นชอบโดยมติเอกฉันท์ของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองด้วย (หรืออย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓)

๒) มาตรา ๙๒ (๓) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุยุบพรรคการเมืองอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเห็นว่า บางเหตุตามมาตรา ๙๒ (๓) เช่น การที่พรรคการเมืองดำเนิน

กิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหาผลกำไรมาแบ่งปันกัน การที่พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำกิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกขาดความอิสระ การที่พรรคการเมืองหรือผู้ใด ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เป็นต้น เหตุดังกล่าวเป็นเหตุที่ไม่สมควรมีบทลงโทษที่ร้ายแรงที่จะลงโทษโดยการยุบพรรคการเมือง ทั้งนี้ บทนิยาม “การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฯ” ตามมาตรา ๙๒ ควรมีการกำหนดคำนิยามให้มีความชัดเจน

<u>หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ</u>

ปรับแก้ไขโทษปรับทางปกครองให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ใช่กฎหมายที่กำหนดเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยตรง บทกำหนดโทษที่กำหนดให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งควรกำหนดโทษเฉพาะกับความผิดที่ร้ายแรง บทกำหนดโทษดังกล่าวควรกำหนดไว้เฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนี้พรรคเพื่อไทยเห็นว่าผู้มีอำนาจในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ควรเป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาและมีคำสั่งดังกล่าว ไม่ควรให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๒.๒.๙ ผู้แทนพรรคภูมิใจไทย (โดยนายศุภชัย ใจสมุทร)

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u>

ประเด็นเรื่องประเภทสมาชิกของพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดประเภทของสมาชิกพรรคการเมืองเป็น ๒ ประเภท คือ สมาชิกแบบรายปีและสมาชิกแบบตลอดชีพ ซึ่งสมาชิกทั้ง ๒ ประเภท จะต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนด โดยสมาชิกแบบรายปีต้องจ่ายค่าบำรุงไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบบาท ส่วนสมาชิกแบบตลอดชีพต้องจ่ายค่าบำรุงไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท ซึ่งมีความเห็นว่าการที่สมาชิกต้องจ่ายค่าบำรุงในหลักร้อยถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงพอสมควร เพราะสมาชิกพรรคการเมืองบางคนเป็นชาวบ้านธรรมดาไม่ได้มีรายได้มาก อาจส่งผลให้พรรคการเมืองไม่สามารถเก็บเงินค่าบำรุงในส่วนนี้ได้ อีกทั้งเห็นว่าสมควรกำหนดให้มีสมาชิกแบบตลอดชีพเพียงแค่ประเภทเดียว เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองของสมาชิกแบบรายปี หากไม่จ่ายจะเป็นผลผูกพันต่อการสิ้นสุดการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมือง และหากไม่มีสมาชิกพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดก็อาจเป็นช่องทางในการถูกร้องเรียนได้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเห็นว่าควรมีสมาชิกแบบตลอดชีพเพียงอย่างเดียว และเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง ๒๐ บาท เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างภาระแก่สมาชิก

<u>หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง</u>

ประเด็นเรื่องการเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง เห็นด้วยกับที่คณะอนุกรรมาธิการนำเสนอกล่าวคือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด

ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค บัญชีแยกประเภทและบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ทั้งนี้ การลงรายการบัญชีต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชีและต้องจัดทำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่ายแล้วแต่กรณี และจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง หรือในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทนแล้วแต่กรณี ตามที่คณะกรรมการกำหนด

<u>หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง</u>

ประเด็นเรื่องเงินบริจาค เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนจำนวนเงินภาษีอุดหนุนพรรคการเมืองในทุก ๔ ปี และเห็นว่าควรกำหนดจำนวนเงินให้มากขึ้น เพื่อจูงใจให้ผู้บริจาคต้องการบริจาคมากยิ่งขึ้น เหมือนกรณีการบริจาคเพื่อการศึกษาที่หักเพิ่มเป็น ๒ เท่า ของจำนวนเงินที่บริจาค ส่วนประเด็นห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น เงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายคือเงินอะไร หรือพฤติการณ์แบบใดที่เข้าข่ายว่าเป็นเรื่องที่พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสมควรจะรู้ และเห็นว่าควรมีหน่วยงานในการตรวจสอบการบริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์ เพื่อความรอบคอบรัดกุมและป้องกันมิให้เกิดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาทีหลัง

<u>หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง</u>

ประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนให้รอบคอบรัดกุม การกำหนดไว้เช่นนี้ย่อมส่งผลดีต่อพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมในสังคมอันนำไปสู่การได้รับเงินบริจาคเป็นจำนวนมาก อาจเนื่องมาจากฐานคะแนนเสียงเป็นกลุ่มคนที่เสียภาษีซึ่งในประเด็นนี้เห็นว่าจำเป็นต้องมีการคำนึงถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้เสียภาษีร่วมด้วย เพราะบางพรรคการเมืองฐานเสียงคือกลุ่มคนที่ไม่ได้เสียภาษี และที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ในมาตรา ๘๓ (๓) ความว่า “ร้อยละสี่สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดตามมาตรา ๖๙ ต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ” เห็นว่า ควรตัดข้อความตั้งแต่ สำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป...จนจบวรรค เนื่องจากไม่ได้สะท้อนถึงประชาชนทั้งหมดของประเทศโดยตรง เพราะปัจจุบันมีผู้เสียภาษีประมาณเก้าล้านคนเพียงเท่านั้น การกำหนดใช้และการคำนวณคะแนนเสียงในปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปน่าจะสะท้อนถึงความนิยมของประชาชนไว้ได้มากกว่า สำหรับประเด็นที่กำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง ไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง ทั้งสำนักงานใหญ่และสาขาพรรคการเมือง มีความเห็นว่าหากใช้ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง เงินที่ได้รับสมควรนำไปใช้ในเรื่องการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ของพรรคการเมือง หากนำไปใช้ในการบริหารจะทำให้ขัดกับวัตถุประสงค์ของกองทุน

หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง

ประเด็นเรื่องการสิ้นสุดของพรรคการเมือง มาตรา ๓๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่า พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนและต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนและหากไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเป็นเหตุให้สิ้นสุดสภาพการเป็นพรรคการเมือง ประเด็นนี้เห็นว่าการกำหนดไว้เช่นนี้เป็นการตีกรอบให้พรรคการเมืองมากเกินไป ควรให้พรรคการเมืองเติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ การบังคับให้โตเร็วอาจไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมมากนักในระบอบประชาธิปไตย สำหรับในประเด็นเรื่องการกำหนดให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากไม่ส่งสมาชิกลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ๒ ครั้ง หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกันสุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน เห็นด้วยกับการกำหนดเช่นนี้ เนื่องจากหน้าที่ของพรรคการเมืองคือ การส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง หากไม่ส่งในระยะเวลาที่มีการรับเลือกตั้งหรือในระยะเวลาที่เหมาะสมก็เป็นเหตุให้สิ้นสภาพการเป็นพรรคการเมือง สำหรับประเด็นเรื่ององค์กรที่มีหน้าที่เป็นผู้ชี้ขาดการกระทำที่เป็นเหตุให้มีการยุบพรรคการเมือง เห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญไม่สมควรเป็นผู้ชี้ขาดต่อกรณีการยุบพรรคการเมือง

หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง

ประเด็นเรื่องการควบรวมพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่า ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เห็นว่าจะต้องมีการกำหนดข้อห้ามไม่ให้ใช้ช่องทางของกฎหมาย เช่น ขอเลิกพรรคตนเอง เพื่อให้สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย้ายสังกัดพรรคการเมืองอื่นอันจะส่งผลให้บทบัญญัติมาตรานี้ใช้บังคับไม่ได้ เป็นต้น

ประเด็นเรื่องบทกำหนดโทษ เห็นว่าไม่สมควรมีผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจากการกระทำผิดทางการเมืองและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งควรมีเพดานกำหนดให้ชัดเจน อีกทั้ง ไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิตเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินสมควร และควรมีการพิจารณาในประเด็นนี้ให้รอบคอบ

๒.๒.๑๐ ผู้แทนพรรครวมไทยสร้างชาติ (โดยนายณัฐนันท์ กัลยาศิริ, นายรณชัย สังฆมิตกุล, นายอรรถวิทย์ เซะวิเศษ, นายเนวินธุ์ ช่อชัยทิพฐ์, และนายทวนชัย นิยมชาติ)

มีความเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับนี้มีการกำหนดภาระทางธุรการมากสมควร ต้องปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติ สำหรับประเด็นเรื่องการครอบงำพรรคการเมือง มีความเห็นว่าการเปิดให้มีตัวแทนของกลุ่มย่อยเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ยังมีกลุ่มใหญ่ที่มีอิทธิพลอยู่ดี จึงสมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบในประเด็นเรื่องการลดทุนประเดิม เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว เนื่องจากเป็นการผ่อนปรนให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่ายมากขึ้น สำหรับประเด็นเรื่องการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการส่งเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ เห็นว่าต้องออกแบบกลไกด้วยความรอบครอบ เพราะอาจนำมาซึ่งปัญหาได้ สำหรับประเด็นเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่สมควรกำหนดไว้สูงจนเกินความจำเป็น สำหรับประเด็นเรื่องการขายของของพรรคการเมือง ถ้าเปิดกว้างมากไปมีความเห็นว่าอาจไม่เหมาะสมเท่าไร แต่ถ้าจะมีการกำหนดเงื่อนไขก็ควรกำหนดให้ชัดเจน หรือในประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) มีความเห็นว่ายังมี

ปัญหาและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์จริง ๆ สำหรับประเด็นเรื่องการรับบริจาคเงินที่ได้มาโดยชอบหรือมิชอบ เห็นว่า ควรนิยามให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต สำหรับประเด็นเรื่องการยุบพรรคการเมือง มีความเห็นว่าตามที่อนุกรรมาธิการนำเสนอนั้นยังมีประเด็นอื่นที่สมควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น การรับเงินจากต่างชาติก็สมควรถูกยุบพรรคการเมือง และประเด็นเรื่องการตัดสิทธิเลือกตั้ง เห็นว่าทุกคนควรมีสิทธิเลือกตั้ง และการลงโทษโดยการตัดสิทธิลงเลือกตั้ง ๕ ปี มีความเห็นว่าน้อยไป

๒.๒.๑๑ ผู้แทนพรรคเสรีรวมไทย (โดยนายประยูร ครองยศ)

การที่พรรคการเมืองจะสามารถยึดโยงกับประชาชนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่พรรคการเมืองจะต้องเข้มแข็ง นักการเมืองต้องมีคุณภาพและมีความซื่อสัตย์ การมีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่มากจนเกินความจำเป็นจะเป็นการบั่นทอนการเติบโตของพรรคการเมือง ในบางครั้งเกิดการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งผู้เห็นต่างทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำเป็นอย่างยิ่ง รวมไปถึงการดำเนินการขององค์กรอิสระก็ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้พรรคการเมืองเข้มแข็งเท่าที่ควร เมื่อพรรคการเมืองไม่เข้มแข็งก็จะทำให้กลุ่มผู้มีอำนาจเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองได้ และจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองยังมีข้อสังเกตในหลายประเด็น เช่น ประเด็นการยุบพรรคการเมือง ไม่เห็นด้วยกับการที่จะมีองค์กรใดองค์กรหนึ่งมาตัดสินชี้ขาดให้ยุบพรรคการเมือง ควรให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินโดยใช้กลไกของการเลือกตั้ง เนื่องจากเหตุการณ์การยุบพรรคการเมืองที่เคยผ่านมาในอดีต ยุบพรรคการเมืองมากี่ครั้งก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง ในทางตรงกันข้ามกับใช้การยุบพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือทางการเมือง หรือประเด็นเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความเห็นว่าหากต้องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมือง ก็อาจต้องยืดหยุ่นเรื่องคุณสมบัติและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นการตีกรอบจนเกินความจำเป็น หรือในกรณีของการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรที่จะต้องใช้การบังคับจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง ควรให้เป็นการจ่ายด้วยความสมัครใจ การทำเช่นนี้ย่อมทำให้พรรคการเมืองคิดวิธีการเพื่อดำเนินกิจกรรมด้วยความเหมาะสมเพื่อให้ได้รับค่าบำรุงพรรคการเมือง ส่วนประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เห็นว่าสมควรทบทวนถึงความจำเป็นและเห็นว่าควรให้เป็นไปตามความสามารถของพรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เพราะท้ายที่สุดแล้วพรรคการเมืองจะอยู่ได้ก็ด้วยคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนและผลงาน

๒.๒.๑๒ ผู้แทนพรรคใหม่ (โดยพลตรี ไชยยันต์ อินทสะอาด และนายทิวา ขำศิริ)

พรรคใหม่เป็นพรรคการเมืองที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาและเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็ก ปัญหาที่พบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ คือ ปัญหาเรื่องการสรรหาสมาชิกพรรคการเมือง หาได้ยากและมีข้อจำกัดที่กฎหมายกำหนดไว้มาก ไม่ว่าจะเป็น คุณสมบัติของการเป็นสมาชิกที่สูง จำนวนของสมาชิกพรรคการเมือง ไปจนถึงการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง ข้อกำหนดเหล่านี้ถือเป็นโจทย์ที่ยากต่อการดำเนินงานของพรรคใหม่ อีกทั้ง ประเด็นเรื่องเงินก็เป็นปัญหาที่พบ เนื่องจากเป็นพรรคใหม่เป็นพรรคขนาดเล็กไม่มีนายทุนสนับสนุนการดำเนินกิจการต่าง ๆ เงินที่ได้รับจัดสรรก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการและกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้ไว้ชัดเจน จึงมีความเห็นว่าควรทบทวนถึงความเป็นไปได้ในการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถจัดหารายได้และบริหารจัดการเงินเหล่านั้นได้เอง

๒.๓ ตารางเปรียบเทียบความเห็นของผู้แทนพรรคการเมือง

หมวด	ความเห็นจากผู้แทนพรรคการเมือง
หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง	**พรรคก้าวไกล** ควรลดจำนวนผู้จดจัดตั้งและทุนประเดิมเพื่อให้พรรคการเมืองมีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้จดจัดตั้งและสมาชิกพรรคการเมืองไม่ทำให้เกิดข้อจำกัดในการจดจัดตั้งหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน ๑) พรรคการเมืองที่มีขนาดเล็กหรือจัดตั้งขึ้นใหม่จะพบอุปสรรคปัญหามาก อาทิ หากดำเนินการส่งเอกสารให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งล่าช้าก็จะถูกปรับ หรือกรณีการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองก็สรรหาได้ยาก เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดคุณสมบัติไว้สูงและมีค่าใช้จ่าย หรือปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองขนาดเล็ก หรือปัญหาการลาออกจากพรรคการเมืองที่สมาชิกไปลาออกจากการเป็นสมาชิกที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งไม่ได้แจ้งกับพรรคต้นสังกัดโดยตรงส่งผลให้พรรคการเมืองไม่ทราบ นำไปสู่การไม่ได้แจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้พรรคการเมืองเสียค่าปรับ ในประเด็นนี้เห็นว่าเป็นเรื่องที่ซ้ำซ้อนสมควรแก้ไขปัญหานี้ ๒) ควรส่งเสริมให้กลุ่มคนในสังคมที่มีหลากหลายมาเข้าร่วมหรือจัดตั้งพรรคการเมือง เช่น กลุ่มคนพิการ กลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของความคิดและข้อเสนอ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ
	พรรคประชาธิปไตยใหม่ ๑) การเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรเก็บเงินในส่วนนี้ เนื่องจากเป็นการสร้างภาระให้กับสมาชิกควรยึดมั่นที่อุดมการณ์ หรือในเรื่องการกำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองก็เห็นว่าไม่ควรกำหนด ควรให้เป็นเรื่องของพรรคการเมืองในการบริหารจัดการและให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินผ่านการเลือกตั้ง และควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองรับใช้อุดมการณ์ที่ความหลากหลายในสังคม นอกจากนี้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรให้ความสำคัญกับการจัดการเลือกตั้งที่โปร่งใสมากกว่าจะมาตรวจสอบพรรคการเมือง ๒) พรรคการเมืองควรอยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมกองทุนพรรคการเมือง และที่สำคัญที่สุดควรที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ๓) เรื่องทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรจะต้องมีทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคเมือง หรือเรื่องการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรเก็บเงินในส่วนนี้

	พรรคประชาธิปัตย์ ๑) เงินค่าบำรุงพรรค เห็นว่า เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง เรื่องเงินไม่ควรเป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองโดยผ่านการใช้ความรู้ความสามารถแทนการจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค ๒) คุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ และ คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรใช้ข้อกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ๓) มาตรา ๙ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดจำนวนทุนประเดิมหรือควรแก้ไขจำนวนทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่ลดน้อยลง เนื่องจากการกำหนดทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่สูงสำหรับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง
	พรรคเป็นธรรม ๑) เรื่องคุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรเทียบเท่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอแค่เป็นประชาชนคนไทยที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ก็สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้แล้ว ในกรณีที่ย้ายสัญชาติ หากย้ายมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ก็เห็นว่าสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ และไม่ควรมีการเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง เพราะจะเป็นการขัดขวางประชาชนไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองหรือในประเด็นการเลือกตั้งขั้นต้น ๒) ทุนประเดิมไม่ควรมีกำหนดไว้ และประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง พรรคการเมืองควรได้บริหารจัดการงบประมาณนั้นเอง โดยไม่ต้องผ่านสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
	พรรคเพื่อไทย ๑) คุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ และ คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรใช้ข้อกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง

	ควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ๒) มาตรา ๙ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดจำนวนทุนประเดิมหรือควรแก้ไขจำนวนทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่ลดน้อยลง เนื่องจากการกำหนดทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่สูงสำหรับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ๓) มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในส่วนที่เกี่ยวกับการชำระค่าสมาชิก เห็นว่า การชำระค่าสมาชิกควรมีเพียงครั้งเดียวหรือควรยกเลิกการชำระค่าสมาชิก เนื่องจากการติดตามการชำระค่าสมาชิกทำได้ยากในทางปฏิบัติและไม่ควรกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อไม่ชำระค่าบำรุงพรรคเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เนื่องจากสมาชิกบางคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เมื่อไม่ชำระค่าสมาชิกทำให้ขาดจากการเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ส่งผลให้ต้องมีการประชุมจัดตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใหม่ ๔) มาตรา ๒๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้ง หรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกำหนดโทษให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองจนกว่าจะพ้นเวลายี่สิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เห็นว่า การกำหนดโทษในอัตราดังกล่าวเป็นการกำหนดโทษที่ไม่ได้สัดส่วนของความผิด ๕) มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการครอบงำพรรคการเมือง เห็นว่า บุคคลไม่ว่าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ ควรมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง
	พรรคภูมิใจไทย ประเด็นเรื่องประเภทสมาชิกของพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดประเภทของสมาชิกพรรคการเมืองเป็น ๒ ประเภท คือ สมาชิกแบบรายปีและสมาชิกแบบตลอดชีพ ซึ่งสมาชิกทั้ง ๒ ประเภท จะต้องจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนด โดยสมาชิกแบบรายปีต้องจ่ายค่าบำรุงไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบบาท ส่วนสมาชิกแบบตลอดชีพต้องจ่ายค่าบำรุง

	ไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท ซึ่งมีความเห็นว่าการที่สมาชิกต้องจ่ายค่าบำรุงในหลักร้อยถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงพอสมควร เพราะสมาชิกพรรคการเมืองบางคนเป็นชาวบ้านธรรมดาไม่ได้มีรายได้มาก อาจส่งผลให้พรรคการเมืองไม่สามารถเก็บเงินค่าบำรุงในส่วนนี้ได้ อีกทั้งเห็นว่าสมควรกำหนดให้มีสมาชิกแบบตลอดชีพเพียงแค่ประเภทเดียว เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องการเก็บเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองของสมาชิกแบบรายปี หากไม่จ่ายจะเป็นผลผูกพันต่อการสิ้นสุดการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมือง และหากไม่มีสมาชิกพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดก็อาจเป็นช่องทางในการถูกร้องเรียนได้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเห็นว่าควรมีสมาชิกแบบตลอดชีพเพียงอย่างเดียวและเก็บค่าบำรุงพรรคการเมือง ๒๐ บาท เพื่อไม่ให้เกิดการสร้างภาระแก่สมาชิก
	พรรครวมไทยสร้างชาติ ๑) เรื่องการครอบงำพรรคการเมือง มีความเห็นว่าการเปิดให้มีตัวแทนของกลุ่มย่อยเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ยังมีกลุ่มใหญ่ที่มีอิทธิพลอยู่ดี จึงสมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบในประเด็นเรื่องการลดทุนประเดิม ๒) เห็นด้วยกับการผ่อนปรนให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่ายมากขึ้น สำหรับประเด็นเรื่องการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการส่งเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ เห็นว่าต้องออกแบบกลไกด้วยความรอบครอบ เพราะอาจนำมาซึ่งปัญหาได้ สำหรับประเด็นเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่สมควรกำหนดไว้สูงจนเกินความจำเป็น
	พรรคเสรีรวมไทย ๑) การจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรที่จะต้องใช้การบังคับจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง ควรให้เป็นการจ่ายด้วยความสมัครใจการทำเช่นนี้ย่อมทำให้พรรคการเมืองคิดวิธีการเพื่อดำเนินกิจกรรมด้วยความเหมาะสมเพื่อให้ได้รับค่าบำรุงพรรคการเมือง ๒) การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความเห็นว่าหากต้องการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองก็อาจต้องยืดหยุ่นเรื่องคุณสมบัติและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นการตีกรอบจนเกินความจำเป็น
	พรรคใหม่ พรรคการเมืองขนาดเล็กปัญหาที่พบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง คือ ปัญหาเรื่องการสรรหาสมาชิกพรรคการเมืองหาได้ยากและมีข้อจำกัดที่กฎหมายกำหนดไว้มาก ไม่ว่าจะเป็น คุณสมบัติของการเป็นสมาชิกที่สูง จำนวนของสมาชิกพรรคการเมือง ไปจนถึงการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง ข้อกำหนดเหล่านี้ถือเป็นโจทย์ที่ยากต่อการดำเนินงานของพรรคใหม่
หมวด ๒ **การดำเนินกิจกรรมการเมือง**	**พรรคก้าวไกล** ๑) การสมัครสมาชิกพรรคยังมีปัญหาในเชิงปฏิบัติเช่นการตรวจความซ้ำซ้อนการเป็นสมาชิกพรรคก่อนการสมัครทางเว็บไซต์อิเล็กทรอนิกส์และเงินบำรุง

	พรรคการเมืองที่ชำระมาแล้วแต่พบปัญหาในการสมัครสมาชิกควรมีข้อปฏิบัติให้พรรคการเมืองอย่างชัดเจน ๒) การหารายได้ของพรรคการเมืองจากการขายสินค้า บริการ ควรให้สามารถดำเนินการหารายได้ของพรรคจากการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกของพรรคการเมืองผ่านการใช้ช่องทางทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ๓) การกำหนดระยะเวลาที่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องการตั้งสาขาและตัวแทนพรรคประจำจังหวัด กรอบกำหนดระยะเวลาที่กำหนดค่อนข้างกระชั้นชิด
หมวด ๓ **การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง**	**พรรคครูไทยเพื่อประชาชน** การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ไม่เห็นด้วยกับการบังคับให้ดำเนินการตามมาตรการนี้ เนื่องจากไม่เกิดประโยชน์ขึ้นจริง พรรคการเมืองทำไปเพราะว่ากฎหมายบังคับ
	พรรคประชาธิปัตย์ ๑) การทำ Primary Vote เห็นว่า หากจะมีการทำ Primary Vote ก็ควรมีการจัดการเลือกตั้งภายในพรรคอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นภายในพรรค และการทำ Primary Vote ควรเป็นวัฒนธรรมของแต่ละพรรคการเมือง ๒) การกำหนดจำนวนสาขาพรรค จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และทุนประเดิมพรรคการเมือง ที่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่สอดคล้องกับ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ๓) การครอบงำพรรคในประเด็นเรื่องของการมีบุคคลภายนอกช่วยคิดนโยบายตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรเป็นเรื่องที่กระทำได้ ไม่ควรมองว่าเป็นการครอบงำพรรค เนื่องจากประชาชนอาจต้องการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง แต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ๔) การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดข้อจำกัดใด ๆ ของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เช่น การตัดโอกาสการประกอบอาชีพบางอาชีพเป็นต้น
	พรรคเป็นธรรม Primary Vote เป็นไปได้ยากโดยเฉพาะกับพรรคการเมืองที่เพิ่งจะตั้งขึ้นใหม่ และสมควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่าจะทำให้หรือไม่
	พรรคเพื่อไทย มาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับรายการที่จะต้องแจ้งในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง เห็นว่า ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น เป็นการกำหนดที่ไม่มีความจำเป็นและไม่อาจดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

	พรรครวมไทยสร้างชาติ ประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) มีความเห็นว่ายังมีปัญหาและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์จริง ๆ สำหรับประเด็นเรื่องการรับบริจาคเงินที่ได้มาโดยชอบหรือมิชอบ เห็นว่า ควรนิยามให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต
	พรรคเสรีรวมไทย การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เห็นว่าสมควรทบทวนถึงความจำเป็นและเห็นว่าควรให้เป็นไปตามความสามารถของพรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เพราะท้ายที่สุดแล้วพรรคการเมืองจะอยู่ได้ก็ด้วยคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนและผลงาน
หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง	**พรรคประชาธิปไตยใหม่** พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง มีการกำหนดในหลายประเด็นไว้อย่างรัดกุม ในบางประเด็นที่สมควรจะเปิดกว้างเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถการดำเนินการได้อย่างสะดวกกับติดด้วยข้อกฎหมาย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องงานธุรการส่งผลให้พรรคการเมืองถูกเสียค่าปรับได้ง่ายและเป็นจำนวนมาก เมื่อพรรคการเมืองต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการก็นำไปสู่ การแสวงหากลุ่มทุนเพื่อมาสนับสนุนพรรคการเมืองของตนที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการได้
	พรรคเพื่อไทย มาตรา ๕๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่กำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิก เห็นว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีความซ้ำซ้อนกับข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการในหน้าที่ของสำนักงานใหญ่
	พรรคภูมิใจไทย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีแสดงรายได้หรือรายรับและแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค บัญชีแยกประเภทและบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ทั้งนี้ การลงรายการบัญชีต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชี และต้องจัดทำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ต้องจัดให้มีบัญชีรับและจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมืองหรือที่ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับหรือจ่ายแล้วแต่กรณี และจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้ง

	ของสาขาพรรคการเมือง หรือในเขตจังหวัดที่ตนเป็นตัวแทนแล้วแต่กรณี ตามที่คณะกรรมการกำหนด
	พรรครวมไทยสร้างชาติ มีความเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการกำหนดภาระทางธุรการเรื่องการเงินและบัญชีของพรรคการเมืองมากเกินความจำเป็น สมควรต้องปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติ
หมวด ๕ **รายได้ของ** **พรรคการเมือง**	**พรรคก้าวไกล** ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีช่องทางการหารายได้มากขึ้น และพรรคการเมืองควรสามารถกู้เงินจากบุคคลหรือกองทุนรวมได้ ในส่วนที่ให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า จากเดิมห้าพันบาทควรปรับเป็นหนึ่งแสนบาท และการรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองจะจัดทำเอกสารหลักฐานนั้นในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้
	พรรคประชาธิปัตย์ รายได้ของพรรคการเมืองเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายละเอียดไม่ครอบคลุมสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน
	พรรคเพื่อไทย มาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เห็นว่า การบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมีกำหนดควบคุมไว้แล้ว โดยให้เป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองในการแจ้งเกี่ยวกับการบริจาคเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ การกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องแจ้งข้อมูลการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็นและเพิ่มขั้นตอนให้กับผู้สมัครและคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการและตรวจสอบ
	พรรคภูมิใจไทย ประเด็นเรื่องเงินบริจาคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนจำนวนเงินภาษีอุดหนุน พรรคการเมืองในทุก ๔ ปี และเห็นว่าควรกำหนดจำนวนเงินให้มากขึ้นเพื่อจูงใจให้ผู้บริจาคต้องการบริจาคมากยิ่งขึ้น เหมือนกรณีการบริจาคเพื่อการศึกษาที่หักเพิ่มเป็น ๒ เท่า ของจำนวนเงินที่บริจาค ส่วนประเด็นห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ

	ปราบปรามการฟอกเงิน เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น เงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายคือเงินอะไร หรือพฤติการณ์แบบใดที่เข้าข่ายว่าเป็นเรื่องที่พรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสมควรจะรู้ และเห็นว่าควรมีหน่วยงานในการตรวจสอบการบริจาคทรัพย์สินหรือประโยชน์ เพื่อความรอบคอบรัดกุมและป้องกันมิให้เกิดปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาทีหลัง
	พรรครวมไทยสร้างชาติ ประเด็นเรื่องการขายสินค้าของพรรคการเมือง ถ้าเปิดกว้างมากไปมีความเห็นว่าอาจไม่เหมาะสมเท่าไร แต่ถ้าจะมีการกำหนดเงื่อนไขก็ควรกำหนดให้ชัดเจน
	พรรคใหม่ พรรคใหม่เป็นพรรคขนาดเล็กไม่มีนายทุนสนับสนุนการดำเนินกิจการต่าง ๆ เงินที่ได้รับจัดสรรก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการและกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้ไว้ชัดเจน จึงมีความเห็นว่าควรทบทวนถึงความเป็นไปได้ในการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถจัดหารายได้และบริหารจัดการเงินเหล่านั้นได้เอง
หมวด ๖ **กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง**	**พรรคก้าวไกล** เห็นว่าควรให้อิสระกับพรรคการเมืองในการใช้มากขึ้น เห็นว่าเงินจากกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองมีเงื่อนไขและข้อจำกัดในการใช้มากเกินไป ซึ่งในกฎหมายมีกำหนดอยู่แล้วว่าพรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายอะไรได้บ้างในหมวดรายจ่าย
	พรรคประชาธิปัตย์ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เงินสนับสนุนพรรคการเมือง เห็นว่าคณะกรรมการการ เลือกตั้งควรกำหนดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่มากขึ้นเพื่อพรรคการเมืองจะได้มีงบประมาณมาใช้ดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองมีความใกล้ชิดประชาชน และการปราศรัยก่อนการเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าเวทีให้ความรู้ที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
	พรรคเพื่อไทย ๑) มาตรา ๘๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง เห็นว่า ควรให้ผู้แทนพรรคการเมืองทั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองด้วย ๒) มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินกองทุนจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๘ วรรคสอง (๒) เห็นว่า การจัดสรรเงินกองทุนควรกำหนดให้รวมถึงเงินสะสมของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่มีอยู่ด้วยไม่ควรจัดสรรเงินจากงบประมาณรายจ่ายปีที่จัดสรรเท่านั้น (ไม่ควรตีความงบประมาณรายจ่ายในความหมายอย่างแคบ)

	๓) มาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเงินจัดสรรที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๙ เห็นว่า เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร เป็นเงินที่ได้รับจากการแสดงเจตนาของผู้เสียภาษีในการอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้สมกับความประสงค์ของผู้เสียภาษี ควรให้พรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายได้ โดยไม่จำต้องอยู่ในกรอบมาตรา ๘๔ และไม่ต้องรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกสามเดือน ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องทำงบการเงินและบัญชีรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้ง
	พรรคภูมิใจไทย ประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เห็นว่าควรมีการพิจารณาทบทวนให้รอบคอบรัดกุม การกำหนดไว้เช่นนี้ย่อมส่งผลดีต่อพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมในสังคมอันนำไปสู่การได้รับเงินบริจาคเป็นจำนวนมาก อาจเนื่องมาจากฐานคะแนนเสียงเป็นกลุ่มคนที่เสียภาษีซึ่งในประเด็นนี้เห็นว่าจำเป็นต้องมีการคำนึงถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้เสียภาษีร่วมด้วย เพราะบางพรรคการเมืองฐานเสียงคือกลุ่มคนที่ไม่ได้เสียภาษี และที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ในมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง (๓) ความว่า “ร้อยละสี่สิบของวงเงินจัดสรรนอกจาก (๑) ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ สำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดตามมาตรา ๖๙ ต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ” เห็นว่า ควรตัดข้อความตั้งแต่ สำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป... จนจบวรรค เนื่องจากไม่ได้สะท้อนถึงประชาชนทั้งหมดของประเทศโดยตรง เพราะปัจจุบันมีผู้เสียภาษีประมาณเก้าล้านคนเพียงเท่านั้น การกำหนดใช้และการคำนวณคะแนนเสียงในปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปน่าจะสะท้อนถึงความนิยมของประชาชนไว้ได้มากกว่า สำหรับประเด็นที่กำหนดให้พรรคการเมืองจะต้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง ไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง ทั้งสำนักงานใหญ่และสาขาพรรคการเมือง มีความเห็นว่าหากใช้ค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง
หมวด ๗ **การใช้จ่าย** **ของพรรคการเมือง**	**พรรคเพื่อไทย** มาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น เห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวไม่สามารถบังคับจริงได้ในทางปฏิบัติ

หมวด ๘ **การสิ้นสุด** **ของพรรคการเมือง**	**พรรคก้าวไกล** เห็นว่าควรยกเลิกมาตรา ๙๐ (๒) พรรคการเมืองสิ้นสุดลงเมื่อ ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๒ และ ยกเลิกมาตรา ๙๒ และควรยกเลิกการยุบพรรคการเมือง เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกหรือจำนวนสาขาพรรคไม่ครบตามกฎหมายกำหนด รวมถึงในกรณีที่ไม่ส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน
	พรรคชาติไทยพัฒนา จากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่ายังมีข้อจำกัดในตัวเองและสาระสำคัญ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเรื่องสมาชิกพรรคการเมือง จึงอาจส่งผลให้เกิดการยึดโยงกับประชาชนยาก แม้จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งหมด เช่น ประเด็นเรื่องการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรที่จะให้เกิดการเพิกถอนได้โดยง่าย หรือในประเด็นเรื่องค่านิยมของพรรคการเมืองที่มักหาค่านิยมเดียว จริงอยู่ที่ค่านิยมเช่นนี้มีความมั่นคงเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการบริหาร แต่อาจนำไปสู่เผด็จการสภาได้ จึงเห็นว่าจะต้องมีการทบทวนถึงกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชน
	พรรคประชาธิปัตย์ การยุบพรรค เห็นว่า หากมีเหตุกระทำผิดตามกฎหมายอันนำไปสู่การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนใดไม่มีส่วนรู้เห็นกับเหตุกระทำผิดดังกล่าว ก็ควรเปิดโอกาสให้กรรมการบริหารพรรคที่ไม่มีส่วนรู้เห็น ได้มีโอกาสตามสิทธิขั้นพื้นฐานในการชี้แจงและพิสูจน์ความผิด
	พรรคเพื่อไทย ๑) มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดของพรรคการเมือง เห็นว่า ควรมีข้อกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับโดยต้องผ่านความเห็นชอบโดยมติเอกฉันท์ของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองด้วย (หรืออย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓) ๒) มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุยุบพรรคการเมืองอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เห็นว่า บางเหตุตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) เช่น การที่พรรคการเมืองดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหา

	ผลกำไรมาแบ่งปันกัน การที่พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกขาดความอิสระ การที่พรรคการเมืองหรือผู้ใด ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เป็นต้น เหตุดังกล่าวเป็นเหตุที่ไม่สมควรมีบทลงโทษที่ร้ายแรงที่จะลงโทษโดยการยุบพรรคการเมือง ทั้งนี้ บทนิยาม “การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฯ” ตามมาตรา ๙๒ ควรมีการกำหนดคำนิยามให้มีความชัดเจน
	พรรคภูมิใจไทย ประเด็นเรื่องการสิ้นสุดของพรรคการเมือง มาตรา ๓๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่าพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคนและต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน และหากไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้เป็นเหตุให้สิ้นสุดสภาพการเป็นพรรคการเมือง ประเด็นนี้เห็นว่าการกำหนดไว้เช่นนี้เป็นการตีกรอบให้พรรคการเมืองมากเกินไป ควรให้พรรคการเมืองเติบโตขึ้นเองตามธรรมชาติ การบังคับให้โตเร็วอาจไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมมากนักในระบอบประชาธิปไตย สำหรับในประเด็นเรื่องการกำหนดให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพเนื่องจากไม่ส่งสมาชิกลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ๒ ครั้ง หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน เห็นด้วยกับการกำหนดเช่นนี้ เนื่องจากหน้าที่ของพรรคการเมือง คือ การส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง หากไม่ส่งในระยะเวลาที่มีการรับเลือกตั้งหรือในระยะเวลาที่เหมาะสมก็เป็นเหตุให้สิ้นสภาพการเป็นพรรคการเมือง สำหรับประเด็นเรื่ององค์กรที่มีหน้าที่เป็นผู้ชี้ขาดการกระทำที่เป็นเหตุให้มีการยุบพรรคการเมือง เห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญไม่สมควรเป็นผู้ชี้ขาดต่อกรณีการยุบพรรคการเมือง
หมวด ๙ **การควบรวมพรรคการเมือง**	**พรรคภูมิใจไทย** ประเด็นเรื่องการควบรวมพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ว่าในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรจะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เห็นว่าจะต้องมีการกำหนดข้อห้ามไม่ให้ใช้ช่องทางของกฎหมาย เช่น ขอเลิกพรรคตนเองเพื่อให้สมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย้ายสังกัดพรรคการเมืองอื่นอันจะส่งผลให้บทบัญญัติมาตรานี้ใช้บังคับไม่ได้ เป็นต้น
หมวด ๑๐ **บทกำหนดโทษ**	**พรรคก้าวไกล** การลงโทษไม่ควรมีโทษตัดสิทธิเลือกตั้งเพราะเป็นการลิดรอนสิทธิพื้นฐานและโทษตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งและโทษจำคุก ก็ควรได้สัดส่วนกับการกระทำผิด

	พรรคไทยสร้างไทย ปัจจุบันพรรคการเมืองถูกยุบง่าย จึงเห็นว่าจำเป็นจะต้องกำหนดขอบเขตในการกำหนดโทษแห่งการยุบพรรคการเมืองให้ชัดเจน
	พรรคเป็นธรรม ประเด็นเรื่องค่าปรับและเรื่องคดีอาญา มีเห็นว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นผู้แบกรับภาระ ซึ่งบางทีไม่ได้เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองโดยตรง เช่น ตัวแทนประจำจังหวัดขาดจากการเป็นสมาชิกภาพ พรรคการเมืองต้องเป็นผู้รับผิดชอบหากไม่จ่ายค่าปรับก็อาจนำไปสู่การโดนยุบพรรคได้ จึงสมควรต้องแก้ไขในประเด็นนี้
	พรรคเพื่อไทย ปรับแก้ไขโทษปรับทางปกครองให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ใช่กฎหมายที่กำหนดเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยตรง บทกำหนดโทษที่กำหนดให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งควรกำหนดโทษเฉพาะกับความผิดที่ร้ายแรง บทกำหนดโทษดังกล่าวควรกำหนดไว้เฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนี้พรรคเพื่อไทยเห็นว่าผู้มีอำนาจในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ควรเป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาและมีคำสั่งดังกล่าว ไม่ควรให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
	พรรคภูมิใจไทย ประเด็นเรื่องบทกำหนดโทษ เห็นว่าไม่สมควรมีผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจากการกระทำผิดทางการเมืองและการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งควรมีเพดานกำหนดให้ชัดเจน อีกทั้ง ไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิตเป็นการลงโทษที่รุนแรงเกินสมควรควรมีการพิจารณาในประเด็นนี้ให้รอบคอบ
	พรรครวมไทยสร้างชาติ ประเด็นเรื่องการยุบพรรคการเมืองมีความเห็นว่าตามที่อนุกรรมาธิการนำเสนอนั้นยังมีประเด็นอื่นที่สมควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น การรับเงินจากต่างชาติสมควรถูกยุบพรรคการเมือง และประเด็นเรื่องการตัดสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าทุกคนควรมีสิทธิเลือกตั้ง และการลงโทษโดยการตัดสิทธิลงเลือกตั้ง ๕ ปี มีความเห็นว่าน้อยไป

๒.๔ ข้อมูลจากนักวิชาการ

๒.๔.๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

- พรรคการเมืองมีความจำเป็นในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary system) เพราะนายกรัฐมนตรีมาจากเสียงข้างมากในสภา ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน พรรคการเมืองจึงเป็นเครื่องมือของพลเมืองในการสร้างนโยบายในการบริหารประเทศ ต่างกับระบบประธานาธิบดี (Presidential System) ที่ให้ประชาชนเลือกตัวบุคคลพร้อมกับนโยบาย ประเทศไทยใช้ระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา รัฐธรรมนูญของไทยทุกฉบับจึงมีการบัญญัติถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมือง โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕ ซึ่งพบว่ามีข้อความแตกต่างกัน ดังนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ” จะเห็นว่ามาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่มีคำว่า “เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น” จึงน่าสนใจว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์อย่างไรจึงตัดถ้อยคำดังกล่าวออกไป

- กฎหมายพรรคการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะกำหนดนิยามความหมายของพรรคการเมืองว่าพรรคการเมืองคือการรวมกันของพลเมืองเพื่อสร้างเจตจำนงทางการเมืองที่มีความจริงจังและต่อเนื่อง โดยจะมีการตรวจสอบความเป็นพรรคการเมืองเมื่อขอรับเงินอุดหนุนรายปี ซึ่งจะพิจารณาจากคะแนนเสียงและเงินบริจาค และมีการตรวจสอบเมื่อส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองเป็นเหมือนชมรมประชาชน ไม่มีหน้าที่ในการรายงานการดำเนินงานของพรรค ในกรณีที่พรรคต้องการถือครองทรัพย์สินอาจจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือบางกรณีอาจไม่ใช้วิธีจดทะเบียนแต่ให้คนในพรรคการเมืองถือครองทรัพย์สินแทนพรรคได้ สำหรับกฎหมายพรรคการเมืองของไทยปัจจุบันกำหนดไว้เพียงว่า การตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งจดทะเบียนจัดตั้งต่อนายทะเบียน และไม่มีการนิยามพรรคการเมือง เพียงแค่จดทะเบียนก็เป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายแล้ว หากมีการดำเนินกิจกรรมแบบพรรคการเมืองแต่ไม่จดทะเบียนจะมีความผิดอาญา

- ประเทศไทยมีความกังวลว่าจะมีพรรคการเมืองมาก การแก้ไขหรือตรากฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมืองแต่ละครั้งจึงมีการออกแบบกฎหมายให้การตั้งพรรคการเมืองทำได้ยากมากขึ้น กฎหมายไทยควรเลิกระบบจดทะเบียนพรรคการเมือง ควรเปลี่ยนเป็นการขึ้นบัญชีแทนและให้มีการตรวจสอบพรรคการเมืองเมื่อขอรับเงินอุดหนุนและเมื่อมีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ไม่ควรนำเรื่องจำนวนสมาชิกพรรคและสาขาพรรคมาเป็นเงื่อนไขในการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง เพราะการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ บางครั้งพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการจริง เป็นเพียงการจัดทำเอกสารส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันภาระหน้าที่ด้านเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีค่อนข้างมาก เพราะมีพรรคการเมืองจำนวนมากจึงควรมีการปรับแก้ไขเรื่องดังกล่าว

- กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองเดิมกำหนดให้การยุบพรรคอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ปัจจุบันมีบทบัญญัติที่ทำให้การยุบพรรคทำได้ง่ายขึ้น โดยเพิ่มเงื่อนไขให้พรรคต้องดำเนินการตามมาตรา ๙๑ เช่น การหาสมาชิกพรรคและการตั้งสาขาพรรคการเมืองให้ได้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด การไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นคุณสมบัติภายนอกซึ่งกฎหมายใช้คำเรียกใหม่ว่า “การสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง” ส่วนการยุบพรรคซึ่งเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๙๒ ซึ่งมีข้อสังเกตว่ามีการใช้ถ้อยคำค่อนข้างกว้าง เช่น มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒) เพียงแค่กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ก็เป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ จึงอาจมีการพิจารณาปรับแก้ไข โดยเหตุในการยุบพรรคควรมีเพียงเหตุเดียวคือ พรรคการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือต้องถึงขั้นล้มล้างการปกครอง แต่ควรมีการนิยามคำว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้ชัดเจน นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มเติมมาตรา ๔ เพื่อกำหนดบทนิยามคำว่าพรรคการเมือง เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบความเป็นพรรคการเมือง หากเข้าองค์ประกอบตามกฎหมายก็ให้ขึ้นบัญชีไว้เพื่อสิทธิในการได้รับเงินอุดหนุน โดยพรรคการเมืองไม่ต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียนก็ได้

- เหตุผลที่ประเทศไทยมีพรรคการเมืองจำนวนมาก เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง จึงมีการตั้งพรรคการเมืองเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเหตุผลที่ต้องกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมือง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขายตัว อย่างไรก็ตาม ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ซึ่งบทบัญญัติมาตราดังกล่าวสามารถนำมาบังคับใช้กับกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการเรียกรับผลประโยชน์ได้ แต่ในทางปฏิบัติยังไม่เคยมีการนำมาตราดังกล่าวมาบังคับใช้กับกรณีดังกล่าว ประเทศไทยควรมีการแก้ไขกฎหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตสามารถสมัครรับเลือกตั้งแบบอิสระโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองได้ การพิจารณาวินิจฉัยคดียุบพรรคการเมือง ในประเทศที่มีศาลรัฐธรรมนูญ จะให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่สั่งยุบพรรคการเมือง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศาลรัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากจะกำหนดให้ศาลอื่นเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดียุบพรรคการเมืองก็สามารถทำได้ อยู่ที่จะกำหนดไว้ในกฎหมาย

- รัฐธรรมนูญของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีบทบัญญัติห้ามแก้ เช่น ห้ามแก้รูปแบบของรัฐ ห้ามแก้ระบอบการปกครองของรัฐ และหลักการพื้นฐานของรัฐ เช่น ความเป็นสหพันธรัฐ ความเป็นสาธารณรัฐ และมีหลักเพิ่มเติมคือเรื่องของการเป็นสังคมรัฐและความเป็นประชาธิปไตย จะยกเลิกหลักการนี้ไม่ได้ สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้” ในทางปฏิบัติประเทศไทยจึงแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐแบบอังกฤษไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติห้ามแก้ไขเรื่องดังกล่าวไว้ ต่างกับประเทศอังกฤษไม่มีหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญอังกฤษประกอบด้วยจารีตและพระราชบัญญัติ

- การกำหนดโทษพรรคการเมืองในบางความผิดควรมีการลงโทษพรรคโดยการตัดสิทธิทางการเงินพรรคโดยไม่ต้องลงโทษถึงขั้นยุบพรรค และควรแยกระหว่างการกระทำผิดของบุคคลกับการกระทำผิดของพรรค โดยการกระทำผิดของบุคคลไม่ควรเป็นเหตุยุบพรรค เพราะจะเป็นช่องทางกลั่นแกล้งกันได้ ทั้งนี้ การจะนับว่าอะไรเป็นการกระทำของพรรคจะต้องมีข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจน เช่น มีมติพรรค เป็นต้น ในต่างประเทศจะไม่ตัดสิทธิเลือกตั้ง และหลายประเทศให้สิทธิผู้ต้องขังมีสิทธิเลือกตั้งได้ สำหรับการตรากฎหมายเพื่อเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นกรณีร้ายแรง สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The Basic Law of the Federal Republic of Germany) มาตรา ๑๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประกอบด้วยสองหลักการสำคัญ คือการออกกฎหมายจำกัดสิทธิจะต้องเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นำหลักการนี้มาใช้โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มีการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ แต่ไม่ปรากฏหลักเท่าที่จำเป็นและการไม่กระทบสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพ ทำให้สิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใช้บังคับไม่ได้

- ประเทศที่คิดค้นนวัตกรรมเรื่องประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองคือสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐสหพันธ์สาธารณรัฐสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา ๒๑ ว่าพรรคการเมืองต้องมีการจัดองค์กรของพรรคต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย การเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง ส่วนการให้บทบาทสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองในการกำหนดผู้สมัครรับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้ง ซึ่งในระบบอเมริกาเรียกว่าการทำไพรมารี่โหวต หลักการคือเขตเลือกตั้งใดจะมีผู้สมัครของพรรคเป็นใคร ให้สมาชิกพรรคหรือสาขาพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้กำหนด ไม่ใช่กรรมการบริหารจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้สมาชิกและสาขาพรรค คือระบบที่ทำให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชน ซึ่งกฎหมายพรรคการเมืองของไทย กำหนดเรื่องการส่งผู้สมัครไว้ในมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘ ซึ่งถือว่าเป็นหลักการที่ดี แต่ในทางปฏิบัติอาจไม่ได้ทำจริง เพราะพรรคอาจคิดว่าเป็นการสร้างภาระและปัญหาสำคัญคือพรรคไม่ได้มีสาขาในทุกเขต

- การเลือกตั้งระบบสัดส่วนแบบบัญชีรายชื่อเปิด (Open List) เป็นการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีส่วนในการเลือกผู้สมัครที่ชอบจากรายชื่อของพรรคการเมืองในพรรคการเมืองที่ต้องการเลือกได้ โดยระบบที่ตรงข้ามคือระบบบัญชีปิด (Close List) ซึ่งพรรคการเมืองจะเป็นผู้กำหนดลำดับในบัญชีรายชื่อโดยที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งไม่สามารถเลือกบุคคลตามประสงค์ได้นอกเหนือจากลำดับที่จัดไว้แล้ว ระบบบัญชีเปิดถือเป็นเครื่องมือที่ดี ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ (ศาสตราจารย์กิตติคุณบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธาน) ได้เคยนำแนวทางดังกล่าวกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

๒.๔.๒ ผู้จัดการโครงการ Hanns Seidel Foundation

การดำเนินงานของโครงการ Hanns Seidel Foundation เน้นเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้มีกิจกรรมโดยตรงเกี่ยวกับพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นจะสะท้อนระบบการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีซึ่งต่างกับระบบการเมืองของไทย ดังต่อไปนี้

- กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองของไทยออกแบบให้พรรคการเมืองเป็นของคนทั้งประเทศ แต่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะเปิดให้มีพรรคการเมืองท้องถิ่นในระดับมลรัฐ ซึ่งมีพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเฉพาะในมลรัฐนั้น และมีการเสนอนโยบายที่ตอบสนองต่อประชาชนในมลรัฐต่อสภาสหพันธ์ซึ่งเป็นรัฐสภากลางของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

- เหตุผลที่กฎหมายไทยออกแบบให้จัดตั้งพรรคการเมืองทำได้ยากและคาดหวังให้เป็นพรรคการเมืองใหญ่ อาจเป็นเพราะปัญหาการมีพรรคการเมืองมากเกินไปในรัฐสภาจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้ ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเลือกที่จะแก้ไขปัญหานี้โดยการกำหนดจำนวนคะแนนเสียงเลือกตั้งขั้นต่ำ ๕ เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ การกำหนดให้จัดตั้งพรรคการเมืองได้ยาก อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิในการรวมกลุ่มหรือการจัดตั้งสมาคมซึ่งมีการรับรองโดยกฎหมายระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญ

- กฎหมายไทยกำหนดอายุของผู้ร่วมดำเนินการจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี น่าจะเป็นการบัญญัติให้สอดคล้องกับการบรรลุนิติภาวะของบุคคล อย่างไรก็ตาม หากผู้มีอายุ ๑๘ ปี มีความรู้ความสามารถในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้ การปรับแก้อายุผู้ร่วมจัดตั้งพรรคการเมืองให้มีอายุไม่ไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี น่าจะไม่เป็นปัญหาในการจัดตั้งพรรคการเมือง

- พรรคการเมืองในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการเก็บค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิก แต่ต่างกันในเรื่องเงินบริจาคที่ไม่มีการจำกัดเงินที่บริจาคให้พรรคการเมือง เพียงแต่กำหนดว่าหากมีการบริจาคเงินตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ ยูโร พรรคการเมืองต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเพื่อความโปร่งใส

- บริบทการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแตกต่างจากการเมืองไทยค่อนข้างมาก ประชาชนชาวเยอรมันจะมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการครอบงำพรรคการเมือง และในการหาเสียงเลือกตั้ง กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่ได้กำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดหาของแจกประชาชน มีการปราศรัย จัดงานกิจกรรม และสามารถแจกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

- พรรคการเมืองในมุมมองด้านสิทธิมนุษยชน เป็นสิทธิในการรวมกันเป็นสมาคมตามสนธิสัญญาเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิมนุษยชนของสหภาพยุโรป ซึ่งเคยมีคดีขึ้นสู่ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปประเด็นว่า สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกฎหมายห้ามการรับความช่วยเหลือจากพรรคการเมืองต่างประเทศ การรับเงินจะต้องจัดตั้งสมาคมเพื่อรับความช่วยเหลือหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อขอรับการสนับสนุน เนื่องจากการรับเงินอาจกระทบกับความสงบเรียบร้อย ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีความเห็นในประเด็นดังกล่าวว่า แม้การจำกัดเสรีภาพการรับเงินช่วยเหลือจะกระทบกับการรวมกลุ่มของพรรคการเมือง แต่การรับเงินจากพรรคการเมืองต่างประเทศ เป็นเรื่องที่อาจกระทบกับความสงบและกระทบกับการดำเนินงานของพรรคได้ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่มูลนิธิเคยมีโครงการเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปศึกษาดูงานพรรคการเมืองและการเลือกตั้งในต่างประเทศ ซึ่งมีประเด็นปัญหาเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นโดยธรรมจรรยาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดห้ามรับไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท และเคยมีการตีความว่า ตั๋วเครื่องบินอาจเป็นประโยชน์อื่นใดได้ นอกจากนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีข้อกำหนดห้ามสมาชิกพรรครับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศเช่นเดียวกัน ประเด็นนี้จึงมีความละเอียดอ่อน เพราะอาจมีองค์กรต่างประเทศซึ่งไม่ได้มีการดำเนินงานในพื้นฐานประชาธิปไตยเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยไปศึกษาดูงานซึ่งอาจก่อให้เกิดข้อกังวลได้ อย่างไรก็ตาม หากจะมีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องดังกล่าวจะต้องพิจารณาในรายละเอียด เพราะสิ่งที่ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปห้ามคือการห้ามพรรคการเมืองรับเงินจากพรรคการเมืองต่างประเทศ ซึ่งศาลไม่ได้กล่าวถึงประเด็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกพรรคคนใดคนหนึ่งรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดจากพรรคการเมืองต่างประเทศซึ่งน่าจะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองหรือมีผลกระทบกับความสงบเรียบร้อยน้อยกว่าพรรคการเมืองเป็นผู้รับเงิน การพิจารณาประเด็นเรื่องผลกระทบจึงอาจแตกต่างออกไป

- ในยุโรปจะให้เสรีภาพกับพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ต้องการเสนอประเด็นให้มีการถกเถียงในการกำหนดรูปแบบของรัฐ ระบอบการปกครอง และประมุขของรัฐ โดยอังกฤษเคยมีการเสนอเปลี่ยนรูปแบบประมุขของรัฐ และมีประเด็นเสนอให้ศาลสูงของอังกฤษตีความซึ่งศาลตัดสินว่า ตราบใดที่ไม่มีการเสนอให้มีการเปลี่ยนประมุขของรัฐด้วยวิธีการรุนแรงหรือวิธีการที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ถือว่าอยู่ในเสรีภาพที่กระทำได้ นอกจากนี้ ศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปเคยมีการพิจารณาประเด็นของประเทศตุรกี กรณีมีพรรคการเมืองเสนอนโยบายให้ชาวเคิร์ด ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศตุรกีมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงทางการเมืองของตนเอง ซึ่งมีผู้ตีความว่าเป็นการส่งเสริมให้แยกประเทศปกครองตนเอง ซึ่งกฎหมายตุรกีกำหนดความเป็นรัฐหนึ่งเดียวแบ่งแยกไม่ได้ ศาลตัดสินว่า การสนับสนุนให้มีเสรีภาพในการแสดงเจตจำนงดังกล่าวสามารถกระทำได้ จะเห็นว่าในยุโรปการที่พรรคการเมือง มีข้อเสนอให้มีการจัดรูปแบบของรัฐในรูปแบบที่แตกต่างออกไปจากรัฐธรรมนูญ หากเป็นการเสนอโดยกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตย ศาลวางแนวทางว่าเป็นเสรีภาพที่สามารถทำได้

- ตามหลักกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) กำหนดเสรีภาพในทางการเมืองรวมถึงเสรีภาพในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้ง โดยหลักการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะต้องออกเป็นกฎหมาย โดยสนธิสัญญาจะเปิดช่องให้สามารถจำกัดเสรีภาพได้ด้วยวัตถุประสงค์บางประการ เช่น เพื่อความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อความสงบเรียบร้อย เป็นต้น กรณีการกำหนดว่าผู้มีอายุ ๑๘ ปี ไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ ถ้าออกเป็นกฎหมายถือว่าพอสมควรแก่เหตุในการสร้างความสงบเรียบร้อยของรัฐ สำหรับกรณีการจำกัดสิทธิของบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต อาจเป็นกรณีที่ไม่พอสมควรแก่เหตุ

- การเลือกตั้งระดับมลรัฐของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะมีการจัดทำบัญชีรายชื่อโดยระบุชื่อผู้สมัครไว้ในบัญชีให้ประชาชนเลือก และนำคะแนนมาเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครอีกครั้ง ซึ่งจะกลายเป็นบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่กำหนดโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่กฎหมายพรรคการเมืองของไทยให้พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง

- การจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคเข้าใจว่าในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง และไม่ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมือง มีผู้สมัครอิสระได้ รวมทั้งไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการตั้งสาขาพรรค อย่างไรก็ตาม ด้วยวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเยอรมันค่อนข้างเข้มแข็ง แม้กฎหมายไม่ได้กำหนด แต่ในทางปฏิบัติแต่ละพรรคการเมืองก็จะมีการตั้งสาขาค่อนข้างมาก เพราะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนตามธรรมชาติ

บทที่ ๓
ผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ในคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ได้มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานของพรรคการเมือง และได้มีการเชิญผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ ผู้แทนมูลนิธิพรรคการเมืองของต่างประเทศเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความยึดโยงกับประชาชน ตลอดจนเดินทางไปปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพรรคการเมือง ทำให้คณะอนุกรรมาธิการได้รับทราบข้อมูล ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการ

คณะอนุกรรมาธิการมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีบทบัญญัติในหลายส่วนที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของพรรคการเมือง และไม่เป็นการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ดังนั้น คณะอนุกรรมาธิการจึงมีความเห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของพรรคการเมือง และเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่าย ดำรงอยู่ได้ และสิ้นสุดได้ยาก และมีความยึดโยงกับประชาชน โดยได้มีการพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

ผลลัพธ์และข้อเสนอของคณะอนุกรรมาธิการ เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและมีความเป็นสถาบันพรรคการเมืองที่ยึดโยงกับประชาชน

กรอบคิดพรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่าย ดำรงอยู่ได้ และสิ้นสุดยาก

พรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองเปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ที่ประชาชนส่งผ่านความคิดความเชื่อ ความต้องการตามเจตนารมณ์ของตนผ่านพรรคการเมืองให้เข้าไปเป็นผู้แทนของตนในการบริหารประเทศ ดังนั้น พรรคการเมืองควรมีความหลากหลายให้ประชาชนมีตัวเลือกเพื่อสะท้อนความต้องการที่หลากหลายด้วยเช่นกัน และนอกจากความหลากหลายของพรรคการเมืองแล้ว ควรมีการส่งเสริมให้พรรคการเมืองเข้มแข็งสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่องเพื่อยึดโยงกับประชาชนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

พรรคการเมืองต้องจัดตั้งได้ง่าย เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ความเห็นทางการเมือง ความเชื่อ เพศ ศาสนา ที่แตกต่างกัน ไม่ควรถูกนำมาเป็นข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง จึงเห็นว่าบุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันสามารถร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยง่าย ปราศจากอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือที่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินควร มีการกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการทางกฎหมายเพียงเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อส่งเสริมเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง (Freedom to form a political party) ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเปิดกว้าง ซึ่งพรรคการเมือง

ควรมีความหลากหลายให้ประชาชนมีตัวเลือกเพื่อสะท้อนความต้องการที่หลากหลาย ไม่ควรตีกรอบว่าพรรคการเมืองที่ดีนั้นต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ หรือพรรคการเมืองที่มีจุดประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อสะท้อนประเด็นปัญหาทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค แต่ควรจะมีการส่งเสริมให้เกิดพรรคการเมือง เช่น พรรคการเมืองเชิงประเด็น (พรรคการเมืองที่มีเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม พรรคการเมืองที่ผลักดันการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากความหลากหลายทางเพศ หรือพรรคการเมืองที่ขับเคลื่อนประเด็นแรงงาน) หรือพรรคการเมืองที่มีเป้าหมายเฉพาะจังหวัดหรือภาคใดเป็นพิเศษ ดังนั้นกฎหมายไม่ควรกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการทางกฎหมายที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดอิสระในการบริหารจัดการตนเองตามความเหมาะสม อันจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีตัวเลือกที่หลากหลาย และทำให้พรรคการเมืองที่มีเป้าหมายที่แตกต่างกัน สามารถเกิด จัดตั้ง และดำรงอยู่ได้โดยมีการอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งพรรคการเมืองและมีขั้นตอนการจัดตั้งพรรคการเมืองที่ไม่ยุ่งยาก รวมถึงการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองควรเปิดกว้างแก่ประชาชนทุกกลุ่ม และการรับสมัครบุคคลเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องสามารถกระทำได้โดยง่าย หากการตั้งพรรคการเมืองเกิดขึ้นได้ยากแล้วจะเป็นการปิดกั้นโอกาสของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดตัวเลือกที่เหมาะสมที่สามารถตอบสนองความคิดความเชื่อของประชาชนได้อย่างหลากหลาย และจากการพิจารณายังพบข้อจำกัดที่ทำให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ยาก เป็นต้นว่า การกำหนดให้มีทุนประเดิมในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง การกำหนดจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่สูงเกินความจำเป็น ไปจนถึงเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าสมควรพิจารณาแก้ไขประเด็นดังกล่าวเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้โดยง่ายและยึดโยงกับประชาชน

พรรคการเมืองต้องดำรงอยู่ได้ การที่พรรคการเมืองจะเข้มแข็งได้นั้นจะต้องมีการบริหารจัดการและต้องมีทรัพยากรที่เพียงพอ หากมีการตีกรอบการดำเนินการของพรรคการเมืองที่มากจนเกินความจำเป็นก็จะทำให้พรรคการเมืองไม่เข้มแข็งและขาดการมีส่วนร่วมกับประชาชน กฎหมายพรรคการเมืองที่ผ่านมายังมีข้อจำกัดต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง เช่น การระดมทุนของพรรคการเมือง เป็นต้นว่า พรรคการเมืองไม่สามารถขายสินค้าออนไลน์ได้ การใช้งบกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองที่มีข้อจำกัด ซึ่งหากกฎหมายกำหนดให้พรรคการเมืองระดมทุนหรือรับบริจาคมีเงื่อนไขที่มาก จนเกินควรอาจนำไปสู่การที่พรรคการเมืองต้องการการสนับสนุนจากกลุ่มทุนหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพลไม่กี่ราย อันอาจนำไปสู่การทำให้พรรคการเมืองไม่สามารถสะท้อนเจตนาของประชาชนได้ อีกทั้ง การที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องทำการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) จะส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองที่เพิ่งจัดตั้งเกิดความยากลำบากในการดำเนินการดังกล่าว และอาจนำไปสู่การดำเนินการที่ไม่ตรงตามหลักการที่ต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการเลือกส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับกลายเป็นพรรคการเมืองดำเนินการเพื่อเป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น จึงควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถการดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้อย่างเปิดกว้าง อย่างไรก็ตามหลักการเลือกตั้งขั้นตอน (Primary Vote) เป็นสิ่งที่ดีแต่ควรให้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละพรรคการเมือง จึงไม่ควรใช้วิธีการบังคับแต่ควรใช้มาตรการจูงใจส่งเสริมให้พรรคการเมืองสร้างการมีส่วนร่วม และไม่ควรมีข้อกำหนดที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดอิสระในการบริหารจัดการตนเองตามความเหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างสร้างสรรค์และเต็มศักยภาพ หากมีการตีกรอบการดำเนินการของพรรคการเมืองที่มากจนเกินความจำเป็นก็จะทำให้พรรคการเมืองไม่เข้มแข็งและเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการอำนวยความสะดวกและดำเนินการให้พรรคการเมือง

และประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ลดขั้นตอนการดำเนินการที่มีความซ้ำซ้อนและไม่จำเป็น ลดภาระทางธุรการของพรรคการเมือง และเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง พรรคการเมืองควรมีช่องทางในการหารายได้อย่างเปิดกว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น โดยอาจแสวงหากำไรเพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองได้ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

พรรคการเมืองต้องสิ้นสุดได้ยาก เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ การที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือการยุบพรรคการเมืองย่อมเป็นการกระทบต่อสิทธิในการเข้าถึงอำนาจรัฐของประชาชนโดยตรง การสิ้นสภาพพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมืองจึงควรมีเฉพาะกรณีร้ายแรงเพื่อเป็นมาตรการสุดท้ายในการควบคุมพรรคการเมืองเท่านั้น และต้องระลึกอย่างยิ่งว่าการยุบพรรคคือการลิดรอนสิทธิของประชาชน ไม่เพียงเท่านี้ การกำหนดบทลงโทษโดยการตัดสิทธิเลือกตั้ง การตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือการห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง ก็สมควรได้รับการทบทวนถึงความจำเป็นเหมาะสมและได้สัดส่วน กำหนดโทษทางอาญาแก่พรรคการเมืองและประชาชนเฉพาะความผิดร้ายแรงที่เป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม และไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใด เพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลหรือมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

๓.๑ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่าย

<u>หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง</u>

จากการหารือของอนุกรรมาธิการและจากการเชิญผู้แทนจากพรรคการเมือง นักวิชาการ พบว่าในหมวดของการจัดตั้งพรรคการเมืองยังมีเงื่อนไขที่สำคัญที่ส่งผลให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ยาก อาทิ เงื่อนไขเรื่องทุนประเดิมที่อยู่ในระดับที่สูง เงื่อนไขคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และจำนวนของผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง เงื่อนไขเรื่องทุนประเดิมในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง กล่าวคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันได้กำหนดทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมือง จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง และจากการแลกเปลี่ยนความเห็นจากผู้แทนพรรคการเมือง บางท่านเห็นว่า ไม่ควรมีการกำหนดเรื่องจำนวนของทุนประเดิมในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ที่สนใจจะรวมตัวกันเพื่อจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง อย่างไรก็ดี ผู้แทนพรรคการเมืองและอนุกรรมาธิการบางท่านเห็นว่า ควรให้กำหนดจำนวนทุนประเดิมสำหรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ เนื่องจากหากไม่กำหนดไว้เลยจะทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองง่ายจนเกินไป แต่ควรปรับลดจำนวนในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองไม่สูงเกินไป

เงื่อนไขเรื่องคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง จากการแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้แทนพรรคการเมือง นักวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้จดทะเบียนจัดตั้งให้เทียบเท่ากับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่สูงเกินไปและปิดกั้นสิทธิของประชาชนเกินความจำเป็น เพียงแค่เป็นคนไทยที่มีอายุตามที่กำหนดก็สามารถเป็นผู้ร่วม

จดทะเบียนจัดตั้งหรือสมาชิกพรรคการเมืองได้แล้ว นอกจากนี้เงื่อนไขเรื่องจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้มีการกำหนดไว้ที่ห้าร้อยคนก็ถือเป็นจำนวนมากอันอาจเป็นอุปสรรคในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง โดยอาจลดจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองให้น้อยลงไปจนถึงสิบห้าคนขึ้นไป ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างไรก็ดี อนุกรรมาธิการบางส่วนเห็นว่าควรลดจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งให้เหลือสองร้อยห้าสิบคน และควรลดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองให้น้อยลงร่วมด้วยตามสัดส่วนที่ลดลงของจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง อีกทั้งประเด็นเรื่องการเตรียมการจัดตั้งพรรคการเมืองในมาตรา ๑๘ จากการบังคับใช้ปรากฏว่า มีผู้แจ้งเตรียมการมายื่นเตรียมการเท่านั้น มิได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่อแต่อย่างใด หรือยื่นเตรียมการแต่ไม่สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้เป็นจำนวนมาก และเกิดปัญหาทางข้อกฎหมายเนื่องจากผู้แจ้งเตรียมการมีจำนวนหลายคน ทำให้ผู้แจ้งเตรียมการบางคนแย่งสิทธิในการใช้ชื่อดังกล่าว

สำหรับเงื่อนไขเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจากการพิจารณาพบ ๓ ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าไม่ควรกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองเทียบเท่ากับคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพียงแค่เป็นคนไทยมีอายุตามที่กำหนดก็สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ประเด็นที่สองค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าไม่ควรมีการบังคับเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองและสมาชิกภาพของสมาชิกไม่ควรมีแบบรายปี ประเด็นสุดท้าย การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ในบางกรณีเมื่อไปลาออกจากพรรคการเมืองแล้วอาจจะมีการดำเนินการที่ล่าช้า จึงเห็นควรให้สามารถแจ้งลาออกได้จากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คณะอนุกรรมาธิการได้พิจารณาเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หากไปสมัครสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ให้ลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองเดิมในทันทีได้หรือไม่ ทางคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าในกรณีที่ยึดความเป็นสมาชิกภาพในครั้งหลังสุดอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ กล่าวคือ อาจเกิดความซ้ำซ้อน จึงอาจต้องคงไว้ตามเดิมก่อน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการพิจารณาในประเด็นนี้ โดยจะนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการสมัครสมาชิก ลาออกจากการเป็นสมาชิกอันจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนได้

สำหรับประเด็นเรื่องกรรมการบริหารพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะกำหนดให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ เนื่องจากหากในอนาคตกฎหมายที่กำหนดอายุการบรรลุนิติภาวะมีการเปลี่ยนแปลงความในกฎหมายฉบับนี้ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตามไปได้ และการดำรงตำแหน่งทั้งตำแหน่งการบริหารพรรคการเมืองและตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคการเมืองยังคงเป็นประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ อาทิ ปัญหาการนับองค์ประชุมของพรรคการเมือง จึงไม่ควรให้ดำรงตำแหน่งการบริหารพรรคหรือตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคการเมืองในเวลาเดียวกัน

สำหรับประเด็นเรื่องการครอบงำพรรคการเมือง จากการแลกเปลี่ยนความเห็น พบว่า ควรนิยามความหมายของคำว่าครอบงำพรรคการเมืองให้รอบคอบ ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่เกิดจากการตีความจากการพิจารณาพบว่าประเด็นนี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง และเกิดปัญหาหากผู้ที่ไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมืองอยากมีส่วนร่วม เช่น หากนักวิชาการที่ไม่ใช่สมาชิกพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองมาช่วยกำหนดนโยบายไม่สมควรตีความว่าเป็นการครอบงำ

พรรคการเมือง ตามความในมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ดังนั้น คณะอนุกรรมาธิการจึงมีความเห็นว่าควรยกเลิกความในมาตรา ๒๘ และ มาตรา ๒๙

ในส่วนของมาตรา ๒๐ เนื่องจากการเขียนในวรรคสองว่า “พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะ เป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน” ทำให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินการทางการเมือง หากพรรคการเมืองมีข้อจำกัดในการหารายได้อาจส่งผลต่อการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการจึงมีความเห็นว่าควรแก้ไขความในมาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองสามารถแสวงหาผลกำไรได้ตราบเท่าที่ใช้จ่ายตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และไม่นำรายได้ไปแบ่งปันกัน เช่น การขายสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำรายได้มาใช้ประโยชน์สำหรับการใช้จ่ายของพรรคการเมือง ตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เป็นต้น

ในส่วนของคำนิยามผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด คือ กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีการพิจารณาถึงคำนิยามของคำว่าผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองและจะต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน อย่างไรก็ตามพรรคการเมืองอาจกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองของตนมากกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดได้ คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรเพิ่มคำนิยาม ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองให้ชัดเจนในกฎหมายนี้

ข้อเสนอแนะ

๑) จำนวนของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าห้าร้อยคน อาจทำให้พรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนเฉพาะกลุ่มสามารถจัดตั้งได้ยากหรือไม่สามารถจัดตั้งได้ จึงควรกำหนดลดจำนวนของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองดังกล่าว ให้เหลือเพียงไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

๒) ลดอายุของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี เพื่อให้สอดคล้องสภาพสังคมปัจจุบันที่อายุในการบรรลุนิติภาวะอาจลดลง และสอดคล้องกับอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓) ลดข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง โดยไม่ควรนำคุณสมบัติที่เทียบเท่ากับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากำหนดไว้ เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่สูงเกินไปและปิดกันสิทธิของประชาชนเกินความจำเป็น โดยกำหนดให้เหลือเพียงเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยและมีอายุตามที่กำหนด

๔) ทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูง ทำให้ประชาชนบางกลุ่มอาจไม่สามารถร่วมกันจ่ายเงินเพื่อเป็นทุนประเดิมได้ตามกฎหมาย จึงควรลดจำนวนทุนประเดิมดังกล่าวลง หรืออาจจะมีทางเลือกให้ยกเลิกการมีทุนประเดิม โดยอนุกรรมาธิการเห็นว่ายังควรมีทุนประเดิมอยู่แต่ให้เหลือเพียงไม่น้อยกว่าสองแสนห้าหมื่นบาท

๕) อำนวยความสะดวกให้การประชุมร่วมกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองและการส่งหลักฐานในการจัดตั้งพรรคการเมืองสามารถดำเนินการทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

๖) ไม่ควรมีการบังคับให้พรรคการเมืองเรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองในการสมัครสมาชิกพรรคการเมือง และเมื่อบุคคลได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแล้วควรได้สิทธิการเป็นสมาชิกพรรคตลอดชีพ ทั้งนี้ หากพรรคการเมืองใดต้องการที่จะเก็บค่าธรรมเนียมหรือบำรุงพรรคการเมืองก็สามารถระบุไว้ในข้อบังคับได้

๓.๒ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองดำรงอยู่ได้

หมวด ๒ การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง

คณะอนุกรรมาธิการ เห็นว่า ไม่ควรมีการบังคับการขยายจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองอาจมีเป้าหมายของการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต่างกัน เช่น เป็นพรรคการเมืองเชิงประเด็น หรือพรรคการเมืองเชิงพื้นที่ การบังคับให้พรรคการเมืองต้องมีสมาชิกจำนวนห้าพันคนภายในระยะเวลาหนึ่งปี และหนึ่งหมื่นคนภายในระยะเวลาสี่ปี อาจทำให้พรรคการเมืองมีอุปสรรคในการดำเนินการพรรคการเมือง และหากพรรคการเมืองใดไม่สามารถดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าวได้ ย่อมส่งผลให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพไป ในส่วนของจำนวนสาขาพรรคการเมือง เห็นว่าบางพรรคการเมืองอาจมีเป้าหมายในการจดทะเบียนจัดตั้งแค่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามกฎหมายได้ หรืออาจดำเนินการได้แต่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ข้อกำหนดตามกฎหมายที่กำหนดว่าพรรคการเมืองต้องจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา จึงเป็นข้อจำกัดต่อพรรคการเมืองที่เพิ่งดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้ง ทำให้เป็นอุปสรรคในการเกิดพรรคการเมืองใหม่ในระบบการเมือง

กรณีการจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยการให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม คณะอนุกรรมาธิการได้มีการแก้ไขหลักเกณฑ์ในการหาสมาชิกเพื่อให้การสรรหาสมาชิกมีข้อจำกัดที่ลดลง เช่น ยกเลิกการสิ้นสภาพเนื่องจากไม่มีสมาชิกตามจำนวนที่กำหนด หรือกรณีการลดข้อจำกัดจำนวนสมาชิกในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ รวมถึงการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่จำเป็นต้องมีสาขาพรรคการเมือง เนื่องจากมูลเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไปจูงใจให้บุคคลมาสมัครสมาชิก โดยไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเพื่อให้พรรคการเมืองมีข้อจำกัดในการหาสมาชิกลดลง จึงเห็นควรให้ยกเลิกมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ อย่างไรก็ดี ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองรณรงค์หาสมาชิกด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์มากขึ้น และการจูงใจดังกล่าวควรจำกัดเฉพาะกรณีที่อาจคำนวณเป็นเงินได้เท่านั้น เช่น เมื่อสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอาจได้รับบัตรสมาชิกที่มีลักษณะพิเศษ หรือได้รับส่วนลดสำหรับการซื้อสินค้าของพรรคการเมือง ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าไม่ควรมีข้อบังคับในกฎหมายในเรื่องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมือง

กรณีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง เป็นกรณีที่พบปัญหามากที่สุดในทางปฏิบัติ เห็นว่า หากกำหนดให้ยกเลิกการแจ้งการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน อาจมีการปลอมแปลงเกิดขึ้น และหากกำหนดให้มีการแจ้งการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองต่อพรรคการเมืองก็เป็นการเพิ่มภาระแก่พรรคการเมือง จึงอาจมีการกำหนดให้มีการแจ้งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ในอนาคตเช่นเดียวกับการแจ้งเพิ่มหรือลดจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ ในเบื้องต้นคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่า ควรมีการขยายระยะเวลาการแจ้งการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง เนื่องจากการแก้ไขในระบบไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันด้วยเหตุที่หัวหน้าพรรคการเมืองไม่ทราบเรื่องเช่นกัน จึงอาจต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้พรรคการเมืองทราบถึงการลาออกหรือย้ายพรรคการเมืองของกรรมการบางท่าน

อย่างรวดเร็วต่อไป โดยอาจกำหนดให้ผู้ที่จะลาออกต้องเป็นผู้รับผิดชอบการแจ้งเตือนต้นสังกัดของตนล่วงหน้า อนึ่ง การลาออกจากกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองถือเป็นเรื่องภายในของพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้รับแจ้งเรื่องโดยตรง แต่ในกรณีการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรับทราบและรับแจ้งเรื่องโดยตรง ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจเป็นความผิดตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งมีจำนวนมากและไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนระหว่างบทกำหนดโทษและการกระทำความผิด

คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่า ควรยกเลิกการมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เนื่องจากตัวแทนพรรคประจำจังหวัดหน้าที่คล้ายคลึงกับสาขาพรรคการเมือง การส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีเครือข่ายในระดับจังหวัด จึงมีความเห็นว่าควรยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เนื่องจากเดิมหากพรรคการเมืองต้องการส่งผู้สมัครในระดับเขตต้องมีสาขาพรรคการเมือง แต่สาขาพรรคการเมืองจัดตั้งยาก กล่าวคือ ต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองห้าร้อยคนขึ้นไปและมาประชุมกันมากกว่าหนึ่งร้อยคนทำให้มีข้อจำกัดในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาในการส่งผู้สมัคร แต่ทางอนุกรรมาธิการเห็นว่าเราควรจะลดจำนวนเกณฑ์ในการตั้งสาขาพรรคการเมืองลงและยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด

ในประเด็นเรื่องการประชุมใหญ่พรรคการเมืองที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองปีละหนึ่งครั้ง คณะอนุกรรมาธิการมีการหารือเรื่องดังกล่าว พบปัญหาในทางปฏิบัติว่าพรรคการเมืองไม่ทราบว่าการนับหรือการสิ้นสุดของการจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองเป็นเช่นไร เช่น รอบปีปฏิทินหรือนับจากวันที่ประชุมใหญ่ในครั้งก่อนหน้า จึงมีการเสนอว่าควรจะระบุให้ชัดเจนในกฎหมายว่าเป็นรอบปีปฏิทิน นอกจากนั้นปัญหาในประเด็นที่ประชุมใหญ่ในกรณีกรรมการบริหารพรรคการเมืองชุดเดิมรักษาการ และเกิดการเลือกกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ไม่ถูกต้อง อาจนำไปสู่ปัญหาในการตีความ และควรตระหนักถึงช่องว่างระหว่างที่กรรมการบริหารพรรคชุดเดิมกับกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เช่น ในกรณีการจัดประชุมสามัญประจำปีของพรรคการเมือง กรรมการชุดใดเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งหากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนอาจนำไปสู่การร้องเรียนได้ ดังนั้นคณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรกำหนดเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจน เช่น ในกรณีภายหลังปรากฏว่าการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง เป็นไปโดยไม่ถูกต้องไม่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองใหม่นั้นเสียไป

นอกจากนั้นหลักคิดของจำนวนองค์ประชุมในการประชุมใหญ่พรรคการเมืองคือ มีจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองในการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ดังนั้น หากมีการแก้ไขจำนวนผู้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง จำนวนองค์ประชุมในการประชุมใหญ่พรรคการเมืองก็ควรมีการปรับตามให้สอดคล้อง นอกจากนี้ยังพบปัญหาในส่วนขององค์ประชุมที่นับจำนวนจากกรรมการบริหารพรรคหรือ สาขาพรรคการเมืองทั้งหมดนั้นทำให้เกิดปัญหาในการประชุม จึงขอเสนอให้เปลี่ยนแปลงจาก “ทั้งหมด” เป็น “เท่าที่มีอยู่” เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติกรณีมีผู้ลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว และหากหัวหน้าสาขาพรรคไม่สามารถมาได้ ให้ผู้แทนที่หัวหน้าสาขามอบหมายสามารถประชุมแทนได้ และในกรณีไม่มีกรรมการบริหารพรรคเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง

ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมืองทั้งหมด และสมาชิกรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบคนเป็นองค์ประชุม

กรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถจัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองได้ ซึ่งไม่ใช่กรณีที่เกิดจากการที่พรรคการเมืองขอให้ไม่ต้องจัดประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง เนื่องจากในการประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องให้มีการประชุม อาทิ การพิจารณางบการเงิน การชี้แจงการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปี หรือกรณีที่ไม่มีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามมาตรา ๒๓ อันส่งผลให้พรรคการเมืองอาจสิ้นสภาพได้ จึงควรใช้คำที่สามารถสื่อความหมายได้ว่าจะมีการจัดประชุมอย่างแน่นอนแต่ไม่ใช่ตามระยะเวลาเดิมที่ได้กำหนดไว้ จึงอาจต้องมีการพิจารณาการใช้คำที่สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องอีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

๑) แก้ไขเรื่องอายุของกรรมการบริหารพรรคโดยกำหนดให้เป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ เนื่องจากหากในอนาคตกฎหมายที่กำหนดตัวเลขอายุการบรรลุนิติภาวะมีการเปลี่ยนแปลงความในกฎหมายฉบับนี้ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตามไปได้ และกำหนดลักษณะต้องห้ามตามลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) กำหนดให้กรรมการบริหารพรรคไม่สามารถเป็นกรรมการสาขาพรรคในเวลาเดียวกัน เนื่องจากการดำรงตำแหน่ง ทั้งตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคและตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคเป็นประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ อาทิ ปัญหาการนับองค์ประชุมของพรรค

๓) แก้ไขให้พรรคการเมืองอาจดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรได้เพื่อการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามกฎหมาย โดยไม่มีลักษณะเป็นการนำกำไรดังกล่าวมาแบ่งปันกันเอง เนื่องจากการกำหนดให้พรรคการเมืองต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันตามเดิมเกิดปัญหาในการตีความได้กว้างและทำให้เป็นอุปสรรคในการหารายได้ของพรรคการเมือง เช่น การขายสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำรายได้มาใช้ประโยชน์สำหรับการใช้จ่ายของพรรคการเมือง ตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เป็นต้น

๔) ยกเลิกการกำหนดมาตรการให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เนื่องจาก มีความไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเป็นภาระเกินควรแก่พรรคการเมืองในการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย การครอบงำอาจตีความได้กว้างขวางและอาจทำให้พรรคการเมืองได้รับผลกระทบได้ เช่น พรรคการเมืองที่ให้นักวิชาการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองมาช่วยออกแบบและกำหนดนโยบายอาจถูกตีความว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือไม่ รวมถึงหากบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกของพรรคการเมืองเข้ามาช่วยให้คำแนะนำในการบริหารจัดการพรรคการเมืองหรือให้คำแนะนำเชิงกลยุทธ์ของพรรคการเมือง จะถือว่าเป็นการครอบงำพรรคการเมืองหรือไม่

๕) แก้ไขเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง โดยไม่ควรนำคุณสมบัติที่เทียบเท่ากับการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากำหนดไว้ เนื่องจากเป็นคุณสมบัติที่สูงเกินไปและปิดกั้นสิทธิของประชาชนเกินความจำเป็น โดยกำหนดให้เหลือเพียงเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย และมีอายุตามที่กำหนดเท่านั้น

๖) อำนวยความสะดวกให้การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองสามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๗) อำนวยความสะดวกให้การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสามารถยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้

๘) อำนวยความสะดวกให้การประชุมจัดตั้งพรรคการเมือง สามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการและภาระค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

๙) กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคการเมืองเริ่มตั้งแต่เมื่อนายทะเบียนสมาชิกตอบรับไม่ใช่เมื่อจ่ายเงิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

๑๐) กำหนดให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับปรุงการเป็นสมาชิกย้อนหลัง เนื่องจากการนำเข้าข้อมูลสมาชิกเป็นหน้าที่ของพรรคการเมือง ทำให้ตรวจสอบและพิสูจน์ได้ยากในทางปฏิบัติ

๑๑) ยกเลิกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก โดยการให้เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม กรณีการจูงใจที่มีปัญหาในการตีความ เช่น เมื่อสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอาจทำบัตรลักษณะพิเศษได้หรือไม่ หรือจะทำส่วนลดสำหรับสินค้าของพรรคได้หรือไม่ ทั้งนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวอาจทำให้การเชิญชวนประชาชนมาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองขาดความคิดสร้างสรรค์

๑๒) แก้ไขเรื่องการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าพันคน และต้องเพิ่มจำนวนสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนภายในสี่ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียน ให้เป็นเรื่องการบริหารจัดการของพรรคการเมืองโดยไม่มีการบังคับ เนื่องจากเป็นภาระเกินควรแก่พรรคการเมืองในการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๑๓) ขยายระยะเวลาการแจ้งการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง จากที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันเป็นภายในสามสิบวัน และอำนวยความสะดวกให้มีการแจ้งผ่านช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๑๔) ยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เนื่องจากเดิมหากไม่มีสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดจะไม่สามารถส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่การตั้งสาขาพรรคการเมืองมีข้อจำกัดที่สามารถจัดตั้งได้ยาก จึงเกิดตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนเพื่อให้ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งได้ จึงเห็นว่าควรยกเลิกเพื่อลดความซ้ำซ้อนและทำให้การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเกิดขึ้นได้ง่าย

๑๕) ขยายระยะเวลาการแจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคการเมืองด้วยเหตุใด ๆ จากที่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันเป็นสามสิบวัน และอำนวยความสะดวกให้มีการแจ้งผ่านช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง

๑๖) ลดจำนวนองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ตามสัดส่วน ทั้งที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

๑๗) หากเกิดปัญหาไม่มีกรรมการบริหารพรรคการเมืองเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สาขาพรรคการเมืองและสมาชิกสามารถจัดประชุมได้

๑๘) แก้ไขให้พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ในรอบปีปฏิทิน เพื่อให้เกิดความชัดเจนและพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

<u>หมวด ๓ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง</u>

คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่า การจัดการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) จากการพิจารณาร่วมกับผู้แทนพรรคการเมืองส่วนใหญ่เห็นว่า ควรยกเลิก Primary Vote แต่เนื่องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม จึงใช้วิธีการการรับฟังความคิดเห็น แต่เมื่อนำไปปฏิบัติจริงการกำหนดให้พรรคการเมืองต้องทำ Primary Vote และมีเงื่อนไขที่จะต้องมีสาขาพรรคการเท่านั้นถึงจะสามารถส่งผู้สมัครได้ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริงตามที่ตั้งใจไว้ในกฎหมายโดยที่มีเจตนาต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วม แต่ในการปฏิบัติจริงบางครั้ง Primary Vote จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเพียงเท่านั้น และจากการพิจารณาเห็นว่า Primary Vote เป็นการกีดกันทำให้พรรคการเมืองที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นมาใหม่ไม่สามารถส่งผู้สมัครในระดับเขตได้เนื่องจากเงื่อนไขของ Primary Vote อย่างไรก็ตามอนุกรรมาธิการเห็นว่าหลักการของ Primary Vote เป็นหลักการที่ดี ที่ต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัคร ดังนั้น เพื่อหาสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมกับสมาชิกและการปฏิบัติได้จริง การสรรหาผู้สมัครควรให้อยู่ในดุลพินิจและความพร้อมของพรรคการเมืองนั้น ๆ โดยอาจกำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งอาจมีข้อกำหนดในลักษณะของการสนับสนุนและเพิ่มแรงจูงใจให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือทำ Primary Vote ได้โดยสะดวก อันจะแสดงถึงการยึดโยงกับสมาชิกและส่งผลให้ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนมากขึ้น คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าไม่ควรมีการกำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองในระดับจังหวัดถึงจะส่งผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบเขตได้ และสำหรับการสรรหาผู้สมัครบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองควรคำนึงถึงความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายของผู้สมัครจากภูมิภาคต่าง ๆ ร่วมด้วย

การกำหนดนโยบายพรรคการเมืองที่ใช้ในการประกาศโฆษณาโดยให้คำนึงถึงความเห็นของสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนประจำจังหวัด คล้ายคลึงกับการจัดทำ Primary Vote จึงอาจไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้ คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าอาจกำหนดให้เป็นเพียงการแจ้งเพื่อทราบต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเป็นอิสระในการหาเสียงเลือกตั้งหรือการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง และเพื่อให้พรรคการเมืองต้องมีความรับผิดชอบต่อนโยบายที่ได้มีการหาเสียงไว้แล้ว หรือหากนโยบายใดเป็นการจงใจเพื่อหลอกลวงและเล็งเห็นแล้วว่าไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบ ตลอดจนพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อพรรคการเมืองที่มีนโยบายจงใจหลอกลวง อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการ พบว่ายังมีความเห็นอีกมุมหนึ่งที่เห็นว่าการส่งนโยบายของพรรคการเมืองให้กับคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นเพราะว่าคณะกรรมการเลือกตั้งไม่มีศักยภาพในการให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ที่พรรคการเมืองกำหนดนโยบายควรให้ประชาชนเป็นผู้ที่ตัดสินว่านโยบายที่ได้กล่าวเป็นไปได้ตามคำสัญญาของพรรคการเมืองหรือไม่ ดังนั้นจึงเห็นว่าควรยกเลิกมาตรา ๕๗

ข้อเสนอแนะ

๑) ยกเลิกการบังคับให้พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ต้องดำเนินการการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Primary Vote) ทั้งนี้ พรรคการเมืองจะทำ Primary Vote หรือไม่ก็ได้ ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น ๆ

อย่างไรก็ตามควรมีข้อกำหนดในลักษณะของการสนับสนุนและเพิ่มแรงจูงใจให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือทำ Primary Vote ได้โดยสะดวก และเป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย

๒) การเลือกตั้งทั่วไปรวมถึงการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างลง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ การดำเนินการสรรหาให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง

๓) ยกเลิกการกำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งนโยบายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากคณะกรรมการเลือกตั้งไม่ได้มีหน้าที่หรือความเชี่ยวชาญเฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย ควรเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบนโยบาย และเมื่อนำนโยบายเหล่านั้นไปหาเสียงต่อประชาชน นโยบายเหล่านั้นก็ถือว่าเป็นสัญญาที่พรรคการเมืองให้ไว้กับประชาชน และเป็นความรับผิดชอบในทางการเมืองด้านหนึ่ง

<u>หมวด ๔ การเงินและการบัญชีของพรรคการเมือง</u>

ประเด็นเรื่องการเงินและบัญชีของพรรคการเมือง ทางคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่าสาขาพรรคการเมืองของแต่ละพรรคการเมืองมีความเข้มแข็งแตกต่างกัน และในทางปฏิบัติสาขาพรรคการเมืองจำนวนมากไม่ได้มีการดำเนินการอยู่ตลอดเวลา และในการจัดทำบัญชีทางพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการและจัดทำส่งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่แล้ว ดังนั้น คณะอนุกรรมาธิการจึงมีข้อเสนอว่าไม่ควรมีการบังคับให้สาขาพรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายเงินของสาขาพรรคการเมือง รวมถึงจัดทำบัญชีรายชื่อพร้อมที่อยู่ของสมาชิกที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคการเมือง แต่หากสาขาพรรคการเมืองใดพร้อมก็สามารถดำเนินการได้

พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน การปิดบัญชีให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน งบรายได้ ค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง รวมถึงที่มาของรายได้ตามมาตรา ๖๒ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๗ ไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชีให้มีมาตรฐาน สำหรับพรรคการเมืองที่เพิ่งจดทะเบียนและยังมีอายุไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทินต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๐ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แต่เห็นควรว่าต้องให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำงบการเงินและรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในเดือนเมษายนของปีถัดไป

ข้อเสนอแนะ

๑) สาขาพรรคการเมืองไม่ต้องทำบัญชีรายรับรายจ่ายและบัญชีรายชื่อสมาชิกเพื่อลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

๒) แก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและงบแสดงฐานะทางการเงินของพรรคการเมืองเพื่อให้เป็นไปตามหลักการทางการเงินและบัญชี

<u>หมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง</u>

สำหรับประเด็นรายได้ของพรรคการเมือง จากการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรสนับสนุนให้พรรคการเมืองสามารถระดมทุนได้อย่างสะดวก เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองต้องใช้เงินทุน ซึ่งสามารถหาได้ในหลายช่องทาง เช่น การขายสินค้า การรับบริจาค การระดมทุน หรือการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ ควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการ

และออกใบเสร็จรับเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อให้สะดวกในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ ให้คงการมีหลักฐานเป็นหนังสือเป็นสำคัญ แต่อาจดำเนินการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อีกช่องทางหนึ่ง

ในส่วนของเงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาให้รัฐนำไปอุดหนุนให้พรรคการเมืองในมาตรา ๖๙ มีข้อจำกัดในการดำเนินการ หากพรรคการเมืองประสงค์ใช้เงินในส่วนนี้จะต้องเขียนโครงการเพื่อยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองควรนำเงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมือง ให้เป็นรายได้ของพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๙ มาอยู่ในหมวดหมู่รายได้ของพรรคการเมือง เพื่อที่กรมสรรพากรจะได้ไม่ต้องโอนเงินนี้เข้ากองทุน แต่ให้โอนเงินตามมาตรา ๖๙ ให้พรรคการเมืองโดยตรง แต่ต้องแจ้งคณะกรรมการเลือกตั้งก่อน นอกจากนี้ ในหมวดของรายของพรรคการเมือง อนุกรรมาธิการเห็นว่าควรเพิ่มรายได้อื่นตามคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่อาจจะมีช่องทางที่พรรคการเมืองสามารถระดมทุนเพิ่มได้

สำหรับกรณีที่กำหนดให้ประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไม่น้อยกว่าห้าพันบาทให้แก่พรรคการเมือง พบปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้บริจาคบางรายไม่ต้องการให้ปรากฏชื่อของตนในรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองทางเว็บไซต์ของพรรคการเมืองที่บริจาค ทำให้มีข้อจำกัดในการระดมทุนของพรรคการเมือง จึงเห็นควรให้กำหนดการประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับกรณีที่มีการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จำนวนมากจนสงสัยได้ว่ามีนัยสำคัญเพียงเท่านั้น และเพื่อป้องกันการบริจาคโดยแอบแฝง ในกรณีที่บุคคลหนึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในอีกนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนทั้งหมด ให้ถือว่าเป็นนิติบุคคลเดียวกัน

สำหรับกรณีการออกใบเสร็จพบปัญหาในทางปฏิบัติ และจากการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการ เห็นว่า การออกใบเสร็จควรกำหนดจำนวนขั้นต่ำของการออกใบเสร็จรับเงิน กรณีที่หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เนื่องจากเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กล่าวคือ การไม่กำหนดจำนวนของการบริจาคขั้นต่ำที่ต้องออกใบเสร็จทำให้จำเป็นต้องออกใบเสร็จทุกครั้งที่ได้รับบริจาค แม้จะมีจำนวนการบริจาคที่ไม่สูงมากก็ต้องออกใบเสร็จทุกครั้ง อีกทั้ง การกำหนดเช่นนี้ส่งผลให้เกิดปัญหา เช่น การตั้งกล่องบริจาค เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการพบมุมมองที่แตกต่างในเรื่องการออกใบเสร็จว่าเงินที่เป็นรายได้ของพรรคการเมืองต้องสามารถชี้แจงได้ คณะอนุกรรมาธิการจึงมีความเห็นว่าควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการออกใบเสร็จ

นอกจากนี้ยังพบปัญหาเรื่องรายได้ในช่วงการเลือกตั้งนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกาศใช้บังคับแล้วจนถึงวันเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินหนึ่งหมื่นบาทต่อวัน โดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น หรือของพรรคการเมืองหรือเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง ต้องแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในเจ็ดวันนับ ทั้งนี้ ในเชิงปฏิบัตินอกจากจะเป็นการสร้างขั้นตอนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว

คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตรวจสอบได้ยาก คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรตัดความในมาตรานี้ออก เนื่องจากเมื่อการเลือกตั้งจบผู้สมัครก็ต้องทำการชี้แจงรายได้รายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่แล้ว

ในส่วนของเงินบริจาคภาษี คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรเพิ่มจำนวนเงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี จากห้าร้อยบาท เป็นหนึ่งพันบาท และสำหรับกรณีการหักลดหย่อนภาษีจากการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร ได้ตามจำนวนที่บริจาคแต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทสำหรับบุคคลธรรมดา และไม่เกินห้าหมื่นบาทสำหรับนิติบุคคล คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าหากต้องการส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมกับประชาชน ก็ควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีงบประมาณในการทำกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้น จึงควรหารือกับกรมสรรพากรเพิ่มเติม โดยให้มีการกำหนดจำนวนซึ่งสามารถหักเป็นค่าลดหย่อนในจำนวนที่มากขึ้น

ในส่วนของรายได้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้คำว่า “มิชอบด้วยกฎหมาย” ชัดเจนขึ้น โดยการกำหนดให้ตีความตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อป้องกันการตีความที่กว้างเกินไป นอกจากนี้ความในมาตรา ๗๔ ที่ระบุว่า ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากที่เขียนไว้ในอนุมาตรา ๔ คือ คณะบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย พบปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ นักวิชาการที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองรับเงินค่าเดินทางหรือค่าวิทยากรจากกลุ่มเหล่านี้อาจจะมีความผิดได้ อย่างไรก็ตามคณะอนุกรรมาธิการเข้าใจหลักการของมาตราดังกล่าวว่ากำหนดไว้เพื่อป้องกันไม่ให้พรรคการเมืองถูกแทรกแซงจากองค์การต่างประเทศ ดังนั้น คณะอนุกรรมาธิการมีความเห็นว่าควรปรับแก้ไขให้ยกเลิก (๔) (๕) และ (๖) ของมาตรา ๗๔

ข้อเสนอแนะ

๑) เพิ่มช่องทางการหารายได้ของพรรคการเมืองอย่างเปิดกว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น เช่น การขายสินค้าออนไลน์ หรือรองรับความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒) กำหนดให้พรรคการเมืองอาจแสวงหากำไรเพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรคการเมืองได้ตามกฎหมาย โดยต้องไม่มีลักษณะเป็นการนำกำไรดังกล่าวมาแบ่งปันกันเอง เช่น การขายสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำรายได้มาใช้ประโยชน์สำหรับการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามหมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง เป็นต้น

๓) กำหนดให้ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคล มีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งได้จากเดิมปีละห้าร้อยบาท เพิ่มขึ้นเป็นหนึ่งพันบาท

๔) กำหนดให้เงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมือง ให้เป็นรายได้ของพรรคการเมืองและให้กรมสรรพากรโอนเงินดังกล่าวให้แก่พรรคการเมืองโดยตรง โดยไม่ต้องโอนเงินดังกล่าวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก่อน

๕) กำหนดให้หากนิติบุคคลมีบุคคลเดียวกันคนหนึ่งหรือหลายคนมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบ ให้ถือว่าเป็นการบริจาคของนิติบุคคลเดียวกัน ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว เพื่อป้องกันการเลี่ยงบริจาคให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้บริษัทในเครือเดียวกัน

๖) กำหนดให้การรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน โดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและพิจารณา

๗) กำหนดให้การหารายได้ของพรรคการเมืองสามารถดำเนินการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมถึงการออกใบเสร็จและหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดด้วย

๘) พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปพร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค เฉพาะที่มีมูลค่าไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท จากเดิมไม่น้อยกว่าห้าพันบาท เพื่อลดข้อจำกัดกรณีผู้บริจาคไม่ต้องการแสดงชื่อต่อสาธารณะในการบริจาคในจำนวนไม่มาก และลดภาระทางธุรการของพรรคการเมือง

<u>หมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง</u>

ในประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการมีความเห็นว่าควรยกเลิกความในมาตรา ๗๘ วรรคสอง (๓) เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขให้เงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาให้รัฐนำไปอุดหนุนให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๖๙ ซึ่งเดิมอยู่ในหมวด ๖ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เป็นกำหนดให้อยู่ในหมวด ๕ รายได้ของพรรคการเมือง และเพิ่มเงินค่าปรับจากเดิมหากมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เงินจากการกระทำความผิดจะจัดสรรเป็นเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรแก้ไขให้เมื่อมีการกระทำความผิดให้จัดสรรเงินเหล่านั้นแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง รวมถึงเงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการจัดให้มีการเลือกใหม่อันเนื่องจากการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมเช่นกัน

ในส่วนของการบริหารจัดการกองทุนในกรณีที่ขาดสภาพคล่องจากการบริหารเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรกำหนดให้สามารถนำเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมาใช้จ่ายในการบริหารกองทุนก่อนได้

จากความเห็นของพรรคการเมืองเห็นว่าคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองควรที่จะมีสัดส่วนของผู้แทนจากพรรคการเมืองด้วย ดังเช่นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้มีตัวแทนจากพรรคการเมืองที่มีรัฐมนตรีหนึ่งคน ตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีรัฐมนตรีหนึ่งคน และตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน แต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไม่มีสัดส่วนจากพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรจะมีสัดส่วนตัวแทนจากพรรคการเมืองมากกว่าสัดส่วนอื่นในคณะกรรมการ ตัวอย่างเช่น สัดส่วนกรรมการจากตัวแทนพรรคการเมืองห้าคน โดยเป็นผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน และผู้แทนพรรคการเมืองที่มิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และสัดส่วนจากกรรมการอื่นสี่คน

เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถนำเงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๘๓ ใช้ประโยชน์ในการหาเสียงทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

และเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา ๓๔ ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ นอกจากนี้ตามเดิมที่กำหนดว่าพรรคการเมืองจะใช้จ่ายเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมืองหรือเพื่อจ้างบุคลากรของพรรคการเมืองหรือค่าใช้จ่ายอื่นทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการกำหนดมิได้ เว้นแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสาขาพรรคการเมืองเท่านั้น ทำให้เงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่สามารถนำไปใช้ในการจ้างบุคลากรที่สำนักงานใหญ่ได้ อันถือเป็นข้อจำกัดในการบริหารพรรคการเมือง คณะอนุกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรจะยกเลิกความในวรรคนี้

การจัดสรรเงินตามมาตรา ๘๓ เดิมทีจะจัดสรรโดยคิดจากสัดส่วนเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองร้อยละ ๔๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ ๔๐ และจากจำนวนสาขาพรรคการเมืองร้อยละ ๒๐ และจากการรับฟังความเห็นจากพรรคการเมืองมีความเห็นว่า เมื่อไม่มีการบังคับเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และเรื่องสาขาพรรคการเมืองแล้ว คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่า สัดส่วนดังกล่าวยังมีความจำเป็น เนื่องจากยังเห็นว่าควรสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมือง และเห็นว่าการเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองยังเป็นสิ่งที่พึงกระทำ ดังนั้น การคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองก็ยังควรให้ความสำคัญกับสัดส่วนดังกล่าว เพื่อสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และเพิ่มจำนวนสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรเปลี่ยนให้สัดส่วนจากค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นร้อยละ ๓๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ ๔๐ และจากสาขาพรรคการเมืองมีจำนวนเป็นร้อยละ ๓๐

ข้อเสนอแนะ

๑) กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองมีสัดส่วนของผู้แทนจากพรรคการเมืองด้วย โดยมีตัวแทนจากพรรคการเมืองที่มีรัฐมนตรีสองคน ตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีรัฐมนตรีสองคน และตัวแทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน และไม่มีสัดส่วนกรรมการกองทุนผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

๒) กำหนดให้เงินค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้จัดสรรเงินนั้นแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จากเดิมที่เงินจากการกระทำความผิดดังกล่าวจะจัดสรรเป็นเงินแผ่นดิน

๓) กำหนดให้เงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองดังกล่าว ไม่เป็นเงินและทรัพย์สินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง โดยให้กรมสรรพากรโอนเงินดังกล่าวให้แก่พรรคการเมืองโดยตรงโดยไม่ต้องโอนเงินดังกล่าวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก่อน

๔) กำหนดให้ในกรณีคณะกรรมการยังไม่ได้รับเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย หรือกรณีที่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน ให้สามารถนำเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนมาใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนก่อนได้

๕) แก้ไขสัดส่วนในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง จากเดิมเงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองร้อยละ ๔๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้ง ร้อยละ ๔๐ และจากจำนวนสาขาพรรคการเมืองร้อยละ ๒๐ เป็นให้สัดส่วนจากค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นร้อยละ ๓๐ จากคะแนนเสียงเลือกตั้งร้อยละ ๔๐ และจากสาขาพรรคการเมืองมีจำนวนเป็นร้อยละ ๓๐

๖) กำหนดให้เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสามารถใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง และประชาชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

<u>หมวด ๗ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง</u>

จากการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรแก้ไขความในมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนโดยให้เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ถือเป็นค่าใช้จ่ายด้วย ซึ่งเดิมทีการใช้จ่ายของพรรคการเมืองกฎหมายไม่ได้กำหนดให้นำมาชำระค่าปรับได้ แต่เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๑๓๘ กรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดให้ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นข้อสังเกตว่าเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสามารถนำมาชำระค่าปรับได้หรือไม่ ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งรับไว้เป็นข้อสังเกตเพื่อศึกษาเพิ่มเติม

กรณีที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ทั้งสองกรณีตรวจสอบได้ยากในทางปฏิบัติ และเป็นภาระเกินควรแก่พรรคการเมืองและประชาชนในการที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย คณะอนุกรรมาธิการจึงเสนอให้ยกเลิกมาตรา ๘๘

ข้อเสนอแนะ

๑) กำหนดให้พรรคการเมืองสามารถนำเงินของพรรคการเมือง นอกจากเงินที่ได้รับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง มาชำระค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้

๒) ยกเลิกการกำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะให้เป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราว ถ้าการให้หรือรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย เนื่องจากเป็นภาระแก่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนเกินควร ในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

๓.๓ แนวทางการแก้ไขกฎหมายให้พรรคการเมืองสิ้นสุดได้ยาก

<u>หมวด ๘ การสิ้นสุดของพรรคการเมือง</u>

การสิ้นสุดของพรรคการเมืองในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งการสิ้นสุดของพรรคการเมืองออกเป็น ๓ ส่วน คือ การสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง การที่ศาลมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง และการควบรวมพรรคการเมือง สำหรับกรณีการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองมักมีเหตุทางธุรการหรือการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปที่กำหนด เช่น การไม่แก้ไขข้อบังคับพรรคการเมือง ไม่มีสาขาพรรคการเมืองตามที่กำหนด ไม่มีการประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ไม่มีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรยกเลิกมาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง (๒) ที่กำหนดว่าภายหลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนพรรคการเมืองมีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงตามที่กำหนดในมาตรา ๓๓ (๑) ติดต่อกันเกินเก้าสิบวัน เนื่องจากการแก้ไขมาตรา ๓๓ ที่มีเจตนาว่าไม่ควรมีการบังคับการขยายจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองจนเป็นเหตุทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพลง ไม่เพียงเท่านี้ จากการหารือกับพรรคการเมืองยังพบปัญหาในประเด็นที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ และไม่ประสงค์ดำเนินการบริหารพรรคการเมืองต่อไป ควรกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถสิ้นสภาพตามข้อบังคับพรรคการเมืองได้เช่นกัน กล่าวคือ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ยังไม่มีการสิ้นสภาพตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเป็นพรรคการเมืองแล้วในความเป็นจริง ในกรณีนี้ยังคงถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองยังมีความรับผิดชอบทางกฎหมายอยู่ คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรเพิ่มเหตุแห่งการสิ้นสภาพไว้อีกหนึ่งข้อ คือ “หากไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันเกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเหลืออยู่หรือไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม” ก็ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพลง

จากการรับฟังความเห็นจากผู้แทนพรรคการเมืองและนักวิชาการในประเด็นการยุบพรรคการเมือง แล้วมีความเห็นว่าควรกำหนดโทษยุบพรรคการเมือง เฉพาะกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดร้ายแรงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีความเห็นอื่น เช่น ไม่ควรมีบทลงโทษยุบพรรคการเมืองเลยเช่นกัน และจากการพิจารณาคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าเมื่อมีการกระทำความผิดตามมาตรา ๙๒ (๓) ควรมีการกำหนดโทษทางอาญา มากกว่าการกำหนดโทษยุบพรรคการเมือง และผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าเมื่อมีการแก้ไขตามที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้การกระทำความผิดตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๖ ไม่มีบทกำหนดโทษ จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษสำหรับความผิดตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๖ ในหมวด ๑๐ บทกำหนดโทษด้วย

นอกจากนี้คณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรเพิ่มเติมวรรคท้ายในมาตรา ๙๓ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของวิธีการดำเนินการ ความว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเนื่องจากการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองควรมีในกรณีที่เป็นความผิดที่ร้ายแรงและไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ใดเกินห้าปี

ข้อเสนอแนะ

๑) กำหนดเหตุที่ทำให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและสามารถดำรงอยู่ได้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ทางการเมือง โดยปราศจากอุปสรรคเกินควร

๒) กำหนดให้การยุบพรรคการเมือง ควรมีเฉพาะกรณีร้ายแรงเพื่อเป็นมาตรการสุดท้ายในการควบคุมพรรคการเมืองเท่านั้น โดยกำหนดโทษยุบพรรคการเมือง เฉพาะในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดร้ายแรงต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองเท่านั้น

๓) กำหนดให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง การห้ามไม่ให้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองควรเป็นไปโดยจำกัด ไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ใดเกิน ๕ ปี และยกเลิกการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๔) กำหนดให้ต้องมีการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองก่อน ในการยื่นคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง

<u>หมวด ๙ การควบรวมพรรคการเมือง</u>

ไม่มีการแก้ไข

๓.๔ แนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

<u>หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ</u>

ในส่วนของการกำหนดโทษ คณะอนุกรรมาธิการมีความเห็นว่าไม่ควรมีโทษในการตัดสิทธิในการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นสิทธิของประชาชนชาวไทย แม้ว่าเขาจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ตามแต่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องของโทษตัดสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีการกำหนดจำนวนปีไว้ ทำให้การถูกตัดสิทธิทางการเมืองอาจจะโดนตลอดชีวิตหรือสิบปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินไปและไม่ได้สัดส่วนระหว่างความผิดและบทลงโทษ ทางคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าโทษการตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งควรมีแต่ไม่ควรเกินห้าปี จึงมีข้อเสนอว่าทุกมาตราในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หากมีการลงโทษตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งควรระบุไม่เกินห้าปี

ในส่วนของโทษปรับหลังจากที่คณะอนุกรรมาธิการได้รับฟังปัญหาจากพรรคการเมืองแล้วพบว่าในบางกรณีพรรคการเมืองไม่ทราบการลาออกของสมาชิกพรรคการเมืองของตนที่ได้ทำการลาออกต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง เมื่อมีการลาออกโดยที่พรรคการเมืองไม่ทราบ จึงอาจนำไปสู่การโดนโทษปรับ ซึ่งคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรลดโทษปรับรายวันในบทกำหนดโทษกรณีดังกล่าว และกรณีอื่น ๆ เช่น กรณีตามมาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๒๑ และมาตรา ๑๒๒ เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนระหว่างการกระทำความผิดและบทลงโทษ อีกทั้ง การกระทำความผิดดังกล่าวไม่ใช่ความผิดที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม โดยควรมีการพัฒนาระบบให้ข้อมูลระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งและพรรคการเมืองเชื่อมโยงข้อมูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อลดการกระทำความผิดดังกล่าว

ไม่เพียงเท่านี้ การยกเลิกมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ทำให้ต้องมีการกำหนดโทษเพิ่มไว้ คณะอนุกรรมาธิการโดยความเห็นจากตัวแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรระบุไว้ในมาตรา ๑๐๘ โดยมีโทษต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดไม่เกินห้าปี

และเห็นว่าควรกำหนดให้การกระทำความผิดมีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมเปรียบเทียบปรับหรือเมื่อยินยอมในการเปรียบเทียบปรับแล้วแต่ไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด (เทียบเคียงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗/๑)

นอกจากนี้คณะอนุกรรมาธิการมีข้อหารือกันว่าความผิดใดเป็นความผิดส่วนบุคคลและความผิดใดเป็นความผิดของพรรคการเมือง ควรที่จะมีการกำหนดให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความสับสน ตัวอย่างเช่น การกระทำส่วนตัวของกรรมการบริหารพรรคหรือสมาชิกพรรคเป็นการกระทำของพรรคหรือไม่ และการกระทำของพรรคที่กรรมการบริหารหรือสมาชิกมีส่วนเกี่ยวของในการตัดสินใจนั้นจะมีโทษที่ส่งผลต่อตัวบุคคลหรือไม่ ดังนั้น ทางอนุกรรมาธิการเห็นว่าควรที่กำหนดให้ชัดเจนว่าการกระทำใดเป็นของพรรคการเมืองและการกระทำใดเป็นการกระทำส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะ

๑) ยกเลิกโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายของบุคคลเกินสมควร

๒) กำหนดให้การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีเฉพาะในกรณีที่เป็นความผิดที่ร้ายแรง กระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเหมาะสมกับหลักความได้สัดส่วนระหว่างความผิดและบทลงโทษ โดยไม่ควรมีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ใดเกิน ๕ ปี

๓) โทษยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในความผิดที่แจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้อยู่ว่าเป็นความเท็จ เป็นการจำกัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายของบุคคลและไม่ได้สัดส่วนตามหลักความได้สัดส่วนระหว่างความผิดและบทลงโทษ แต่ยังคงโทษจำคุกและโทษปรับอยู่ ทั้งนี้ ไม่ควรถือว่าการกระทำของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในทางส่วนตัว (ไม่ใช่มติของพรรคการเมือง) เป็นการกระทำของพรรคการเมือง

๔) ลดค่าปรับรายวันให้ได้สัดส่วนระหว่างการกระทำความผิดและบทลงโทษ

๕) กำหนดให้เงินค่าปรับจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จัดสรรเป็นเงินแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๖) กำหนดให้การกระทำความผิดมีอายุความ ๑ ปี เริ่มนับอายุความในการฟ้องคดีใหม่ตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอายุความที่เริ่มนับใหม่นั้นมีกำหนด ๑ ปี

นอกจากนี้ ทางคณะอนุกรรมาธิการยังมีการพิจารณาศึกษาและแก้ไขในส่วนของรายละเอียดอื่น ๆ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางธุรการและการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติ เพื่อให้พรรคการเมืองและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ ๔
บทสรุปและข้อสังเกตของคณะอนุกรรมาธิการ

๔.๑ บทสรุป

จากการศึกษาและพิจารณาแนวทางการดำเนินงานของพรรคการเมืองตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน ภาระหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่พรรคการเมืองและประชาชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามกฎหมาย ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพรรคการเมือง หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในการส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน พรรคการเมืองจะต้องสามารถจัดตั้งได้โดยง่าย เปิดกว้างสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม (จัดตั้งได้ง่าย) โดยเมื่อได้จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นแล้ว การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจะต้องมีการอำนวยความสะดวกและมีข้อจำกัดเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ (ดำรงอยู่ได้) และการสิ้นสุดของพรรคการเมืองจะต้องกำหนดเฉพาะกรณีความผิดร้ายแรงเท่านั้น (สิ้นสุดได้ยาก) จึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองที่เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และเป็นกฎหมายที่คุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพของบุคคลในการร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงมีการสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายในระบบการเมืองของประชาชนได้อย่างแท้จริง

พรรคการเมืองต้องยึดโยงกับประชาชน เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือของประชาชนในการสร้างนโยบายในการบริหารประเทศ และเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างประชาชนและองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ โดยประชาชนส่งผ่านความคิด ความเชื่อ ความต้องการตามเจตนารมณ์ของตนผ่านพรรคการเมืองให้เข้าไปเป็นผู้แทนของตน ในการบริหารประเทศ ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างเปิดกว้าง ไม่ควรมีการตีกรอบการดำเนินการของพรรคการเมืองโดยไม่จำเป็น และต้องส่งเสริมให้ประชาชนสามารถสนับสนุนพรรคการเมือง สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แสดงความคิดเห็น หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างเปิดกว้างและหลากหลาย เพื่อเสริมสร้างความผูกพันระหว่างพรรคการเมืองและประชาชน อันจะทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองและสะท้อนความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๔.๒ ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

๔.๒.๑ ข้อสังเกตเชิงกฎหมาย

จากผลพิจารณาศึกษาดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมาธิการจึงมีข้อเสนอในการปรับปรุงและพัฒนาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน ซึ่งมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖
๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
๗) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐
๘) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐
๙) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗
๑๐) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒
๑๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๓
๑๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕
๑๓) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๖
๑๔) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖
๑๕) ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดประชุมสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อรับฟังความคิดเห็นการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖
๑๖) ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔
๑๗) ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖
๑๘) ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง สมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖
๑๙) ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖
๒๐) ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๓๒๔) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอุดหนุนเงินภาษีให้แกพรรคการเมือง

๔.๒.๒ ข้อสังเกตต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการและอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ซึ่งรวมถึงมีหน้าที่และอำนาจในการดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรจัดให้มีการอำนวยความสะดวกแก่พรรคการเมืองให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และลดภาระทางธุรการแก่พรรคการเมือง และอำนวยความสะดวกให้การลาออกจากสมาชิกพรรคการเมืองหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองสามารถยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ โดยดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงการที่พรรคการเมืองจะต้องนำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับต่อไป ให้สามารถใช้กฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งดังกล่าวเป็นข้ออ้างอิงได้โดยไม่จำเป็นต้องนำรายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ไปกำหนดในข้อบังคับเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและยืดหยุ่นในการบังคับใช้กฎหมาย และควรมีการกำหนดมาตรการรองรับมิให้การดำเนินการของพรรคการเมืองและผลบังคับของกฎหมายต้องขาดตอนหรือไร้สภาพบังคับ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการของพรรคการเมือง ในระหว่างการแก้ไขข้อบังคับพรรคให้มีความพร้อมและสอดคล้องกับกลไกของกฎหมายที่กำหนดขึ้นใหม่ รวมถึงดำเนินการเพื่อให้พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความรู้ความเข้าใจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พรรคการเมือง

พรรคการเมืองเป็นการรวมกลุ่มของผู้มีอุดมการณ์หรือแนวคิดในทางการเมืองร่วมกัน จึงเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญโดยตรงที่ทำหน้าที่ชี้แนะทิศทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมผ่านอุดมการณ์หรือแนวนโยบายของพรรค เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอื่นอย่างต่อเนื่อง

พรรคการเมืองควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ทางการเงินและบัญชี เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของพรรคการเมืองเป็นไปโดยถูกต้อง และจัดให้มีการอำนวยความสะดวกให้สมาชิกพรรคการเมือง และประชาชน สามารถดำเนินการ มีส่วนร่วม และเข้าถึงข้อมูลทั่วไปของพรรคการเมืองได้ผ่านทางช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงส่งเสริมให้สมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการที่หลากหลายในระบบการเมืองของประชาชน

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี การเสนอแนะ และการใช้นโยบายทางภาษีอากร เพื่อให้ได้ภาษีตามเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นกลไกในการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเกิดความสมัครใจในการเสียภาษี มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนะนโยบายการจัดเก็บภาษีอากรต่อกระทรวงการคลัง

กรมสรรพากรดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้มีการโอนเงินที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองให้แก่พรรคการเมืองโดยตรงโดยไม่ต้องโอนเงินดังกล่าวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองก่อน รวมถึงประชาสัมพันธ์

ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิในการแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี เพื่อให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งที่ตนระบุไว้ อาทิ ประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนให้ชัดเจนและทั่วถึงในประเด็นการอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมือง ผู้แสดงเจตนาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียภาษีเพิ่ม และไม่กระทบต่อการได้รับค่าลดหย่อนหรือได้รับยกเว้นภาษีของผู้แสดงเจตนาแต่อย่างใด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอุดหนุนเงินดังกล่าวมากขึ้น

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะและให้ความเห็นแก่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมทั้งการกำกับ ตรวจสอบ ดำเนินคดี และการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินควรดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบและพิจารณาการรับบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้ หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์)
เลขานุการคณะกรรมาธิการ

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขการจัดตั้งพรรคการเมือง การจัดทำข้อบังคับพรรค และการดำเนินการประชุมประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ ยกเลิกมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙)

(๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการบริหารพรรค และสมาชิกพรรคการเมือง รวมถึงค่าบำรุงพรรคการเมืองและประเภทของสมาชิกพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗)

(๓) แก้ไขเรื่องการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง รวมถึงปัญหาในทางปฏิบัติในเชิงธุรการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ ยกเลิกมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๔๓)

(๔) แก้ไขการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในการจัดให้มีสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ และยกเลิกมาตรา ๓๕)

(๕) แก้ไขการดำเนินการของพรรคการเมืองที่จะต้องดำเนินการเพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการดำเนินการเกี่ยวกับการประกาศนโยบายของพรรคการเมืองและการแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ ยกเลิกมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๗)

(๖) แก้ไขหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคและสาขาพรรคการเมืองเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีของพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๗ มาตรา ๗๑ และยกเลิกมาตรา ๖๘)

(๗) แก้ไขเกี่ยวกับรายได้ ร่ายจ่าย และการเงินของพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๘๗)

(๘) แก้ไขเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และ คณะกรรมการกองทุนพัฒนาพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕)

(๙) แก้ไขเรื่องการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองและการยุบพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๕)

(๑๐) แก้ไขเรื่องการกำหนดโทษของพรรคการเมือง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๔ มาตรรา ๑๒๖ มาตรา ๑๒๗ มาตรา ๑๒๘ มาตรา ๑๓๑ มาตรา ๑๓๓ มาตรา ๑๓๘ ยกเลิกมาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๓๕ และเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๗/๑)

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ใช้งานมาในระยะหนึ่ง พบว่ายังไม่สอดรับกับแนวทางการดำเนินงานของพรรคการเมืองในปัจจุบัน ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเข้มแข็งและขาดความยึดโยงกับประชาชนเท่าที่ควร เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง พรรคการเมืองควรจะเกิดง่าย สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองได้ง่าย ในส่วนของการดำรงอยู่ของพรรคการเมือง ไม่ควรมีกฎที่บังคับการขยายสมาชิกพรรคการเมืองหรือกำหนดการรูปแบบการบริหารพรรคการเมืองที่ไม่เปิดกว้าง และกฎหมายควรที่จะสนับสนุนการระดมทุนของพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองได้มีกิจกรรมทางการเมืองร่วมกับประชาชนอยู่เสมอ และสุดท้ายพรรคการเมืองควรสิ้นสุดยาก กล่าวคือพรรคการเมืองไม่ควรสิ้นสภาพโดยข้อจำกัดทางธุรการที่ไม่จำเป็น หรือไม่ควรตัดสินยุบพรรคโดยศาลรัฐธรรมนูญได้โดยง่าย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การจัดตั้ง การบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งมีมาตรการกำกับให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำ หรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของพรรคการเมือง ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“นายทะเบียนสมาชิก” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งนายทะเบียนในพรรคการเมือง

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับพรรคการเมือง

“บริจาค” หมายความว่า การให้เงินหรือทรัพย์สินแก่พรรคการเมืองนอกจากค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงการให้ประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองบรรดาที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ตามที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความรวมถึง การให้ใช้ทรัพย์สิน การให้บริการ หรือการให้ส่วนลดโดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนที่ไม่เป็นไปตามปกติทางการค้า และการทำให้หนี้ที่พรรคการเมืองเป็นลูกหนี้ลดลงหรือระงับสิ้นไปด้วย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือเขตเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณีในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ บุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกัน และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคนอาจร่วมกันดำเนินการเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีก่อนวันประชุมจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๐

(๓) ไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๔) ไม่เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นตามมาตรา ๑๑

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีทุนประเดิมไม่น้อยกว่าสองแสนห้าหมื่นบาท ให้การบริหารจัดการเป็นของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง

สมาชิกภาพของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง เริ่มตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคนเพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และข้อบังคับ

(๒) เลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๓) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นต่อการจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ที่ประชุมร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุมเห็นสมควร

ชื่อ ชื่อย่อ และภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองตาม (๑) ต้องไม่มีลักษณะตามมาตรา ๑๔ และต้องไม่ซ้ำ พ้อง หรือคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองที่จดทะเบียนหรือที่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา ๙ อยู่ก่อนแล้ว หรือของพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือถูกยุบและยังไม่พ้นยี่สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพหรือถูกยุบ และต้องไม่ซ้ำพ้อง หรือคล้ายคลึงกับพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์หรือพระนามของพระราชวงศ์ หรือที่มุ่งหมายให้หมายถึงพระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์

การประชุมตามวรรคหนึ่งสามารถดำเนินการประชุมโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้และมติของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนซึ่งต้องทำโดยเปิดเผย การมอบหมายให้ลงคะแนนแทนกันจะกระทำมิได้

ในกรณีที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๗ ให้ถือว่าการประชุมตามวรรคหนึ่งเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งที่หนึ่งของพรรคการเมือง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ เอกสารและหลักฐานที่ต้องยื่นไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองทุกคน

(๒) หลักฐานการมีทุนประเดิม

(๓) ข้อบังคับ

(๔) บันทึกการประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม ซึ่งผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้อง

เอกสารและหลักฐานตามวรรคหนึ่ง สามารถจัดส่งโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและชื่อย่อของพรรคการเมือง

(๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

(๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง

(๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้อง ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

(๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และ ตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง

(๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๗) การบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง

(๘) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง

(๙) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก

(๑๐) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(๑๑) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก โดยมาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องเทียบเคียงได้กับมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ และการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองเห็นสมควรจะเสนอให้ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๘๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๓) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วม ในการคัดเลือกด้วยอย่างกว้างขวาง

(๑๔) วิธีการบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้ เป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง

(๑๖) การเลิกพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง

การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม (๖) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) และ (๑๖) ต้องให้สมาชิก มีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำ กิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกขาดความอิสระ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจะกระทำมิได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมืองมีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ต้องไม่เกินคราวละสี่ปีและต้องเป็นสมาชิกที่บรรลุนิติภาวะและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๗) เป็นกรรมการสาขาพรรคการเมือง

(๘) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๙) อยู่ในระหว่างถูกสั่งห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๐) ไม่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุกว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษ”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ให้พรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง

พรรคการเมืองอาจดำเนินกิจการแสวงหากำไรเพื่อประโยชน์ในการใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามหมวด ๗ ได้แต่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการนำกำไรมาแบ่งปันกัน”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้สิทธิและเสรีภาพอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

(๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางการพัฒนาประเทศ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมีเหตุผลโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน

(๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระอย่างมีเหตุผล

(๔) ส่งเสริมให้สมาชิกและประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่าง และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

(๕) กิจกรรมอื่นอันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี และมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในกรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๖ ให้นายทะเบียนมีหน้าที่ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของสมาชิกของทุกพรรคการเมือง

ให้สำนักงานจัดให้มีระบบฐานข้อมูลพรรคการเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองและประชาชนทั่วไป และให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริงตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามที่นายทะเบียนกำหนด”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่นายทะเบียนสมาชิกตอบรับการเป็นสมาชิก โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔

(๓) เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ตามมาตรา ๒๖ วรรคสองการลาออกตาม (๑) ให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อนายทะเบียนสมาชิก หรือนายทะเบียนในกรณีที่ยื่นต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนแจ้งให้นายทะเบียนสมาชิกทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่ยื่นใบลาออกที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้ถือว่าได้ยื่นต่อนายทะเบียนแล้ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งให้นายทะเบียนทราบโดยเร็ว และให้นายทะเบียนดำเนินการตามวรรคสอง

ในกรณีที่ข้อบังคับกำหนดให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามมติของพรรคการเมือง หากสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้อบังคับต้องกำหนดให้มติของพรรคการ เมืองดังกล่าวมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น

การสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและการลาออก ให้สามารถดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๓ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน พรรคการเมืองต้องดำเนินการจัดให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยหนึ่งสาขา โดยสาขาพรรคการเมืองแต่ละสาขาต้องมีสมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของสาขานั้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป

เมื่อจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นแล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จัดตั้งสาขานั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต้องมีรายการตามที่นายทะเบียนกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีแผนผังแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง ชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าและกรรมการสาขาพรรคการเมือง ตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสาขาพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

ภายหลังที่ได้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วไม่มีคณะกรรมการสาขาพรรคการเมืองเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการหรือดำเนินการแล้วไม่ถูกต้องให้สาขาพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพไป”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ กรรมการสาขาพรรคการเมืองต้องเป็นสมาชิกและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับกรรมการบริหารพรรคการเมือง และต้องไม่ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคในคราวเดียวกัน

การดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง วิธีการบริหาร และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับโดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคการเมืองนั้นด้วย”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ สาขาพรรคการเมืองจะจัดตั้งขึ้นนอกราชอาณาจักรมิได้”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งในรอบปีปฏิทิน”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมือง

(๒) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

(๕) ให้ความเห็นชอบรายงานการเงินและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) กิจการที่เสนอโดยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือหัวหน้าสาขาพรรคการเมือง

(๗) กิจการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมาย หรือข้อบังคับ

กิจการตาม (๑) (๒) และ (๓) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองแล้ว ให้พรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และให้นายทะเบียนประกาศการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีภายหลังปรากฏว่าการเลือกตั้งตาม (๓) เป็นไปโดยไม่ถูกต้อง และเป็นเหตุให้ไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากครบกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๖ วรรคท้าย ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองดำเนินการให้ถูกต้องภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน หากพรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่ถูกต้องให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตามมาตรา ๙๑ (๗)

ในกรณีภายหลังปรากฏว่าการเลือกตั้งตาม (๓) เป็นไปโดยไม่ถูกต้องไม่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองใหม่นั้นเสียไป

ในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองครบวาระ ตาย ลาออก เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล หรือเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุใด ๆ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าว และให้นายทะเบียนประกาศเหตุดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาด้วย”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่ หัวหน้าสาขาหรือผู้แทนที่หัวหน้าสาขามอบหมายของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยยี่สิบห้าคน

องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่สาขาพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการสาขาพรรคการเมืองเท่าที่มีอยู่ และสมาชิกสาขาพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ในกรณีไม่มีกรรมการบริหารพรรคเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมืองทั้งหมด และสมาชิกรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบคนเป็นองค์ประชุม”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๗ พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตให้เป็นไปตามข้อบังคับ”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อโดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายทางเพศด้วย”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๙ ในการเลือกตั้ง การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองอาจกำหนด ให้มีการดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามข้อบังคับก็ได้”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๘ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่บริหารการเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๕๙ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง”

มาตรา ๓๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๙ บัญชีของพรรคการเมืองประกอบด้วย

(๑) บัญชีรายวันแสดงรายได้หรือรายรับ

(๒) บัญชีรายวันแสดงค่าใช้จ่ายหรือรายจ่าย

(๓) บัญชีแสดงรายรับจากการบริจาค

(๔) บัญชีแยกประเภท

(๕) บัญชีแสดงสินทรัพย์

(๖) บัญชีแสดงหนี้สิน

การลงรายการบัญชีตามวรรคหนึ่งต้องมีรายการและเอกสารประกอบการลงบัญชี และต้องจัดทำภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ทางการเงินและบัญชี เพื่อให้การจัดทำการเงินบัญชีของพรรคการเมืองเป็นไปโดยถูกต้องและครบถ้วน”

มาตรา ๓๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๐ พรรคการเมืองต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในวันสิ้นปีปฏิทินที่ได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งและครั้งต่อไปเป็นประจำทุกปีในวันสิ้นปีปฏิทิน

การปิดบัญชี ให้จัดทำงบการเงินซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงินและงบรายได้และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมือง

งบแสดงฐานะทางการเงินต้องแสดงรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของพรรคการเมือง

งบรายได้และค่าใช้จ่ายต้องแสดงที่มาของรายได้ตามมาตรา ๖๒ และค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๗ ไว้โดยชัดเจน

งบการเงินของพรรคการเมืองต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองการสอบบัญชี”

มาตรา ๓๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๑ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเสนองบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบ และรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่ออนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งบัญชีตามมาตรา ๕๙

เมื่อได้รับงบการเงินตามวรรคสองแล้วให้นายทะเบียนประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

พรรคการเมืองใดที่จดทะเบียนยังไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทินต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๐ แต่ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำงบการเงินและรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรัญญิกพรรคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในเดือนเมษายนของปีถัดไป”

มาตรา ๓๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เงินทุนประเดิมตามมาตรา ๙ วรรคสอง

(๒) เงินค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๓) เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการของพรรคการเมือง

(๔) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมือง

(๕) เงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการรับบริจาค

(๖) เงินอุดหนุนจากกองทุน

(๗) เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร ตามมาตรา ๖๙

(๘) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง

(๙) รายได้อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

การได้มาซึ่งรายได้ตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ต้องมีใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการได้มาซึ่งรายได้นั้นเป็นหนังสือ โดยการได้มาซึ่งรายได้และจัดให้มีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานดังกล่าว อาจดำเนินการด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและแบบที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของพรรคการเมืองจะนำไปใช้เพื่อการอื่นใดนอกจากการดำเนินงานของพรรคการเมืองมิได้”

มาตรา ๓๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ การหารายได้จากการจัดกิจกรรมระดมทุนของพรรคการเมืองต้องกระทำโดยเปิดเผย และแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการระดมทุนของพรรคการเมืองอย่างชัดเจน โดยให้ถือเป็นการบริจาค และให้มีสิทธินำจำนวนเงินไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และให้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนทราบด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง

ประกาศและหนังสือแจ้งตามวรรคสอง ให้ระบุชื่อบุคคลผู้สนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าหนึ่งแสนบาทขึ้นไปด้วย”

มาตรา ๔๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๕ ทุกเดือนให้พรรคการเมืองประกาศรายชื่อผู้บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนบาท ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ของการบริจาค และให้แจ้งนายทะเบียนทราบตามแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

การประเมินมูลค่าของสิ่งที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๔๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๖ บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อพรรคการเมืองต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคการเมืองไม่ว่าพรรคเดียวหรือหลายพรรคเกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว

พรรคการเมืองจะรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดซึ่งมีมูลค่าเกินวรรคหนึ่งมิได้

หากนิติบุคคลมีบุคคลเดียวกันคนหนึ่งหรือหลายคนมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบให้ถือว่าเป็นการบริจาคของนิติบุคคลเดียวกัน ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว”

มาตรา ๔๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๗ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร พรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือสมาชิกผู้ใดได้รับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยผู้บริจาคประสงค์จะบริจาคให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง ต้องแจ้งให้พรรคการเมืองทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับ และให้พรรคการเมืองออกใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเป็นหนังสือให้แก่ผู้บริจาคเป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ตามแบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

กิจกรรมของพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งหมายความรวมถึงการดำเนินงานทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง สมาชิก หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๔๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๔๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๙ ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละหนึ่งพันบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งทั้งหมดส่งให้พรรคการเมืองและโอนเงินดังกล่าวให้ พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุนตามมาตรานี้ภายในเดือนกันยายนของทุกปี แล้วรายงานให้นายทะเบียนทราบด้วย และเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการโอนเงินที่พรรคการเมืองได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้กรมสรรพากรประสานสำนักงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด”

มาตรา ๔๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๐ ผู้บริจาคเงินแก่พรรคการเมืองมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเพื่อการบริจาคตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากรได้ตามจำนวนที่บริจาคแต่ไม่เกินสองหมื่นบาทสำหรับบุคคลธรรมดา และไม่เกินหนึ่งแสนบาทสำหรับนิติบุคคล

วิธีการขอหักค่าลดหย่อนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด เพื่อประโยชน์ในการหักค่าลดหย่อน ให้ถือว่าการสนับสนุนเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา ๖๔ เป็นเงินบริจาคตามวรรคหนึ่ง”

มาตรา ๔๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๑ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและเหรัญญิกพรรคการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพรรคการเมืองนั้นและให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันวันนับแต่วันที่เปิดบัญชีดังกล่าว”

มาตรา ๔๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้พรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ได้มาหรือมีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๔๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๔ ห้ามมิให้พรรคการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหรือถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีสมาชิกรับ บริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวที่มิใช่ เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง”

มาตรา ๔๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๘ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองกองทุนหนึ่งในสำนักงานมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริงและการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนด

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๔๗

(๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย

(๓) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคการเมืองได้มาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๖) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๒๕

(๗) เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลตามมาตรา ๗๔ มิได้

(๘) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน

(๙) เงินค่าปรับที่ได้รับจากการลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๐) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ซึ่งต้องรับผิดในการจัดให้มีการเลือกใหม่อันเนื่องจากการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๕๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาพรรคการเมือง

ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองและ ควบคุมดูแลกองทุนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่แทน โดยคณะกรรมการดังกล่าวให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงบประมาณหนึ่งคน ผู้แทนของพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน ผู้แทนพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสองคน ผู้แทนพรรคการเมืองที่มิได้มีสมาชิกในสังกัดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และให้นายทะเบียนเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ บุคคลที่มาจากการเลือกดังกล่าวจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้และการเลือกบุคคลจากพรรคการเมืองที่มิได้มีสมาชิกเป็นสังกัดสภาผู้แทนราษฎร การได้มาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ผู้แทนของพรรคการเมืองตามวรรคสอง จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ วาระการดำรงตำแหน่ง เบี้ยประชุม การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ และการประชุมของ คณะกรรมการตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการครบองค์ประกอบคณะกรรมการตามวรรคสองให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๕๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๑ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้คณะกรรมการกำหนดวงเงินที่จะจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองสำหรับปีงบประมาณถัดไป ประกอบด้วย

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๘ (๒) ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบแต่ไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๒) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๘ (๓) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) เงินที่ได้รับจากการเรียกคืนตามมาตรา ๗๘ (๔) ที่ได้รับในปีงบประมาณก่อนหน้านั้นไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ตามมาตรา ๗๘ (๗) ถ้าผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ว่าให้แก่พรรคการเมืองหรือเพื่อการอื่น ให้นำมาจัดสรรตามที่ผู้มอบให้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ถ้าผู้มอบให้มิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้ ให้นำมาจัดสรรไม่เกินร้อยละเจ็ดสิบ

(๕) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๘ (๘) ไม่เกินร้อยละแปดสิบ”

มาตรา ๕๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๒ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๑) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๘ (๒) ไม่เกินร้อยละสามสิบ

(๒) เงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๘ (๓) ไม่เกินร้อยละห้าสิบ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ (๕)

(๔) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๘ (๖)

(๕) ดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๘ (๘) ไม่เกินร้อยละยี่สิบ

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่ คณะกรรมการหรือสานักงาน หรือไม่เกินร้อยละสามสิบ ของเงินที่มีผู้มอบให้โดยมิได้ระบุวัตถุประสงค์

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

การใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเพื่อให้การศึกษาอบรมตามโครงการหรือหลักสูตรของสำนักงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าวงเงินที่จะใช้จ่าย ไม่เพียงพอต่อการบริหารกองทุนและการดำเนินกิจการ ตามวรรคหนึ่ง ให้นำเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนมาใช้ได้

เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปี ให้นำส่งคืนเข้ากองทุน”

มาตรา ๕๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๓ การจัดสรรเงินตามมาตรา ๘๑ ให้แก่พรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ร้อยละสามสิบของวงเงินจัดสรร ให้จัดสรรให้ตามจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับ โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนเงินค่าบำรุงที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับมาในปีที่ผ่านมา แต่เงินที่จัดสรรให้ต้องไม่เกินเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นได้รับจากสมาชิกในปีที่ผ่านมา

(๒) ร้อยละสี่สิบของวงเงินจัดสรร ให้จัดสรรให้ตามคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับปีถัดจากปีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป โดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างคะแนนเสียงที่ทุกพรรคการเมืองได้รับรวมกันต่อคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองนั้นได้รับสำหรับปีอื่นให้จัดสรรให้พรรคการเมืองตามสัดส่วนที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับการจัดสรรตามอัตราส่วนเงินบริจาคทั้งหมดตามมาตรา ๖๙ ต่อเงินที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๓) ร้อยละสามสิบของวงเงินจัดสรร ให้จัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองโดยแต่ละพรรคการเมืองให้ได้รับตามอัตราส่วนระหว่างจำนวนสาขาพรรคการเมืองของทุกพรรคการเมืองรวมกันในปีที่ผ่านมาต่อจำนวนสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้น ๆ ในปีที่ผ่านมา

(๔) ในกรณีที่ต้องมีการจัดการเลือกตั้งใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของสมาชิกของพรรคการเมืองใด เมื่อได้วงเงินที่จะต้องได้รับจากการจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้นตาม (๑) (๒) และ (๓) แล้ว ให้หักจำนวนเงินที่คณะกรรมการยื่นฟ้องให้สมาชิกผู้นั้นชดใช้คืนออกจากเงินจัดสรรของพรรคการเมืองและส่งคืนเข้ากองทุนก่อน ถ้าภายหลังมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดปรากฏว่าผู้นั้นไม่ต้องรับผิด หรือรับผิดน้อยกว่าที่คณะกรรมการยื่นฟ้อง ให้คณะกรรมการกองทุนจ่ายเงินคืนให้แก่พรรค การเมืองนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าเงินที่จัดสรรให้มีไม่พอให้ดำเนินการหักจากเงินจัดสรรในปีต่อ ๆ ไปจนครบ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิพรรคการเมืองที่จะไล่เบี้ยเอาจากสมาชิกที่ต้องรับผิดตามคำพิพากษา

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๓ และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งเตือนแล้วยังมิได้ปฏิบัติตาม คณะกรรมการอาจลดจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้พรรคการเมืองนั้น ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เงินที่เหลือจากการจัดสรรให้ส่งคืนเข้ากองทุน”

มาตรา ๕๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ เงินที่พรรคการเมืองได้รับการจัดสรรตามมาตรา ๘๓ ให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น การจัดทำกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง สาขาพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๓ การพัฒนาพรรคการเมือง และสมาชิกให้มีคุณภาพและคุณธรรมอันดีงาม และการส่งเสริมความรู้แก่สมาชิกและประชาชนในทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด และเมื่อใช้ไปเพื่อการใดแล้วหรือไม่ได้ใช้จ่าย ให้จัดทำรายงานให้นายทะเบียนทราบทุกหกเดือนนับแต่วันที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน พรรคการเมืองจะส่งรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้นายทะเบียนทราบก่อนก็ได้ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าการใช้จ่ายเงินรายการใด ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งให้พรรคการเมืองทราบ”

มาตรา ๕๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๕ ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าพรรคการเมืองใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๘๔ หรือไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้นายทะเบียนเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

ถ้านายทะเบียนตรวจสอบรายงานตามมาตรา ๘๔ แล้วปรากฏว่าเป็นการรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จทั้งหมดหรือบางส่วน หรือไม่รายงานภายในเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนการเรียกเงินคืนจากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง และให้งดการจัดสรรเงินอุดหนุนในปีถัด ๆ ไป จนกว่าจะชำระคืนครบถ้วน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด”

มาตรา ๕๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๗ เงินและทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและสมาชิกและค่าใช้จ่ายในการบริหารพรรคการเมือง รวมถึงค่าปรับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย”

มาตรา ๕๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๕๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๑ พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองเมื่อ

(๑) ไม่แก้ไขข้อบังคับให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๗ วรรคสาม หรือไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๓๓ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ภายหลังจากที่ดำเนินการครบตามมาตรา ๓๓ มีจำนวนสาขาพรรคการเมืองเหลือไม่ถึงหนึ่งสาขาเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๓) ไม่มีการประชุมใหญ่พรรคการเมืองตามมาตรา ๓๗ หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองตามมาตรา ๒๓ เป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปีโดยมิได้มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

(๔) ไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๕) มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(๖) พรรคการเมืองเลิกตามข้อบังคับ

(๗) ไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคเหลืออยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันเกิน ๙๐ วันนับแต่วันที่ไม่มีคณะกรรมการบริหารพรรคเหลืออยู่ หรือไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือมีผู้แจ้งต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีกรณีที่เป็นเหตุให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการประกาศการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีเช่นนี้ให้พรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพตามวรรคสองไม่เห็นด้วยกับการประกาศของคณะกรรมการตามวรรคสอง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองตามมาตรานี้ เป็นการถูกยุบพรรคการเมือง”

มาตรา ๕๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๓ เมื่อพรรคการเมืองกระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองอาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๙๒ คณะกรรมการจะยื่นคำร้องเอง หรือจะมอบหมายให้นายทะเบียนเป็นผู้ยื่นคำร้องและดำเนินคดีแทนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะขอให้อัยการสูงสุดช่วยเหลือดำเนินการในชั้นการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจนกว่าจะเสร็จสิ้นก็ได้

ในกรณีที่เห็นสมควรศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้พรรคการเมืองระงับการกระทำใดไว้เป็นการชั่วคราวตามคำร้องขอของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรืออัยการสูงสุด แล้วแต่กรณีก็ได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นเป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๖๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๕ ในกรณีที่พรรคการเมืองสิ้นสภาพหรือยุบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากพรรคการเมืองยังมีเงินอุดหนุนที่จะต้องส่งคืนกองทุน ให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งเงินนั้นคืนแก่กองทุนแล้วรายงานให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสภาพหรือยุบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่งยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกว่าการจะดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วเสร็จ แต่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคการเมืองที่สิ้นสภาพหรือยุบมิได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งเมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่าย แล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับ ถ้าในข้อบังคับไม่ได้ระบุไว้ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของกองทุน”

มาตรา ๖๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๖๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดแจ้งหรือกล่าวหาพรรคการเมืองหรือบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ต่อคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยรู้อยู่ว่าเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๖๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดยื่นเอกสารหรือหลักฐานตามมาตรา ๑๓ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๖๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๔ หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง กรรมการสาขาพรรคการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดรู้ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสองหรือวรรคสี่ และไม่รายงานเป็นหนังสือให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองทราบ หรือหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท”

มาตรา ๖๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๖ หัวหน้าพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก หรือเหรัญญิกพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือวรรคสี่ มาตรา ๓๘ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๔ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๗๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และปรับอีกวันละร้อยบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๖๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๗ นายทะเบียนสมาชิกจัดทำทะเบียนสมาชิกอันเป็นเท็จ หรือพรรคการเมืองใด แอบอ้างว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกของตนตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๖๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๑๐๗/๑ ผู้ใดแอบอ้างการลาออกจากสมาชิกตามมาตรา ๒๕ วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๖๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองใดหรือผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี”

มาตรา ๗๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อให้ลงหรือขอลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นสูงสุดไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๗๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ดำเนินกิจการเช่นเดียวกับพรรคการเมือง หรือผู้ใดดำเนินการไม่ว่าด้วยวิธีใดให้เข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง โดยมิได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๗๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดบริจาคให้พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือสมาชิกเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นสูงสุดไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๗๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๕ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นสูงสุดไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๗๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ ต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นสูงสุดไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๗๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๗ หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ในการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสมาชิกของพรรคการเมืองทุกคนเป็นผู้เสียหาย”

มาตรา ๗๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลมีคำสั่งเพิก ถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วยสูงสุดไม่เกินห้าปี

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมือง บรรดาที่รู้เห็นกับการกระทำนั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง”

มาตรา ๗๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๐ หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดออกหนังสือรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๕๖ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๗๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๑ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา ๘๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ วรรคสองหรือวรรคสาม มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท”

มาตรา ๘๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสูงสุดไม่เกินห้าปีของบุคคล ซึ่งสั่งการหรือรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วย”

มาตรา ๘๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๕ พรรคการเมืองใดรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดมีมูลค่าเกินที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๖๖ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนที่เกินมูลค่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๖ ตกเป็นของกองทุน”

มาตรา ๘๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๖ ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นสูงสุดไม่เกินห้าปี”

มาตรา ๘๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๘๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๘ สมาชิกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๕ หรือมาตรา ๗๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสูงสุดไม่เกินห้าปีของ บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น”

มาตรา ๘๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๑ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๔ วรรคสามหรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับห้าเท่าของจำนวนเงินที่จ่ายไปโดยไม่ถูกต้อง”

มาตรา ๘๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๓ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง หรือเปิดเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

มาตรา ๘๘ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๘๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๙๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีด้วย โดยความผิดนั้นไม่มีกรณีที่ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วย ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบและชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้นำเงินดังกล่าวส่งเป็นรายได้ของกองทุน

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินคดีต่อไป โดยให้เริ่มนับอายุความในการฟ้องคดีใหม่นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว”

มาตรา ๙๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่มีผลกระทบต่อการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อที่มีอยู่แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๒ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

ภาคผนวก ข

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
และการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมาธิการ
และแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษา
และจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบัน
พรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๖ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน โดยมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาศึกษาภายใน ๖๐ วัน และให้รายงานผลการศึกษาต่อคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาต่อไป โดยอนุกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒. นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	อนุกรรมาธิการ
๓. นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม	อนุกรรมาธิการ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย	อนุกรรมาธิการ
๕. นายสติธร ธนานิธิโชติ	อนุกรรมาธิการ
๖. นายอภิวัฒน์ เริงทรัพย์	อนุกรรมาธิการ
๗. นายวรวุฒิ บุตรมาตร	อนุกรรมาธิการ
๘. นายธีระพนธ์ เทศเกิด	อนุกรรมาธิการ
๙. นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	อนุกรรมาธิการ
๑๐. นางสาววิสุดา วิเชียรศิลป์	อนุกรรมาธิการ

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการ ประกอบด้วย

๑. นายพริษฐ์ วัชรสินธุ
๒. รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ก้องกีรติ
๓. นายวรภพ วิริยะโรจน์

โดยให้คณะอนุกรรมาธิการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๒. จัดทำรายงานผลการศึกษาเสนอให้คณะกรรมาธิการพิจารณา

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม)

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๗ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม) ดังนี้

๑. นางสาวธิดารัตน์ ศิริวิทยากร

๒. นายภาณุพงศ์ วีรตันตยาภรณ์

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม)

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑๘ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวพิยดา ตะวงษา เป็นที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม)

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ให้ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพ้นจากตำแหน่ง
และแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริม
สถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติให้ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ดังนี้

๑. ให้ นางสาวพิยดา ตะวงษา พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๒. แต่งตั้ง นายกิจพัฒน์ จุลเจือวงศ์ เป็นที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก ค

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน
และการมีส่วนร่วมของประชาชน เรื่อง ตั้งคณะทำงานจัดทำรายงาน
ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และที่เพิ่มเติม

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๖ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ประกอบด้วย

๑. นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา
๒. นายจักรินทร์ ศิริมงคล
๓. นายกอบชัย ชิงชัย
๔. นางสาวปภาวดี พรหมเดช

โดยให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. จัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๒. ดำเนินการตามที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ประกาศคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอ
ในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม)

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๗ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน (เพิ่มเติม) ประกอบด้วย

๑. นายฤทธิเกียรติ สุวรรณพันธ์
๒. นายฤทธิเกียรติ ช่วงโชติ

โดยให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. จัดทำรายงานผลการศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๒. ดำเนินการตามที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก ง

บันทึกขอขยายเวลาการพิจารณาและจัดทำรายงานของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ สภาผู้แทนราษฎร โทร. ๗๐๓๑

ที่ **วันที่** ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอขยายเวลาการพิจารณาและจัดทำรายงานของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้พิจารณาและมีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน โดยคณะอนุกรรมาธิการมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และจัดทำรายงานผลการศึกษาเสนอให้คณะกรรมาธิการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน เป็นไปด้วยความรอบคอบ ประกอบกับยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม ดังนั้น จึงขอขยายเวลาในการพิจารณาศึกษาและการจัดทำรายงานออกไปอีก ๖๐ วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์)
ประธานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษา
และจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมือง
ให้ยึดโยงกับประชาชน

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ สภาผู้แทนราษฎร โทร. ๗๐๓๑

ที่ **วันที่** ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอขยายเวลาการพิจารณาและจัดทำรายงานของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ได้พิจารณาและมีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน โดยคณะอนุกรรมาธิการมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และจัดทำรายงานผลการศึกษาเสนอให้คณะกรรมาธิการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน ซึ่งครบกำหนดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗ และได้มีการขอขยายเวลาในการพิจารณาศึกษาและการจัดทำรายงานออกไปอีก ๖๐ วัน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน เป็นไปด้วยความรอบคอบ ประกอบกับยังมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม ดังนั้น จึงขอขยายเวลาในการพิจารณาศึกษาและการจัดทำรายงานออกไปอีก ๓๐ วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์)
ประธานคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษา
และจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมือง
ให้ยึดโยงกับประชาชน

รับทราบ

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาคผนวก จ

รายงานศึกษาดูงาน เรื่อง การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

รายงานศึกษาดูงาน เรื่อง การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน
ณ ที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ กรุงเทพมหานคร
ในวันอังคารที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๗

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๑ วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติให้เดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่อง “การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน” ในวันอังคารที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าพบ ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนพรรคการเมืองเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของพรรคการเมือง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐

ในการเดินทางไปศึกษาดูงานดังกล่าว คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ และคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ได้มีการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โฆษกพรรคประชาธิปัตย์ คณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พรรคประชาธิปัตย์ (Democrat Party) มีอายุกว่า ๗๙ ปี (๘ ทศวรรษ) เป็นพรรคการเมืองที่มีอายุยืนยาวที่สุดในประเทศไทย พรรคประชาธิปัตย์เคยเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลมาแล้ว ๖ ครั้ง เคยเป็นพรรคร่วมรัฐบาลมาแล้ว ๔ ครั้ง เป็นพรรคที่มีนายกรัฐมนตรีมาแล้ว ๔ คน ปัจจุบันพรรคประชาธิปัตย์มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๕ คน กรรมการบริหารพรรค จำนวน ๓๙ คน สาขาพรรค จำนวน ๑๘ สาขา ตัวแทนพรรค จำนวน ๑๒๐ คน และสมาชิกพรรค จำนวน ๗๕,๖๒๖ คน ผลงานที่เป็นรูปธรรมและนโยบายโดดเด่น เช่น นโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครบทั้งประเทศเป็นครั้งแรก และออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล นโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี จัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โครงการอาหารเสริม (นมโรงเรียน) นโยบายประกันรายได้เพื่อช่วยเกษตรกร โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น

พรรคประชาธิปัตย์มีข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งผ่านการกำหนดกติการ่วมกันของสมาชิกภายในพรรค กำหนดให้ทุกตำแหน่งในพรรคจะต้องมีการเลือกตั้งภายในของพรรค เช่น ตำแหน่งรัฐมนตรี ตำแหน่งหัวหน้าพรรค เป็นต้น โดยผู้ได้รับเลือกจะต้องมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการไว้วางใจจากคนในพรรค โดยไม่มีระบบการสืบทอดอำนาจภายในพรรค ปัจจุบันมีการแก้ไขข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีการแก้ไขเกี่ยวกับสาขาพรรค เป็นต้น ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์มีความเห็นว่าการปฏิวัติคือปัญหาหลักของการไม่พัฒนาทางการเมืองในประเทศไทย นอกจากนี้ พรรคประชาธิปัตย์ได้ให้ข้อมูลว่า พรรคประชาธิปัตย์เคยดำเนินการทำ Primary Vote มาแล้ว โดยดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ ก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งการดำเนินการพบอุปสรรค เช่น การใช้งบประมาณ และไม่ทราบว่าสมาชิกพรรคคนใดมีสิทธิจริงหรือไม่ เนื่องจากไม่มีข้อมูลทะเบียนราษฎร ส่งผลให้การดำเนินการทำ Primary Vote ไม่ประสบความสำเร็จตามที่พรรคคาดหวัง

ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์มีความเห็นว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. บทนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” จากเดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เห็นว่า บทนิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ควรมีบทนิยามในความหมายอย่างกว้าง เช่น คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติ มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒. เงินค่าบำรุงพรรค เห็นว่า เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง เรื่องเงินไม่ควรเป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองโดยผ่านการใช้ความรู้ความสามารถ แทนการจ่ายเงินค่าบำรุงพรรค

๓. การทำ Primary Vote เห็นว่า หากจะมีการทำ Primary Vote ก็ควรมีการจัดการเลือกตั้งภายในพรรคอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นภายในพรรค และการทำ Primary Vote ควรเป็นวัฒนธรรมของแต่ละพรรคการเมือง

๔. การกำหนดจำนวนสาขาพรรค จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และทุนประเดิมพรรคการเมือง เห็นว่า การกำหนดจำนวนสาขาพรรค จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และทุนประเดิมพรรคการเมืองที่ปรากฏในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕. การครอบงำพรรค ในประเด็นเรื่องของการมีบุคคลภายนอกช่วยคิดนโยบาย ตามมาตรา ๒๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรเป็นเรื่องที่กระทำได้ ไม่ควรมองว่าเป็นการครอบงำพรรค เนื่องจากประชาชนอาจต้องการมีส่วนร่วมในพรรคการเมือง แต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง

๖. การยุบพรรค เห็นว่า หากมีเหตุกระทำผิดตามกฎหมายอันนำไปสู่การยุบพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนใดไม่มีส่วนรู้เห็นกับเหตุกระทำผิดดังกล่าว ก็ควรเปิดโอกาสให้กรรมการบริหารพรรคที่ไม่มีส่วนรู้เห็น ได้มีโอกาสตามสิทธิขั้นพื้นฐานในการชี้แจงและพิสูจน์ความผิด

๗. รายได้ของพรรคการเมือง เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายละเอียดไม่ครอบคลุมสภาพเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

๘. เงินสนับสนุนพรรคการเมือง เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่มากขึ้น เพื่อพรรคการเมืองจะได้มีงบประมาณมาใช้ดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองมีความใกล้ชิดประชาชน และการปราศรัยก่อนการเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีประสิทธิภาพในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าเวทีให้ความรู้ที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๙. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดข้อจำกัดใด ๆ ของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เช่น การตัดโอกาสการประกอบอาชีพบางอาชีพ เป็นต้น

ความเห็นคณะกรรมาธิการ

กรรมาธิการเห็นว่า ภายหลังคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชนได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... เพื่อให้พรรคการเมืองมีความยึดโยงกับประชาชนเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมาธิการจะได้มีการเข้าพบ ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์อีกครั้ง

รายชื่อผู้ร่วมศึกษาดูงาน

ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์

๑. นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน	หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๒. นาวาตรี สุธรรม ระหงส์	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๓. นายนริศ ชำนุรักษ์	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๔. พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๕. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชดา ธนาดิเรก	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๗. นายอัศวิน วิภูศิริ	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๘. นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	ที่ปรึกษาหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
๙ นายราเมศ รัตนะเชวง	โฆษกพรรคประชาธิปัตย์
๑๐. นายชนินทร์ รุ่งแสง	คณะกรรมการบริหารพรรค
๑๑. นายแทนคุณ จิตต์อิสระ	อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ

๑. นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๒. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๑. นายธีระพนธ์ เทศเกิด	อนุกรรมาธิการ
๒. นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

เลขานุการประจำคณะกรรมธิการ

๑. นายจักรินทร์ ศิริมงคล	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
๒. นายดนุเชษฐ์ คำก๋อง	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน

นายกิจพัฒน์ จุลเจือวงศ์

ฝ่ายเลขานุการ

๑. นางสาวชิดชนก ภูรินันทน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นางสาวอภิสรา ทัดภูธร	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นายธนพจน์ พุทธรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๔. นายกอบชัย ชิงชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
๕. นางสาวปภาวดี พรหมเดช	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวไอศอร ไกรนรา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

รายงานศึกษาดูงาน เรื่อง การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน
ณ ที่ทำการพรรคเพื่อไทย กรุงเทพมหานคร
ในวันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๑ วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่อง “การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน” ในวันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ที่ทำการพรรคเพื่อไทย กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าพบ ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนพรรคการเมืองเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของพรรคการเมือง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

ในการเดินทางไปศึกษาดูงานดังกล่าว คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน และคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ได้มีการ ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย เลขาธิการพรรคเพื่อไทย ฝ่ายกฎหมายของพรรคเพื่อไทย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พรรคเพื่อไทย (Pheu Thai Party) ให้ความเห็นว่า พรรคการเมืองควรเปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีความอิสระในการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พรรคเพื่อไทยเคยดำเนินการยื่นประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายพรรคการเมืองต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาแล้ว แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ประเด็นพิจารณาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ที่พรรคเพื่อไทยเสนอมีรายละเอียดดังนี้

๑. มาตรา ๒๒ วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ไม่ควบคุม และกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้ง หรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือก

เป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกำหนดโทษให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และห้ามมิให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง จนกว่าจะพ้นเวลาสิบปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เห็นว่า การกำหนดโทษในอัตราดังกล่าวเป็นการกำหนดโทษที่ไม่ได้สัดส่วนของความผิด

๒. มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการครอบงำพรรคการเมือง เห็นว่า บุคคลไม่ว่าจะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่ ควรมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการของพรรคการเมือง

๓. มาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับรายการที่จะต้องแจ้งในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง เห็นว่า ในส่วนที่กำหนดเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น เป็นการกำหนดที่ไม่มีความจำเป็นและไม่อาจดำเนินการได้จริงในทางปฏิบัติ

๔. มาตรา ๕๘ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่กำหนดให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิก เห็นว่า การจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของสมาชิกของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมีความซ้ำซ้อนกับข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการในหน้าที่ของสำนักงานใหญ่

๕. มาตรา ๖๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เห็นว่า การบริจาคเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมีกำหนดควบคุมไว้แล้ว โดยให้เป็นหน้าที่ของพรรคการเมืองในการแจ้งเกี่ยวกับการบริจาคเงินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ การกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องแจ้งข้อมูลการบริจาคเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็นและเพิ่มขั้นตอนให้กับผู้สมัครและคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการและตรวจสอบ

๖. มาตรา ๘๐ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ เกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง เห็นว่า ควรให้ผู้แทนพรรคการเมืองทั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองด้วย

๗. มาตรา ๙๑ (๗) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดของพรรคการเมือง เห็นว่า ควรมีข้อกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับการเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับ โดยต้องผ่านความเห็นชอบโดยมติเอกฉันท์ของที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองด้วย (หรืออย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓)

๘. มาตรา ๙๒ (๓) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุยุบพรรคการเมืองอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เห็นว่า บางเหตุตามมาตรา ๙๒ (๓) เช่น การที่พรรคการเมืองดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหาผลกำไรมาแบ่งปันกัน การที่พรรคการเมืองยินยอมหรือกระทำการใดอันทำให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกกระทำการอันเป็นการควบคุม ครอบงำ หรือชี้นำกิจกรรมของพรรคการเมืองในลักษณะที่ทำให้พรรคการเมือง หรือสมาชิกขาดความอิสระ การที่พรรคการเมืองหรือผู้ใด ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก เป็นต้น เหตุดังกล่าวเป็นเหตุที่ไม่สมควรมีบทลงโทษที่ร้ายแรงที่จะลงโทษโดยการยุบพรรคการเมือง ทั้งนี้ บทนิยาม “การล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฯ” ตามมาตรา ๙๒ ควรมีการกำหนดคำนิยามให้มีความชัดเจน

๙. มาตรา ๙ คุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และมาตรา ๒๔ คุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรใช้ข้อกำหนดคุณสมบัติในมาตรฐานเดียวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง และคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมือง ควรเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๑๐. มาตรา ๙ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมือง เห็นว่า ไม่ควรกำหนดจำนวนทุนประเดิมหรือควรแก้ไขจำนวนทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองให้มีจำนวนที่ลดน้อยลง เนื่องจากการกำหนดทุนประเดิมสำหรับการดำเนินการของพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งล้านบาทเป็นจำนวนที่สูงสำหรับผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

๑๑. มาตรา ๑๕ (๑๕) วรรคสี่ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการชำระค่าสมาชิก เห็นว่า การชำระค่าสมาชิกควรมีเพียงครั้งเดียวหรือควรยกเลิกการชำระค่าสมาชิก เนื่องจากการติดตามการชำระค่าสมาชิกทำได้ยากในทางปฏิบัติ และไม่ควรกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อไม่ชำระค่าบำรุงพรรคเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน เนื่องจากสมาชิกบางคนเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด เมื่อไม่ชำระค่าสมาชิกทำให้ขาดจากการเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ส่งผลให้ต้องมีการประชุมจัดตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใหม่

๑๒. มาตรา ๘๒ (๑) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินกองทุนจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๘ (๒) เห็นว่า การจัดสรรเงินกองทุนควรกำหนดให้รวมถึงเงินสะสมของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่มีอยู่ด้วย ไม่ควรจัดสรรเงินจากงบประมาณรายจ่ายปีที่จัดสรรเท่านั้น (ไม่ควรตีความงบประมาณรายจ่ายในความหมายอย่างแคบ)

๑๓. มาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับเงินจัดสรรที่ได้รับจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๙ เห็นว่า เงินที่ได้รับจากกรมสรรพากร เป็นเงินที่ได้รับจากการแสดงเจตนาของผู้เสียภาษีในการอุดหนุนเงินภาษีให้แก่พรรคการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้สมกับความประสงค์ของผู้เสียภาษี ควรให้พรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายได้โดยไม่จำต้องอยู่ในกรอบ มาตรา ๘๔ และไม่ต้องรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกสามเดือน ทั้งนี้ พรรคการเมืองต้องทำงบการเงินและบัญชีรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑๔. มาตรา ๘๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลใดให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกำหนดให้พรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น เห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวไม่สามารถบังคับจริงได้ในทางปฏิบัติ

๑๕. ปรับแก้ไขโทษปรับทางปกครองให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ใช่กฎหมายที่กำหนดเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยตรง บทกำหนดโทษที่กำหนดให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ควรกำหนดโทษเฉพาะกับความผิดที่ร้ายแรง บทกำหนดโทษดังกล่าวควรกำหนดไว้เฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ นอกจากนี้พรรคเพื่อไทยเห็นว่า ผู้มีอำนาจในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ควรเป็นอำนาจของศาลในการพิจารณาและมีคำสั่งดังกล่าว ไม่ควรให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพิจารณาและมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครคนนั้นเป็นการชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความเกี่ยวโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ช่วงเวลาการเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรเสนอให้มีการแก้ไขหลังจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสียก่อน

รายชื่อผู้ร่วมศึกษาดูงาน

ผู้แทนพรรคเพื่อไทย

๑. นายชูศักดิ์ ศิรินิล	รองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย
๒. นายสรวงศ์ เทียนทอง	เลขาธิการพรรคเพื่อไทย
๓. นายกฤช เอื้อวงศ์	ฝ่ายกฎหมายของพรรคเพื่อไทย
๔. นายวัฒนา เตียงกูล	ฝ่ายกฎหมายของพรรคเพื่อไทย
๕. นางสาวจิราพร สินธุไพร	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย
๖. นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคเพื่อไทย

กรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ

๑. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๒. นายวรายุทธ ทองสุข	โฆษกคณะกรรมาธิการ

อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๑. นายธีระพนธ์ เทศเกิด	อนุกรรมาธิการ
๒. นายสติธร ธนานิธิโชติ	อนุกรรมาธิการ
๓. นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

เลขานุการประจำคณะกรรมธิการ

นายจักรินทร์ ศิริมงคล	เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน

๑. นายกิจพัฒน์ จุลเจือวงศ์
๒. นายภูธิภัทร์ เครือนพรัตน์

ฝ่ายเลขานุการ

๑. นางสาวชิดชนก ภูรินันทน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฯ
๒. นางสาวอภิสรา ทัดภูธร	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นายธนพจน์ พุทธรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๔. นายกอบชัย ชิงชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
๕. นางสาวปภาวดี พรหมเดช	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวรินทร์ลภัค พิริยะธัญเลิศ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๗. นางสาวศิริรัตน์ อยู่ฉัตร	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ

รายงานศึกษาดูงาน เรื่อง การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน
ณ ที่ทำการพรรคชาติไทยพัฒนา กรุงเทพมหานคร
ในวันพุธที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗

.....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๖ วันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติให้เดินทางไปศึกษาดูงาน เรื่อง “การส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน” ในพุธที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา ณ ที่ทำการพรรคชาติไทยพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าพบ ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนพรรคการเมืองเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของพรรคการเมือง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ผู้อำนวยการพรรคชาติไทยพัฒนาได้ให้ข้อสังเกตว่าในการจะแก้ไขกฎหมายฉบับใดจำเป็นจะต้องคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่แก้ไขจะต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกำลังพิจารณาศึกษาการทำประชามติเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉะนั้นแล้วในการแก้ไขกฎหมายฉบับใดก็ตามต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ร่วมด้วย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การแก้กฎหมายสามารถดำเนินการได้และความให้ความสำคัญกับหลักการของการแก้ไขกฎหมาย พร้อมทั้งต้องมีเหตุผลรองรับในการแก้ไข สำหรับการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าเหตุใดถึงแก้ไข โดยควรอธิบายหลักการความจำเป็นของการแก้ไขเป็นรายหมวด เป็นต้นว่า หมวด ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง สาเหตุที่ต้องแก้ไขเพราะมีอุปสรรคในการปฏิบัติอย่างไร หากแก้ไขมาตราหนึ่งจะกระทบต่อมาตราอื่น ๆ หรือไม่ อย่างไร และควรเสนอแนะให้เห็นว่าหากต้องการจะทำให้พรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่ายดำรงอยู่ได้ และถูกยุบได้ยากจะสามารถทำได้โดยวิธีการใดหรือในประเด็นการลดอายุของผู้ที่สามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้เหลือ ๑๕ ปีบริบูรณ์ อาจทำให้เกิดการตั้งคำถามในสังคมถึงความเหมาะสมในประเด็นนี้ ฉะนั้นจะต้องพิจารณาในประเด็นนี้ด้วยความรอบคอบ

สำหรับประเด็นค่าบำรุงพรรคการเมือง มีความเห็นว่าไม่สมควรมีการเก็บค่าบำรุงรักษาพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกภาพจำเป็นจะต้องออกแบบกลไกให้ดี ไม่เช่นนั้นอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามมาได้ ไม่เพียงเท่านี้ การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองถือเป็นสิ่งที่ดีและพรรคการเมืองควรสนับสนุน และในประเด็นการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง กฎหมายไม่ควรตีกรอบหรือสร้างข้อจำกัดต่อการกำหนดนโยบายมากนัก ควรปล่อยให้เป็นเรื่องของพรรคการเมืองและให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน

อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ควรจัดทำรายงานผลการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับเรื่องของหลักการ เหตุผล ในการแก้ไขตามหมวดต่าง ๆ ให้รอบคอบและมีเหตุผล เพราะหากมีหลักการและเหตุผลที่ดี สังคมจะเห็นด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาที่จะนำไปสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่จะส่งเสริมให้สถาบันพรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชน

รายชื่อผู้ร่วมศึกษาดูงาน

ผู้แทนพรรคชาติไทยพัฒนา

นายนิกร จำนง	ผู้อำนวยการพรรคชาติไทยพัฒนา

คณะกรรมาธิการ

๑. นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๒. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

๑. นายอภิวัฒน์ เริงทรัพย์	อนุกรรมาธิการ
๒. นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

ผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน

๑. นายฤทธิเกียรติ สุวรรณพันธ์

๒. นายฤทธิเกียรติ ช่วงโชติ

ฝ่ายเลขานุการ

๑. นางสาวสุทธิกานต์ คงมี	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
๒. นายธนพจน์ พุทธรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๓. นายกอบชัย ชิงชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
๔. นางสาวปภาวดี พรหมเดช	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นางสาวรินทร์ลภัค พิริยะธัญเลิศ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

ภาคผนวก ฉ

รายงานโครงการสัมมนา เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ยึดโยงกับประชาชน

รายงานโครงการสัมมนา เรื่อง “การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ยึดโยงกับประชาชน”
จัดโดย
คณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สภาผู้แทนราษฎร
วันอังคารที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗
ณ ห้องประชุม ๖๐๗ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา กรุงเทพมหานคร

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๖ วันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมได้มีมติให้จัดโครงการสัมมนา เรื่อง “การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ยึดโยงกับประชาชน” ในอังคารที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป ณ ห้องประชุม ๖๐๗ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา กรุงเทพมหานครโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อเท็จจริง ปัญหา และอุปสรรคของพรรคการเมืองในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับพรรคการเมือง อันจะช่วยส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและยึดโยงกับประชาชน รวมทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. .... (ฉบับร่างของคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน ในคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ สภาผู้แทนราษฎร) ตลอดจนเพื่อเผยแพร่บทบาท หน้าที่และอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมาธิการในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทยในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พรรคการเมืองถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากพรรคการเมืองเปรียบเสมือนตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับองค์กรที่ใช้อำนาจของรัฐ ที่ประชาชนส่งผ่านความคิด ความเชื่อ ความต้องการตามเจตนารมณ์ของตนผ่านพรรคการเมืองให้เข้าไปเป็นผู้แทนในการบริหารประเทศ อีกทั้งพรรคการเมืองคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยเข้มแข็ง ซึ่งการที่ประชาธิปไตยจะเข้มแข็งได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีพรรคการเมืองที่หลากหลาย เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนที่มีความแตกต่าง และความหลากหลายของพรรคการเมืองก็จะเป็นสิ่งที่ทำให้

พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชน ทว่า ในทางปฏิบัติอาจจะยังมีเงื่อนไขที่ทำให้พรรคการเมืองยังไม่ยึดโยงกับประชาชนเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้เองทางคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชนในคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร จึงได้พิจารณาศึกษาหาแนวทางให้พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชนและทำให้พรรคการเมือง “จัดตั้งได้ง่าย ดำรงอยู่อยู่ได้ และสิ้นสุดได้ยาก”

กรอบคิดพรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่าย ดำรงอยู่อยู่ได้ และสิ้นสุดได้ยาก

พรรคการเมืองจัดตั้งได้ง่าย

ประชาชนสามารถรวมกลุ่มในการจดจัดตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย ไม่มีเงื่อนไขที่มากจนเกินความจำเป็น อีกทั้งเงื่อนไขเรื่องคุณสมบัติของผู้จดจัดตั้งพรรคการเมืองและคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองก็ไม่ควรกำหนดไว้สูงจนเกินความจำเป็น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางประเทศ

พรรคการเมืองดำรงอยู่อยู่ได้

พรรคการเมืองจะดำรงอยู่ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องที่เอื้อให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมได้โดยสะดวก ไม่มีเงื่อนไขในประเด็นต่าง ๆ ที่มากเกินความจำเป็น อีกทั้งควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีทรัพยากร เป็นต้นว่า เงิน บุคลากร อย่างเหมาะสม เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถสร้างสรรค์นโยบายและกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การยึดโยงกับประชาชน

พรรคการเมืองสิ้นสุดได้ยาก

พรรคการเมืองคือการรวมตัวกันของประชาชนเพื่อแสดงเจตจำนงทางการเมือง ฉะนั้นแล้วพรรคการเมืองจึงไม่สมควรถูกทำให้สิ้นสภาพหรือถูกยุบได้โดยง่าย เนื่องจากจะเป็นการจำกัดสิทธิ์อันพึงมีของประชาชน และทำให้การพัฒนาการเมืองไม่มีความต่อเนื่อง

แนวทางการส่งเสริมให้พรรคการเมือง “เกิดง่าย”

- ลดจำนวนผู้จดจัดตั้งพรรคการเมืองให้น้อยลงและปรับคุณสมบัติผู้จดจัดตั้งพรรคการเมืองไม่สูงเกินความจำเป็น

- ลดทุนทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมืองจากหนึ่งล้านบาทเหลือสองแสนห้าหมื่นบาท

- เพิ่มช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดส่งเอกสารและหลักฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พรรคการเมือง

- ยกเลิกค่าธรรมเนียมสมาชิกขั้นต่ำและปรับเป็นสมาชิกแบบตลอดชีพ ทั้งนี้ หากพรรคการเมืองใดประสงค์ให้มีการเก็บค่าสมาชิก ให้พรรคการเมืองนั้นออกระเบียบบังคับใช้เอง

- แก้คุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ให้มีคุณสมบัติที่สูงเกินความจำเป็น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองได้สะดวกขึ้น

- ป้องกันเรื่องการครอบงำพรรคการเมืองจากบุคคลภายนอกพรรคการเมือง

แนวทางการส่งเสริมให้พรรคการเมือง “อยู่ได้”

- ไม่กำหนดจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองและจำนวนสาขาพรรคการเมือง

- ยกเลิกตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดและสนับสนุนให้การตั้งสาขาพรรคการเมืองสามารถจัดทำได้ง่ายขึ้น

- ยกเลิกการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ให้การคัดเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในข้อบังคับพรรคการเมือง

- ผลักดันให้เงินบริจาคของพรรคการเมืองที่มาจากกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง พรรคการเมืองสามารถบริหารจัดการได้โดยตรง

- ผลักดันให้พรรคการเมืองสามารถระดมทุนได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น

- นิยามความหมายของเงินบริจาคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างชัดเจน

แนวทางการส่งเสริมให้พรรคการเมือง “ตายยาก”

- แก้ไขบทกำหนดโทษการยุบพรรคเมือง ให้เหลือแค่กระทำการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพียงเท่านั้น

- ยกเลิกบทกำหนดโทษตัดสิทธิ์การเลือกตั้งทั้งหมด

- แก้ไขโทษเพิกถอนสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งมากที่สุด ๕ ปี

หลังจากการนำเสนอของคณะอนุกรรมาธิการ ได้มีการร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งนี้ ความเห็นที่แลกเปลี่ยนนั้นเป็นเพียงความเห็นของผู้ที่เข้าร่วมไม่ได้เป็นไปตามมติของพรรคการเมืองแต่อย่างใด สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ผู้แทนพรรคประชาธิปไตยใหม่

พรป.พรรคการเมืองฉบับนี้ มีการกำหนดในหลายประเด็นไว้อย่างรัดกุม ในบางประเด็นที่สมควรจะเปิดกว้างเพื่อให้พรรคการเมืองสามารถการดำเนินการได้อย่างสะดวกกับติดด้วยข้อกฎหมาย โดยเฉพาะประเด็นเรื่องงานธุรการส่งผลให้พรรคการเมืองถูกเสียค่าปรับได้ง่ายและเป็นจำนวนมาก เมื่อพรรคการเมืองต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการก็นำไปสู่การแสวงหากลุ่มทุนเพื่อมาสนับสนุนพรรคการเมืองของตน ที่ส่งผลให้พรรคการเมืองขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการได้ ไม่เพียงเท่านี้ยังพบปัญหา เช่น เรื่องทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคการเมือง เห็นว่าไม่สมควรจะต้องมีทุนประเดิมในการจัดตั้งพรรคเมือง หรือในเรื่องการกำหนดให้มีสาขาพรรคการเมืองก็เห็นว่าไม่ควรกำหนด ควรให้เป็นเรื่องของพรรคการเมืองในการบริหารจัดการและให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินผ่านการเลือกตั้ง และควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองรับใช้อุดมการณ์ที่ความหลากหลายในสังคม นอกจากนี้เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรให้ความสำคัญกับการจัดการเลือกตั้งที่โปร่งใสมากกว่าที่จะมาตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง พรรคการเมืองควรอยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมกองทุนพรรคการเมือง และควรนิยามความหมายของเงินบริจาคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาตามมาในอนาคต

ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์

การใช้กฎหมายไปบังคับใช้ให้พรรคการเมืองปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติอะไรในบางกรณีถือเป็นการตีกรอบที่เกินความจำเป็นและในบางกรณีถือเป็นการจำกัดการดำเนินงานของพรรคการเมืองโดยใช่เหตุ หากอยากให้เป็นพรรคการเมืองมีความยั่งยืนในแง่จัดตั้งได้ง่าย สามารถดำรงอยู่ได้ สิ้นสุดได้ยาก ในบางกรณีก็ต้องปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เปิดกรอบกว้าง ๆ ในบางประเด็น เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองอันจะนำไปสู่การที่พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชน ซึ่งจากการดำเนินการตาม พรป.ฉบับนี้ ยังพบข้อจำกัดที่ทำให้พรรคการเมืองไม่ยึดโยงกับประชาชน เช่น การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองที่สูงเทียบเท่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่เกินความจำเป็น หรือประเด็นเรื่องการจ่ายค่าบำรุงพรรคการเมือง มีความเห็นว่าไม่ควรมี เนื่องจากเป็นเรื่องยากที่พรรคการเมืองจะเรียกเก็บเงินจากสมาชิก โดยเฉพาะสมาชิกรายปี อีกทั้ง การสรรหาสมาชิกเข้าพรรคการเมืองก็เป็นเรื่องที่ยาก การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ยุ่งยากและเกินความจำเป็นจะเป็นผลักให้พรรคการเมืองไม่ยึดโยงกับประชาชน หรือประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เห็นว่าควรยกเลิก เพราะไม่สะท้อนความเป็นจริง อีกทั้งควรทบทวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย

ผู้แทนพรรคเพื่อไทย

๑. การครอบงำพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ควรยกเลิก และต้องชัดเจนในตัวบท เพราะส่งผลต่อการตีความ เกิดการใช้ดุลพินิจจากการตีความอันอาจนำไปสู่การเป็นเครื่องมือทางการเมือง

๒. การกำหนดนโยบายในการหาเสียงตามมาตรา ๕๗ ส่งผลให้ยากต่อการปฏิบัติและยากต่อการตรวจสอบ บางนโยบายใช้งบประมาณสูงมาก เกิดการแข่งขันเชิงนโยบายระหว่างพรรคการเมืองที่เกินจริง และอาจนำไปสู่การสัญญาว่าจะให้ได้

๓. คุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรเทียบเท่าคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔. การชำระค่าบำรุงให้พรรคการเมืองมีความเห็นว่าอยู่ในสัดส่วนที่สูงสมควรปรับลดและควรชำระค่าบำรุงให้พรรคการเมืองเพียงครั้งเดียวและถือเป็นสมาชิกตลอดชีพเลย ทั้งนี้พรรคการเมืองอาจออกระเบียบเพิ่มเติมและบังคับใช้แก่สมาชิกภายในพรรคการเมืองได้

๕. ทุนประเดิมหนึ่งล้านบาท มีความเห็นว่าไม่ต้องมีการกำหนดเรื่องทุนประเดิม ให้พิจารณาว่าหากสามารถรวมตัวกันได้ก็สามารถจดจัดตั้งพรรคการเมืองได้

๖. การส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ถือว่าเป็นหลักการที่ดี แต่ยังไม่สอดคล้องกับบริบทการเมืองไทย จึงสมควรทบทวนถึงความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการดำเนินการ

๗. องค์ประกอบพรรคการเมือง ในกรณีของกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองควรมีผู้แทนของพรรคการเมืองทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล เพื่อเป็นกระบอกเสียงและร่วมตัดสินใจต่อการดำเนินการต่าง ๆ จึงต้องมีผู้แทนจากพรรคการเมืองทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลรวมไปถึงควรมีผู้แทนจากพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภาด้วย

๘. การจัดสรรงบประมาณให้แก่พรรคการเมืองต้องทำโดยทั่วถึง เป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกพรรคการเมือง

๙. เงินที่ได้รับจากการบริจาคจากภาษีของประชาชน ควรให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคเป็นผู้บริหารจัดการเองจะตรงต่อเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่านำเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้วให้พรรคการเมืองเขียนโครงการไปขอรับเงินสนับสนุน

๑๐. การยุบพรรคการเมืองคงไว้แต่เพียงการล้มล้างการปกครองที่ชัดแจ้ง และควรดูเป็นรายกรณีไม่ควรเหมารวม

๑๑. การกำหนดโทษปรับทางปกครอง พรรคการเมืองขนาดใหญ่ก็พบปัญหาและไม่ควรถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง เพราะเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน

ทั้งนี้ ในการดำเนินการแก้ไขพรป. พรรคการเมือง เห็นว่าควรดำเนินการได้เลย ไม่ต้องรอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จก่อน

ผู้แทนพรรคเป็นธรรม

ประเด็นเรื่องค่าปรับและเรื่องคดีอาญา มีเห็นว่าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องเป็นผู้แบกรับภาระ ซึ่งบางทีไม่ได้เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองโดยตรง เช่น ตัวแทนประจำจังหวัดขาดจากการเป็นสมาชิกภาพ พรรคการเมืองต้องเป็นผู้รับผิดชอบหากไม่จ่ายค่าปรับก็อาจนำไปสู่การโดนยุบพรรคได้ จึงสมควรต้องแก้ไขในประเด็นนี้ และมีความเห็นว่ากกต. สมควรส่งเสริมทุกพรรคการเมืองด้วยความเป็นธรรม ไม่ว่าพรรคการเมืองนั้นจะเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ตาม หรือในประเด็นเรื่องคุณสมบัติสมาชิกพรรคการเมืองไม่ควรเทียบเท่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอแค่เป็นประชาชนคนไทยที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ก็สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้แล้ว ในกรณีที่ย้ายสัญชาติ หากย้ายมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ก็เห็นว่าสามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ และไม่ควรมีการเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมือง เพราะจะเป็นการขัดขวางประชาชนไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง หรือในประเด็นการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เป็นไปได้ยากโดยเฉพาะกับพรรคการเมืองที่เพิ่งจะตั้งขึ้นใหม่ และสมควรปล่อยให้เป็นดุลพินิจของพรรคการเมืองนั้น ๆ ว่าจะทำให้หรือไม่ หรือในประเด็นเรื่องทุนประเดิมไม่ควรมีกำหนดไว้ และประเด็นเรื่องกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมือง พรรคการเมืองควรได้บริหารจัดการงบประมาณนั้นเอง โยไม่ต้องผ่าน กกต.

ผู้แทนพรรคครูไทยเพื่อประชาชน

พรรคการเมืองไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็มีศักดิศรีเท่ากัน แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธว่าพรรคการเมืองที่มีขนาดเล็กหรือจัดตั้งขึ้นใหม่จะพบอุปสรรคปัญหามาก อาทิ หากดำเนินการส่งเอกสารให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งล่าช้าก็จะถูกปรับหรือกรณีการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองก็สรรหาได้ยาก เนื่องจากพรป.พรรคการเมืองกำหนดคุณสมบัติไว้สูงและมีค่าใช้จ่าย หรือปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานของพรรคการเมืองขนาดเล็ก นอกจากนี้เห็นว่าสมควรส่งเสริมให้กลุ่มคนในสังคมที่มีหลากหลายมาเข้าร่วมหรือจัดตั้งพรรคการเมือง เช่น กลุ่มคนพิการ กลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกิดความหลากหลายของความคิดและข้อเสนออันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างรอบคอบ

ผู้แทนพรรคไทยสร้างไทย

เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการที่ได้นำเสนอ และมีประเด็นเพิ่มเติมที่อยากเน้นย้ำ คือ การลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองควรต้อกำหนดระเบียบให้ชัดและง่ายต่อการปฏิบัติ

ผู้แทนพรรคชาติไทยพัฒนา

เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมาธิการที่ได้นำเสนอ และมีประเด็นเพิ่มเติมที่อยากเน้นย้ำ คือ การคำนวณเงินที่พรรคการเมืองจะได้จากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองควรกำหนดให้ชัดเจนกว่านี้ เนื่องจากจะได้ไม่เกิดปัญหาตามมาในอนาคต และในกรณีมาตรา ๓๙ หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองลาออก ตาย และกำหนดไว้คนเดียว เห็นว่ากำหนดไว้น้อยเกินไปเพราะถ้าหากไม่ครบองค์ประชุมจะไม่สามารถจัดการประชุมได้เลย

ผู้แทนพรรครวมไทยสร้างชาติ

มีความเห็นว่าพรป.พรรคการเมืองฉบับนี้มีการกำหนดภาระทางธุรการมากสมควรต้องปรับให้เหมาะสมกับการปฏิบัติ สำหรับประเด็นเรื่องการครอบงำพรรคการเมือง มีความเห็นว่าการเปิดให้มีตัวแทนของกลุ่มย่อยเป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ยังมีกลุ่มใหญ่ที่มีอิทธิพลอยู่ดี จึงสมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบ

ในประเด็นเรื่องการลดทุนประเดิม เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว เนื่องจากเป็นการผ่อนปรนให้พรรคการเมืองสามารถจัดตั้งได้ง่ายมากขึ้น สำหรับประเด็นเรื่องการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการส่งเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ เห็นว่าต้องออกแบบกลไกด้วยความรอบครอบ เพราะอาจนำมาซึ่งปัญหาได้ สำหรับประเด็นเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองไม่สมควรกำหนดไว้สูงจนเกินความจำเป็น สำหรับประเด็นเรื่องการขายของของพรรคการเมือง ถ้าเปิดกว้างมากไปมีความเห็นว่าอาจไม่เหมาะสมเท่าไร แต่ถ้าจะมีการกำหนดเงื่อนไขก็ควรกำหนดให้ชัดเจน หรือในประเด็นเรื่องการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) มีความเห็นว่ายังมีปัญหาและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์จริง ๆ สำหรับประเด็นเรื่องการรับบริจาคเงินที่ได้มาโดยชอบหรือมิชอบ เห็นว่า ควรนิยามให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต สำหรับประเด็นเรื่องการยุบพรรคการเมือง มีความเห็นว่าตามที่อนุกรรมาธิการนำเสนอนั้นยังมีประเด็นอื่นที่สมควรนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น การรับเงินจากต่างชาติก็สมควรถูกยุบพรรคการเมือง และประเด็นเรื่องการตัดสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าทุกคนควรมีสิทธิเลือกตั้ง และการลงโทษโดยการตัดสิทธิลงเลือกตั้ง ๕ ปี มีความเห็นว่าน้อยไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

พรป.พรรคการเมือง ฉบับนี้ออกมาเพื่อควบคุมการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไม่ได้ออกมาเพื่อส่งเสริมให้พรรคการเมืองเติบโตตามวิถีประชาธิปไตย และจากการนำเสนอของคณะอนุกรรมาธิการเห็นว่ามาถูกทางแล้ว และอยากเน้นย้ำเรื่องการจดจัดตั้งและความเป็นพรรคการเมืองโดยจะขอยกตัวอย่างประเทศเยอรมนีที่ได้มีการนิยามความหมายของพรรคการเมืองไว้ว่าพรรคการเมืองคือการรวมกันของพลเมืองเพื่อสร้างและแสดงเจตจำนงทางการเมืองที่มีความจริงจังและต่อเนื่อง โดยจะมีการตรวจสอบความเป็นพรรคการเมืองเมื่อขอรับเงินอุดหนุนรายปีจากรัฐบาล ซึ่งจะพิจารณาจากคะแนนเสียงและเงินบริจาค และมีการตรวจสอบเมื่อส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองไม่มีหน้าที่ในการรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมือง ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องการถือครองทรัพย์สินอาจจะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือบางกรณีอาจไม่ใช้วิธีจดทะเบียนแต่ให้คนในพรรคการเมืองถือครองทรัพย์สินแทนพรรคการเมืองได้ สำหรับกฎหมายพรรคการเมืองของไทยปัจจุบันกำหนดไว้เพียงว่า การตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งจดทะเบียนจัดตั้งต่อนายทะเบียน และไม่มีการนิยามพรรคการเมือง เพียงแค่จดทะเบียนก็เป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายแล้ว หากมีการดำเนินกิจกรรมแบบพรรคการเมืองแต่ไม่จดทะเบียนจะมีความผิดอาญา จึงอาจนำแนวทางที่ประเทศเยอรมนีดำเนินการมาปรับใช้กับประเทศไทย อีกทั้งควรพิจารณาถึงการออกแบบให้พรรคการเมืองหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับ กกต.มากขึ้น เพราะจะช่วยส่งเสริมให้พรรคการเมืองยึดโยงกับประชาชนมากขึ้น

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้แทนพรรคไทรวมพลัง

นายวสวรรธน์ พวงพรศรี	หัวหน้าพรรคไทรวมพลัง
นายกิตติวัฒน์ อึ้งเจริญ	ผู้ประสานงานกิจกรรมทางการเมือง

ผู้แทนพรรคเป็นธรรม

นายปิติพงศ์ เต็มเจริญ	หัวหน้าพรรคเป็นธรรม
นายบุญธร อุปนันท์	นายทะเบียนสมาชิกพรรคเป็นธรรม
นางสาวเสาวลักษณ์ โพธิ์งาม	กรรมการบริหารพรรคเป็นธรรม

ผู้แทนพรรคเพื่อไทย

นายกฤช เอื้อวงศ์	ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี
นายสุธนพจน์ กิจธนาภิทักษ์	อดีตผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นายกวีวงศ์ อยู่วิจิตร	อดีตผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นายกฤตนัน สุทธิธนาเลิศ	ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ผู้แทนพรรคไทยก้าวหน้า

นายศตภพ อานไทสง	นายทะเบียนสมาชิกพรรคไทยก้าวหน้า
นายปณิษ รุ่งตรานนท์	กรรมการบริหารพรรคไทยก้าวหน้า
นายไกรสิทธิ์ พิรุณ	กรรมการบริหารพรรคไทยก้าวหน้า
นายเสฐียรพงษ์ สำแดงสุข	กรรมการบริหารพรรคไทยก้าวหน้า
นายธีรศักดิ์ อริยะอรชุน	กรรมการบริหารพรรคไทยก้าวหน้า

ผู้แทนพรรคเสรีรวมไทย

นายธิติพัทธ์ นรวิทย์โชติกุล	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นายถิรพงศ์ รักษาแก้ว	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นางสาวอริญรดา มีเพียร	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นายกฤษณา ศรีแจ่ม	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
นายเอกพล ชัยสังฆะ	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผู้แทนพรรคใหม่

นายนิพล อาบทอง	รองหัวหน้าพรรคใหม่
นายสิทธิพร สาระพิน	รองหัวหน้าพรรคใหม่
นายทิวา ขำศิริ	เลขาธิการพรรคใหม่
นายอโนชา สกุลธนพันธ์	เหรัญญิกพรรคใหม่
นายอนุวัฒน์ ขำศิริ	ผู้ช่วยเลขาธิการพรรคใหม่

ผู้แทนพรรคไทยสร้างไทย

นายศุชัยวุธ ชาวสวนกล้วย	กรรมการบริหารพรรคไทยสร้างไทย
นายศรัณยู คงสวัสดิ์เกียรติ	นายทะเบียนสมาชิกพรรคไทยสร้างไทย
นายนรุตม์ชัย บุนนาค	รองเลขาธิการพรรคไทยสร้างไทย
นายโรจนินทร์ ศิริเบญญาภิรมย์	กรรมการบริหารพรรคไทยสร้างไทย
นายสยมพร วรรณูปถัมป์	รองโฆษกพรรคไทยสร้างไทย

ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์

นาวาตรี สุธรรม ระหงส์	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
นางสาวอาภรณ์ รองเงิน	รองผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์
นายราเมศ รัตนะเชวง	โฆษกพรรคประชาธิปัตย์
นายรุจชรินทร์ ทองใหญ่	ฝ่ายกฎหมายพรรคประชาธิปัตย์
นายณัฐชัย มาไชยนาม	ฝ่ายกฎหมายพรรคประชาธิปัตย์

ผู้แทนพรรคครูไทยเพื่อประชาชน

นายปรีดา บุญเพลิง	หัวหน้าพรรคครูไทยเพื่อประชาชน
นายไพโรจน์ กระจ่างพันธ์	เลขาธิการพรรคครูไทยเพื่อประชาชน
นายเจริญ ชัยสิทธิ์	รองหัวหน้าพรรคครูไทยเพื่อประชาชน
นายสิริชัย วงศ์พัฒนกิจ	รองหัวหน้าพรรคครูไทยเพื่อประชาชน
นายจรูญ สืบพงษ์	รองหัวหน้าพรรคครูไทยเพื่อประชาชน

ผู้แทนพรรครวมไทยสร้างชาติ

นายณัฐนันท์ กัลป์ยาศิริ	สมาชิกพรรครวมไทยสร้างชาติ
นายรณชัย สังฆมิตกุล	สมาชิกพรรครวมไทยสร้างชาติ
นายอรรถวิทย์ เซะวิเศษ	สมาชิกพรรครวมไทยสร้างชาติ
นายเนวินธุ์ ช่อชัยทิพย์	สมาชิกพรรครวมไทยสร้างชาติ
นายทวนชัย นิยมชาติ	สมาชิกพรรครวมไทยสร้างชาติ

ผู้แทนพรรคชาติไทยพัฒนา

นายพิสิษฐ์ พิทยฐากุลเจริญ	นายทะเบียนสมาชิกพรรคชาติไทยพัฒนา
นายเอกสิษฐ์ อัครศักดิ์กีรติ	กรรมการกฎหมายและประสานงานสภาผู้แทนราษฎร

ผู้แทนพรรคประชาธิปไตยใหม่

นายสุรทิน พิจารณ์	หัวหน้าพรรคประชาธิปไตยใหม่

ผู้แทนสถาบันอินเตอร์เนชั่นแนลรีพับลิกัน ประจำประเทศไทย (IRI)

Mr. Kelly Tsanova

นายทะนงศักดิ์ กุศลส่ง

นายชยพล จันทร์ประเสริฐ

ผู้แทนสถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่อการต่างประเทศ ประจำประเทศไทย (NDI)

นายเอ็ดมันด์ เอเฟ็นดิจา

นายจิรวัฒน์ อารีจิตสกุล

นางสาวศยามล ศักดิ์เสมอพรหม

ผู้แทนมูลนิธิฟรีดริช เนามัน เพื่อเสรีภาพประเทศไทย

นางสาวกัญญาณัฐ พาทีทิน

นักวิชาการ

ศาสตราจารย์สิริพรรณ นกสวน สวัสดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริญญา เทวานฤมิตรกุล

กรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	ประธานคณะกรรมาธิการ
นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่

อนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและจัดทำข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน

นายวิจักษณ์ พฤกษ์สุริยา	เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
นายจักรินทร์ ศิริมงคล	เลขานุการประจำคณะอนุกรรมาธิการ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ

นางสาวชิดชนก ภูรินันทน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมืองฯ
นายสุคนธ์ พลบุบผา	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวอภิสรา ทัดภูธร	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุทธิกานต์ คงมี	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุธิดา กณาพันธ์	วิทยากรชำนาญการ
นายธนพจน์ พุทธรักษ์	นิติกรชำนาญการ
นายสุวรรณพ ดุลยสุข	วิทยากรชำนาญการ
นายกอบชัย ชิงชัย	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวปภาวดี พรหมเดช	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวยุรี สุขเฟื่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวรินทร์ลภัค พิริยะธัญเลิศ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวพรสุชา แอบเพ็ชร์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวไอศอร ไกรนรา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวศิริรัตน์ อยู่ฉัตร	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ

ภาคผนวก ช

กฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	กฎหมายระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง	QR Code
๑.	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	
๒.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐	
๓.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐	
๔.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑	
๕.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖	
๖.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑	
๗.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐	
๘.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐	
๙.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการบริหารเงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗	
๑๐.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒	

๑๑.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๓	
๑๒.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑๓.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑๔.	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑๕.	ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดประชุมสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อรับฟังความคิดเห็นการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑๖.	ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔	
๑๗.	ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑๘.	ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง สมาชิกพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๖	
๑๙.	ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๖	
๒๐.	ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๓๒๔) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการอุดหนุนเงินภาษีให้แกพรรคการเมือง	

รายนามฝ่ายเลขานุการ
กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

นางสาวชิดชนก ภูรินันทน์
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

นายสุคนธ์ พลบุบผา
นิติกรชำนาญการพิเศษ

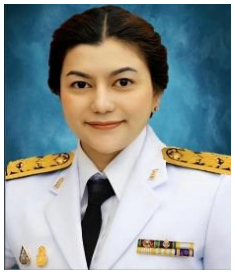

นางสาวสุทธิกานต์ คงมี
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาวอภิสรา ทัดภูธร
นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายธนพจน์ พุทธรักษ์
นิติกรชำนาญการ

นางสาวปภาวดี พรหมเดช
นิติกรปฏิบัติการ

นางสาวสุธิดา กณาพันธ์
วิทยากรชำนาญการ

นายสุวรรณพ ดุลยสุข
วิทยากรชำนาญการ

นายกอบชัย ชิงชัย
วิทยากรปฏิบัติการ

นางสาวยุรี สุขเฟื่องแสง
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวรินทร์ลภัค พิริยะธัญเลิศ
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวพรสุชา แอบเพ็ชร์
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวไอศอร ไกรนรา
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

นางสาวศิริรัตน์ อยู่ฉัตร
นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ ๑๐๖๙/๒๕๖๗
วันที่ ๙ ก.ค. ๖๗
เวลา ๑๕.๓๐ น.

ด่วนที่สุด
ที่ สผ ๐๐๑๘.๐๓/๑๐๗๐

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน สภาผู้แทนราษฎร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมประชาชน เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันพุธที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๖ ได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๒๔) ในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเมือง การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมและเผยแพร่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วิถีคิดและวิถีปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน เสรีภาพและความรับผิดชอบในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน การคุ้มครองผู้เสียหายจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งคณะกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายวิริยะ ทองผา	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. นายประดิษฐ์ สังขจาย	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า
๗. นายธนกร วังบุญคงชนะ	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๘. นายสาเหะมูหามัด อัลอิดรุส	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๙. นางสาวตวงทิพย์ จินตะเวช	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๐. นายวรายุทธ ทองสุข	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๑. นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๒. นางสาวณัฐจิรา อิ่มวิเศษ	กรรมาธิการ
๑๓. นางสาวภคมน หนุนอนันต์	กรรมาธิการ
๑๔. นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์	กรรมาธิการ
๑๕. นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์	เลขานุการคณะกรรมาธิการ

ในการนี้...

ในการนี้ คณะกรรมาธิการได้มีการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอในการส่งเสริมสถาบันพรรคการเมืองให้ยึดโยงกับประชาชน และได้มีการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณารายงานและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ)
ประธานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักกรรมาธิการ ๒
กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๗๐๓๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ politicaldev@parliament.go.th

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๕๒๕ / ๒๕๖๗
วันที่ ๕ / ก.ค. / ๖๗ เวลา ๑๕.๖๖ น.
ส่งกลุ่มงาน พรม.๑ ดำเนินการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ
สำนักการประชุม
เลขที่รับ ๑๑๒ / ๒๕๖๗
วันที่ ๕ / ก.ค. / ๖๗ เวลา ๑๖.๐๐

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่ ๓๓๒ / ๒๕๖๗
วันที่ ๙ / ก.ค. / ๖๗ เวลา ๐๗.๔๗ น.